

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA RIJEČ

BROJ 775

23. VELJAČE 2018. CIJENA 50 DINARA

FOTO: FoNet/Aleksandar Levajković

Hrvati s predsjednikom: **Prvi susret**

8

Prvi sastanak predsjednika Srbije
s obiteljima nestalih

**Vučić preuzeo obvezu
da ispuni obećanja
iz Zagreba**

10

Održana sjednica Savjeta
za nacionalne manjine

**Proračunski fond
uvećan, ali ne dovoljno**

12

Tomislav Žigmanov, predsjednik
DSHV-a i zastupnik
u srbijanskom parlamentu

**Predsjednik Vučić
obećao rješavanje
problema**

20

Predstavljen Nacrt elaborata za
osnutak obrazovno-odgojnog
centra

Rješenje na pomolu

29

Nova knjiga: Ante Sekulić,
Prinosi u godišnjaku Tkalčić

**Crkveno-povijesne
teme**

34

Korizmena tribina Radio Marije
**Zdrava vjera i njezine
devijacije**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,

24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Jasna Vojnić (predsjednica), Ladislav Suknović

(zamjenik predsjednice), Martin Bačić,

Antun Borovac, Josip Dumendžić,

Petar Pifat, Josip Stantić, Thomas Šujić

RAVNATELJ

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)

Ivana Petrekanić Sič

(novinarka i korektorica)

Željka Vukov

(novinarka, urednica Hrcka)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Davor Bašić Palković

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Prvi korak

U politici, kao i u svim drugim sferama života, ljudi se ne rukovode samo razumom već i emocijama. To je poznata stvar. Pa se tako i politička događanja tumače u skladu s vlastitim interesima, afinitetima, emocijama, strahovima, očekivanjima i ideološkim uvjerenjima. Tako se i susret predsjednice Hrvatske i predsjednika Srbije u Zagrebu tumačio različito u skladu s različitim interesima, ciljevima, afinitetima i uvjerenjima. Puno je bilo nepovjerenja u javnosti i medijima prije susreta da će taj sastanak donijeti išta dobrog za odnose između Hrvatske i Srbije, za srpski i hrvatski narod s obje strane granice. Čak predsjednica Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović** tvrdi kako je bilo otvorenih pokušaja da se osujeti i spriječi posjet predsjednika Srbije **Aleksandra Vučića** i da ne dođe do pomaka u odnosima dvije zemlje te da su se »u svoj toj kakofoniji izgubili oni pozitivni učinci i rezultati posjeta«.

Međutim, nesumnjivo je da je taj susret već polučio neke dobre rezultate, prije svega gledano iz kuta koji nas prvenstveno zanima, a to je hrvatska zajednica u Srbiji. Naime, neposredno nakon susreta, 20. veljače, predsjednik Srbije se sastao s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Na sastanku s predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislavom Žigmanovim**, predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darkom Sarićem Lukendićem** i **Darkom Baštovanovićem**. Pokrenuto je nekoliko inicijativa kojima se očekuje razrješenje pojedinih problema s kojima se suočava hrvatska zajednica u Srbiji, kao što su otvaranje lektorata na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, privođenje namjeni rodne kuće bana Jelačića u Petrovaradinu, unaprjeđenje komunalne infrastrukture u mjestima s pretežno hrvatskim stanovništvom, unaprjeđenje obrazovanja na hrvatskom jeziku i drugo. Također je bilo riječi i o osjetljivim pitanjima, kao što je memoriranje žrtava u vojvođanskom dijelu Srijema i o uključivanju predstavnika hrvatske zajednice u procese donošenja odluka, prije svega na pokrajinskoj razini. Sastanku su prisustvovali i pokrajinski premijer te gradonačelnici Novog Sada i Subotice, pa su dogovoreni i rokovi i nositelji realizacije rješavanja ovih problema. Dogovoren je i ponovni sastanak u roku od mjesec dana. Predstavnici Hrvata iz Srbije su susret ocijenili korisnim i očekuju vrlo skoro i konkretne rezultate tog susreta.

Istoga dana predsjednik Vučić se sastao i s predstavnicima Saveza udruga obitelji nestalih i zatočenih branitelja tijekom Domovinskog rata iz Hrvatske. S njima je razgovarao o pitanjima koja nisu od jučer, i na koja se predugo čekaju odgovori. Predstavnici Saveza udruga također su nakon sastanka, istina s izvjesnim oprezom, ocijenili sastanak korisnim. Probudila se nada da će se nakon svih ovih godina utvrditi gdje su posmrtni ostatci njihovih najbližih.

Za manje od mjesec dana znat će se prvi konkretni rezultati ovih sastanaka. Dolaze li bolja vremena za Hrvate u Srbiji i hoće li Vučić ispuniti obećanja dana u Zagrebu i obiteljima nestalih da će predati »sve što može predati« iz arhiva bivše JNA koji mogu pridonijeti potrazi na nestalima. Prvi korak je učinjen.

J. D.

Slaven Bačić, predsjednik HNV-a

Važno da je uspostavljen dijalog

Nakon što su se slegli dojmovi poslije dvodnevnog službenog posjeta predsjednika Srbije **Aleksandra Vučića** Hrvatskoj 12. i 13. veljače, o dometima tog posjeta razgovarali smo s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slavenom Bačićem**, koji pozdravlja susret Grabar-Kitarović s Vučićem u Zagrebu, jer je »svaki dijalog elementarni preduvjet rješavanja spornih pitanja«.

No, kako je u Zagrebu održan i prosvjed povodom dolaska srbijanskog predsjednika u Zagreb, jedno od pitanja za Bačića je bilo što misli o tom događaju? »Javni prosvjedi tečevina su demokracije i dok god se oni odigravaju u civilizacijskim okvirima, ne mogu biti sporni. Jasno je da osjetljivost ukupnih hrvatsko-srpskih odnosa, osobito ratno naslijeđe, rezultira i pojačanom osjetljivošću svih, kako sudionika prosvjeda, tako i onih protiv kojih se prosvjeduje«, kaže Bačić.

Nephodan kontinuirani dijalog

Vučić je izjavio da je s Grabar-Kitarović razgovarao o pripadnicima manjina i o tome što Srbija može uraditi za hrvatsku manjinu u Srbiji i što može uraditi Hrvatska za srpsku zajednicu u Hrvatskoj. Iako Bačić nije bio član službenog izaslanstva Srbije i nije nazočio razgovorima, u svezi mogućnosti za unaprjeđenje položaja Hrvata u Srbiji, kaže: »Na sastanku s predsjednicom Grabar-Kitarović i njezinim suradnicima na Pantovčaku 9. veljače, uoči posjeta predsjednika Vučića, složili smo se da je pitanje provedbe članka 9. bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina ključno u setu otvorenih pitanja koja se tiču hrvatske manjine u Republici Srbiji.«

Vučić je izjavio nakon razgovora s Grabar-Kitarović da će biti uloženo i u vjerske objekte, katoličke, u Srbiji. Bačić kaže da se o tome razgovaralo na nedavnom sastanku Međuvladinog mješovitog odbora. »Vjerujem da je ta izjava na tragu naših zahtjeva za popis, obnovu i očuvanje sakralnih objekata koji su od značaja za povijest Hrvata u Srbiji, napose na području Vojvodine«.

U izjavama Grabar-Kitarović i Vučića stalno se ponavlja: »Dogovorili smo da nastavimo pregovore«.

Tijekom Vučićeva posjeta Hrvatskoj najavljena je konkretna operativna suradnja dviju država u pronalaženju nestalih osoba, a Bačić komentira kako je »kontinuirani dijalog preduvjet za rješavanje otvorenih pitanja, pa tako i osoba koje se vode kao nestale u ratu« i naglašava da je »zasigurno iznimno važno što se predsjednik Srbije sastao i s premijerom Hrvatske **Andrejom Plenkovićem**. Opet stojim kod već izrečenoga – važno je da je uspostavljen dijalog, a za nadati se je da će polučiti što je moguće više pozitivnih pomaka.«

Dvije godine za »ozbiljnost«

Što se tiče pitanja granice na Dunavu, dvije vlade će u narednih dvije godine pregovarati o graničnim pitanjima, pa će se tek

nakon toga, ako bude potrebno ići na međunarodna tijela, međunarodnu arbitražu. Nameće se pitanje je li dvije godine optimalan rok za takve bilateralne pregovore?

»Budimo precizniji, dogovoreno je ako se u bilateralnim razgovorima ne riješi ovo pitanje, onda bi o tome rješavali Međunarodni sud pravde u Hagu, kao stalno sudsko tijelo, ili pak arbitražni sud, kao ad hoc sudbeno tijelo, kao u slučaju Hrvatske

i Slovenije. Možda da spomenem da je arbitražni sud koji je rješavao hrvatsko-slovenski spor, u dijelu koji se odnosi na sporni teritorij u Međimurju, stao na stajalište Hrvatske da granica ne ide sredinom Mure, kako je Slovenija smatrala, već da su granice katastarskih općina državne granice, kako je smatrala Hrvatska. No, u svakom slučaju, držim da su dvije godine dovoljne da se vidi postoji li ozbiljnost u namjerama za rješavanje ovoga pitanja.«

Na kraju Skupštine Srpskog narodnog vijeća, kojoj su nazočili oboje predsjednika, usvojena je Izjava SNV-a u kojoj se konstatira da se prava i položaj Srba u Hrvatskoj nisu bitnije promijenili od druge Velike skupštine, održane u 2013. godini i dodaje da se nastoje narušiti i ona prava koja su zagwarantirana međunarodnim sporazumima, Ustavom i Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Komentirajući ovu Izjavu, Bačić kaže kako vjeruje da srpska zajednica u Hrvatskoj ima razloga za izvjesna nezadovoljstva i da uvijek ima prostora za poboljšanje u provedbi manjinskih prava.

»Međutim, treba imati u vidu i podatke iznesene na posljednjoj sjednici MMO-a o doista visokoj zastupljenosti predstavnika srpske zajednice na sve tri razine vlasti u Hrvatskoj, ili pak činjenicu da Srbija ni ne posjeduje točne podatke o zastupljenosti manjina u javnom sektoru, osim brojke od ukupno 59 Hrvata zaposlena u čitavom Ministarstvu unutarnjih poslova, dok Hrvatska takve podatke posjeduje i osnova su za razgovore.«

Z. Sarić

Seminar Novosadske novinarske škole u NIU *Hrvatska riječ**Hrvatska riječ* »pod lupom« analitičara

Po kvaliteti i raznovrsnosti sadržaja koje nudi svojim čitateljima, tjednik *Hrvatska riječ* ističe se u odnosu na druge manjinske tiskane medije, ocjena je suradnika Novosadske novinarske škole (NNŠ) koji su proveli kvalitativno-kvantitativnu analizu ovog tjednika te deskriptivnu analizu njegovih podlistaka *Hrcko* i *Kužiš* tiskanih u 2017. godini. Rezultati ovog istraživanja predstavljeni su u srijedu, 14. veljače, u okviru seminara kojeg je NIU *Hrvatska riječ* organizirala za svoje uposlenike.

Tim od četiri analitičara analizirao je 2.561 tekst, uzimajući u obzir mjesto odakle se najčešće izvještava, žanrovsku strukturu, povod za izvještavanje, teme, najzastupljenije subjekte i dr., a

podlistaka, za koje gotovo da i nije bilo primjedbi, ona je rekla kako je za održavanje spomenutih stranica potrebno uložiti više rada, čime bi se, kako je istaknuto, trebala baviti isključivo jedna osoba. Budući da je to u postojećim uvjetima nemoguće, radit će se na tome da se iskoriste postojeći kapaciteti i da se uposlenici za to obuču putem odgovarajućih edukacija.

Predsjednica Upravnog odbora NNŠ-a prof. dr. **Dubravka Valić Nedeljković**, koja je ovom prigodom među ostalim govorila o cenzuri kao najvećem neprijatelju novinarstva u Srbiji te manjinskim medijima (njihovom značaju, privatizaciji, tzv. kudizaciji), kaže kako se ova škola medijskim istraživanjima bavi

Dubravka Valić Nedeljković i Stefan Janjić

Vanja Đurić

prema riječima voditelja istraživanja – novinara i koordinatora projekata NNŠ-a **Stefana Janjića**, tjednik *Hrvatska riječ* je tu pronašao dobar balans, nije zatvoren u svoju zajednicu, a s druge strane nije se pretvorio u politički tjednik općeg tipa.

»Sadržaj tjednika je kvalitetan, a ono što smo izdvojili kao neke zamjerke i sugestije, više se pojavljuje na nivou izuzetka nego pravila i mislim da je te greške zaista lako otkloniti«, rekao je Janjić, pohvalivši posebno izgled i sadržaj podlistaka za mlade *Kužiš*, kao i podlistak za djecu *Hrcko* i novi redizajnirani izgled tjednika.

O rezultatima istraživanja internetske i Facebook stranice *Hrvatske riječi*, odnosno o tome na koji način unaprijediti njihov izgled i privući veći broj korisnika, govorila je novinarka i urednica sajta NNŠ-a **Vanja Đurić**. Za razliku od tjednika i njegovih

posljednjih 20-ak godina, a posebno su im u fokusu mediji na jezicima nacionalnih manjina.

»Zadatak istraživača je da dekonstruiraju uređivačku politiku, a u fokusu istraživanja je publika a ne studija slučaja jednog medija. Dakle, nas istraživače u ovoj metodi zanima ono što medij objavljuje i koliko to zadovoljava komunikativne potrebe zajednice kojoj je sadržaj namijenjen i koji je njen javni interes. To je nešto što bi trebalo zanimati i financijere, nacionalna vijeća, zavode za kulturu«, ističe Valić Nedeljković.

Seminar Novosadske novinarske škole pokazao se kao veoma koristan i potreban te će ovakve i slične NIU *Hrvatska riječ* nastojati organizirati i u predstojećem razdoblju.

I. P. S.

U ponedjeljak sjednica HNV-a

Redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, 71. po redu, bit će održana u ponedjeljak, 26. veljače 2018. godine, u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća (Preradovićeve 13) u Subotici, s početkom u 19 sati.

Na dnevnom redu, među ostalim, su prijedlog odluke o usvajanju završnog računa i izvješća o utrošku sredstava Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2017. godinu; prijedlog odluke o davanju

mišljenja na izvješće o poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u 2017.; prijedlog odluke o davanju mišljenja na završni račun i izvješće o financijskom poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u 2017. godini; prijedlog odluke o davanju mišljenja o predloženoj predsjednici Upravnog odbora Narodnog kazališta u Subotici.

H. R.

Tomislav Žigmanov o sastanku predstavnika hrvatske nacionalne manjine i predsjednika Srbije Aleksandra Vučića:

Ključan je početak institucionalne komunikacije

Ozbiljnost pristupa i namjere predsjednika Vučića da se počnu rješavati konkretni problemi s kojima se suočavaju predstavnici hrvatske zajednice potvrđen je i odlukom da se naredni sastanak održi za manje od mjesec dana

Utorak, 20. veljače, u Predsjedništvu Srbije održan je sastanak izaslanstva Hrvata u Srbiji s predsjednikom Republike Srbije **Aleksandrom Vučićem** čija je glavna tema bila društveni položaj Hrvata u Srbiji. Delegaciju Hrvata u Srbiji činili su **Tomislav Žigmanov** (predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i narodni zastupnik), **Darko Sarić Lukendić** (predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća) i **Darko Baštovanović** (međunarodni tajnik HNV-a), a osim domaćina susreta Aleksandra Vučića, susretu su nazočili **Nikola Selaković** (šef kabineta predsjednika RS), **Igor Mirović** (predsjednik Vlade Autonomne Pokrajine Vojvodine), **Ivan Bošnjak** (državni tajnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne sa-

mouprave), **Nemanja Stevanović** (državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova), **Miloš Vučević** (gradonačelnik Novoga Sada) i **Bogdan Laban** (gradonačelnik Subotice).

Vučić: Hrvati nisu ni prijetnja ni smetnja

»Nakon što sam zahvalio na dosadašnjim naporima i ostvarenim rezultatima, izložio sam otvorena pitanja i probleme hrvatske nacionalne manjine, i to u rasponu od pitanja sudjelovanja Hrvata u procesima donošenja odluka i razmjerne zastupljenosti u javnom sektoru, preko izazova s kojima se suočavaju pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji u ostvarivanju manjinskih prava,

Predsjednik Vučić je posebno naglasio kako u Srbiji Hrvati ne smiju više imati osjećaj ugroženosti, da oni nisu nikakva prijetnja ili smetnja, te da će se osobno posvetiti unaprijeđivanju društvenog položaja pripadnika hrvatske zajednice te integraciji Hrvata u srbijansko društvo

Dogovoreno je da se započnu razgovori i o obilježavanju mjesta stradanja Hrvata u Srbiji tijekom 90-ih godina prošloga stoljeća

napose u području kulture i obrazovanja, te o problemima vezanim uz komunalnu infrastrukturu u naseljima u kojima u većem broju žive Hrvati, povratu imovine Katoličkoj Crkvi i hrvatskim udrugama kulture te pitanjima vezanim uz suočavanje s prošlošću, to jest protjerivanje Hrvata iz Srijema i Bačke devedesetih godina prošlog stoljeća», kaže Žigmanov u pisanoj izjavi.

On dodaje da je na početku razgovora Aleksandar Vučić rekao kako se komunikacija između najviših državnih tijela i dužnosnika Republike Srbije s predstavnicima i tijelima hrvatske manjinske samouprave ubuduće mora održavati kontinuirano.

»Na taj način pozitivno je razriješen jedan od najvećih problema za hrvatsku manjinu, a to je odsustvo institucionalne komunikacije. Aleksandar Vučić je rekao kako je njegov cilj kao predsjednika Republike da se položaj Hrvata sustavno unaprijeđi, a da je prvi korak k tome uspostavljanje stalne komunikacije i rješavanje prvih konkretnih otvorenih pitanja koja su postavili predstavnici Hrvata u Srbiji. Predsjednik Vučić je posebno naglasio kako u Srbiji Hrvati ne smiju više imati osjećaj ugroženosti, da oni nisu nikakva prijetnja ili smetnja, te da će se osobno posvetiti unaprjeđivanju društvenog položaja pripadnika hrvatske zajednice te integraciji Hrvata u srbijansko društvo«, kaže Žigmanov.

Problemi za rješavanje

Od konkretnih otvorenih pitanja, kako navodi, dogovoreno je rješavanje sljedećeg: obnova mosta na Kanalu Dunav – Tisa – Dunav u šumi Šmaguc u Monoštoru te Doma kulture u Donjem Tavankutu, »Vlada Srbije će osigurati i dodatna sredstava kako bi se ušlo u posjed i stavila u funkciju Spomen kuća *Josipa Jelačića*, predsjednik RS je naložio svojim suradnicima da se pronađe model za rješavanje pitanja povrata Hrvatskog doma HKC *Srijem*

iz Srijemske Mitrovice. Dogovoreno je otvaranje lektorata na hrvatskom jeziku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Novom Sadu u što kraćem roku te proširenje razreda na hrvatskom i u Medicinskoj srednjoj školi u Subotici. Dogovoreno je uspostavljanje dijaloga s predstavnicima Katoličke Crkve u Srbiji, Vlada AP Vojvodine bit će pokrovitelj ovogodišnje *Dužijance*, te će se intenzivirati prisutnost visokih državnih službenika na manifestacijama i svečanostima hrvatske zajednice u Srbiji. Bilo je riječi o pružanju potpore već postojećoj suradnji između Hrvatskog nacionalnog vijeća i Srpskog narodnog vijeća te da se za to osiguraju i odgovarajuća sredstva za hrvatsku manjinu. Grad Novi Sad će primjerenije financirati programe i projekte Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Jelačić* iz Petrovaradina.

Glede sudjelovanja Hrvata u procesima odlučivanja, bilo je riječi o tome da se u radu Pokrajinske vlade iznađe mogućnost za angažiranje predstavnika Hrvata u pokrajinskim tajništvima. Predsjednik Srbije je najavio i veće uključivanje Hrvata u policijske organe RS, posebice kada su u pitanju kvote za upis na policijsku školu u Srijemskoj Kamenici. Na koncu, dogovoreno je da se započnu razgovori i o obilježavanju mjesta stradanja Hrvata u Srbiji tijekom 90-ih godina prošloga stoljeća, pri čemu će hrvatska zajednica predložiti način na koji će se obilježiti stradanje, kao i u kojim mjestima«, navodi predsjednik DSHV-a.

Na koncu izjave on kaže kako je ozbiljnost pristupa i namjere predsjednika Vučića da se počnu rješavati konkretni problemi s kojima se suočavaju predstavnici hrvatske zajednice potvrđen i odlukom da se naredni sastanak održi za manje od mjesec dana kako bi se evaluiralo ono što je urađeno iz prethodno navedenih točaka, kao i da se identificiraju i druga postojeća otvorena pitanja.

H. R.

Prvi sastanak predsjednika Srbije s obiteljima nestalih

Vučić preuzeo obvezu da ispuni obećanja iz Zagreba

Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić ponudio se na ozbiljnu provjeru

nica Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja **Ljiljana Alvir**.

Vučić je od obitelji nestalih čuo ponovljenu istinu koje je i sam svjestan – da »srbijske institucije već više od 20 godina nisu odradile svoj posao«, te da je »u ovom času on, kao predsjednik Srbije, osoba koja bi to pitanje mogla pokrenuti ako to zaista i želi«.

Alvir je izbjegla izravno reći je li optimist ili pesimist glede željenih rezultata: »Što ja osobno mislim i što misle obitelji? Da li vjerujem ili ne vjerujem da će on to napraviti? Ja čekam. Čekaju i obitelji«.

Čekaju i nastavljaju tragati za 1945 svojih nestalih i smrtno stradalih tijekom '90-ih.

Razgovori na tjednoj razini o pitanju nestalih, uz razmjenu informacija »o pomacima, rezultatima i onome što je naprav-

Samo tjedan dana nakon dvodnevnog službenog posjeta Zagrebu na poziv predsjednice **Kolinde Grabar-Kitarović**, srbijski je šef države usred Beograda obećao obiteljima nestalih u Hrvatskoj da će njegov ured na tjednoj razini pratiti proces portage za nestalima. Na istom je sastanku otišao i korak dalje – obvezao se upotrijebiti sav mogući utjecaj pozicije šefa države i vrhovnog zapovjednika oružanih snaga na Vojску Srbije da preda »sve što može predati« iz arhiva bivše JNA koji mogu pridonijeti potrazi na nestalima.

Ustraje li Vučić u svojim namjerama i pokaže da njegove nedavne izjave iz Zagreba kako može pomoći u potrazi za nestalima nisu prazna priča, mogao bi to biti ozbiljan pomak u srpsko-hrvatskim odnosima, već godinama opterećenim neriješenim pitanjima iz bliske povijesti. To bi, dakako, značajno pridonijelo i poboljšanju položaja manjinskih zajednica u dvjema državama – Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji.

Na prvom sastanku predsjednika Srbije s obiteljima nestalih nisu, istini za volju, postavljeni nikakvi uvjeti i rokovi, ali je izaslanstvo obitelji nestalih od Vučića zatražilo da svoje izjave iz Zagreba provede u djelo.

Rekao im je kako on »nema razloga, niti jednog razloga, da se osobno ne uključi u ta pitanja« i ispuni što je obećano, te da ga »apsolutno ne zanima zaštita osoba koje su od '91. pa nadalje bile u lancu odgovornosti ili možda i danas imaju neki utjecaj«, prepričala je novinarima nakon sastanka s Vučićem predsjed-

Suze Blanke Petrovečki

Blanka Petrovečki iz Pakraca rekla je novinarima da traži sina **Marjana**, nekadašnjeg policajca PS Daruvar, kojeg su odveli među petoricom policajaca i o njemu se otad više ništa ne zna.

»Njegove kolege s kojima je radio – oni su ga oteli. Najprije ih je počastio, jer je dan prije dobio sina. A nije ga uspio ni vidjeti«, rekla je, drhtavim glasom izgovarajući kako više niti nema nade da će doznati nešto.

»Kad mama kaže da bi bila sretna da nađe makar kosti sina – onda možete znati kako je«, rekla je Petrovečki i zaplakala.

ljeno« svoj bi nastavak trebali dobiti već posljednjeg tjedna u veljači, kad će se u Zagrebu sastati predsjednici dvaju državnih povjerenstava za nestale – Srbije **Veljka Odalovića** i Hrvatske **Stjepana Sučića**.

»Mi znamo da bi se nešto moglo riješiti. Niti ćemo reći da vjerujemo, niti da ne vjerujemo. Mi čekamo. Uvjereni smo da je – na temelju današnjeg nastupa i svega onoga što znamo o Vučiću kao lideru srpskom – da je moguće i da se može. I bit ćemo strpljivi, ali ne dvije ili tri godine, kao što je to dosad bivalo. Čekat ćemo da svoje riječi pretvori u djela«, rekla je novinarima poslije sastanka s Vučićem Ljiljana Alvir.

Spominjani su i arhivi JNA i Glavnog stožera JNA u kojima su, kako vjeruju obitelji nestalih, većinom svi podaci koje traže.

»To je jasno svima da su u vojnim arhivima JNA i Generalštaba pohranjeni svi oni podaci, bar većina podataka koje mi tražimo«, rekla je Alvir.

Bilo je riječi i o arhivima i dnevnicima vukovarske bolnice, ali je naglašeno da su »arhivi JNA najbitniji, najtočniji i najsigurniji«.

Obitelji nestalih poručile su Vučiću i da »ne žele biti istražitelji i oduzimati legalnost institucijama koje su dužne pronaći nestale«.

Predsjednik Srbije dobio je i simboličan dar – značku Međunarodnog komiteta Crvenog križa sa siluetom koja simbolizira nestale osobe, a na reveru je nose dužnosnici koji na taj način žele upozoriti na pitanje nestalih.

Kriva je politika

Na pitanje zašto problem potrage za nestalima traje više od dva desetljeća, većina sudionika sastanka s predsjednikom Srbije nema dilemu – kriva je politika.

»Da se pitalo obitelji nestalih, možda bi proces potrage bio brži. Ali, politika je tu odigrala svoje. Možda i dalje bude politike, premda u ovom trenutku svi očekujemo i nadamo se da ćemo vidjeti rezultate. Vidjet ćemo, vrijeme je pred nama«, rekla je **Slavica Marinović** iz Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja.

Prethodni sastanak istog dana šef države imao je s prvakom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislavom Žigmanovim** koji ga je ocijenio kao »plodotvoran«, prenijevši kako je Vučić poručio da se »Hrvati nikako ne smiju osjećati ugroženo« i da će »biti integrirani u sve segmente društva«.

Vrijeme će vrlo brzo pokazati koliko je Aleksandar Vučić bio iskren i odlučan u svojim obećanjima, namjerama i djelima.

Tekst i foto: Velimir Ilić

Sastanak s ministrom prosvjete

Nakon nedavno održane Sedme sjednice međuvladinog Mješovitog odbora (MMO) Srbije i Hrvatske učinjeni su prvi koraci u rješavanju otvorenih pitanja, a koja se tiču hrvatske manjine u Srbiji. Na inicijativu supredsjedatelja MMO-a i državnog tajnika u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave **Ivana Bošnjaka** organiziran je protekloga tjedna, 13. veljače, u Beogradu sastanak predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća s ministrom prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja **Mladenom Šarčevićem**.

Na sastanku je bilo riječi o svakoj preporuci koja se tiče obrazovanja s posljednje sjednice MMO-a, te je dogovoreno tko će biti zadužen za koju i koje je korake potrebno učiniti da bi preporuke bile realizirane.

Savjetnica predsjednika HNV-a za razvojne projekte hrvatske zajednice u Srbiji i članica MMO-a Srbije i Hrvatske **Jasna Vojnić** kaže da je sastanak protekao u pozitivnom ozračju te da se vidjela želja nadležnog ministarstva za rješavanje otvorenih pitanja. Vojnić je istakla i kako je Bošnjak rekao da će ovakvi sastanci biti učestali, te da će u rješavanju preporuka s MMO-a HNV biti nezaobilazni sudionik.

Na sastanku je, osim Jasne Vojnić iz HNV-a, sudjelovao predsjednik Izvršnog odbora **Darko Sarić Lukendić** i dopredsjednica Odbora za obrazovanje **Margareta Uršal**, kao i državna tajnica Ministarstva prosvjete **Anamarija Viček** i predstavnici Pokrajinske vlade.

J. D. B.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: IV-13-111-1-12/2018
Dana: 13. 02. 2018.
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel.: 024-636-101
MUD/SU

Temeljem članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (*Službeni glasnik RS* br. 21/2016) i temeljem članka 34. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćen tekst) (*Službeni list Grada Subotice* broj 18/17) i (*Službeni list Grada Subotice* broj 30/17), načelnica Gradske uprave objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da je Gradska uprava grada Subotice dana 23. 2. 2018. raspisala javni natječaj za popunu slobodnog izvršiteljskog radnog mjesta. Natječaj je objavljen na internetskoj stranici Grada Subotice: http://www.subotica.rs/index/pagelist/lg/hr/id_page_node/63

NAČELNICA GRADSKJE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravnik

Održana sjednica Savjeta za nacionalne manjine

Proračunski fond uvećan, ali ne dovoljno

Predsjednik Izvršnog odbora Darko Sarić Lukendić povećanje fonda pozdravlja, ali smatra da iznos koji se izdvaja za nacionalne manjine treba biti znatno veći pri čemu se ne bi, kako je rekao, iz fonda financiralo samo informiranje već u većoj mjeri i druge aktivnosti i djelovanje nacionalnih vijeća

Sjednica Savjeta za nacionalne manjine održana je prošle srijede, 14. veljače, u Beogradu. Sjednicom je predsjedavala predsjednica Vlade **Ana Brnabić**, a odlučeno je da informiranje na jezicima nacionalnih manjina ostane prioriteto područje za financiranje i u 2018. godini iz Proračunskog fonda za nacionalne manjine.

(Ne)uključene nacionalne manjine

U odnosu na prethodnu godinu, fond je uvećan 12 puta i sada iznosi 21,8 milijuna dinara, što premijerka Brnabić, kako su prenijeli mediji, smatra kao značajan pomak jer je aktiviran nakon 15 godina te je značajno uvećan. Dodala je i da će Vlada Srbije nastaviti ulagati napore i sredstva za unaprjeđenje položaja i prava nacionalnih manjina, koja su, kako je rekla, važan resurs i ponos Srbije.

Među predstavnicima 21 nacionalnog vijeća koji su sudjelovali na sjednici, u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća bio je predsjednik Izvršnog odbora **Darko Sarić Lukendić**. On povećanje fonda pozdravlja, ali smatra da iznos koji se izdvaja za nacionalne manjine treba biti znatno veći pri čemu se ne bi, kako je rekao, iz fonda financiralo samo informiranje već i u većoj mjeri i druge aktivnosti i djelovanje nacionalnih vijeća.

»Smatramo da više stotina milijuna dinara trebaju biti ukupna sredstva ovoga fonda. Na to je HNV i ranije reagirao, a zastupnik u srbijanskom parlamentu **Tomislav Žigmanov** podnio je amandman na tu temu kad se usvajao proračun, međutim izmjena nije bilo«, kaže Sarić Lukendić.

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a naveo je primjer kako sličan fond u Hrvatskoj raspolaže višemilijunskim iznosima u euri-ma, ali i da odluku o raspodjeli tih sredstava donose isključivo pred-

stavnicima nacionalnih manjina, što u Srbiji, dodao je, to nije slučaj.

»Prošle godine nitko od predstavnika nacionalnih manjina nije bio u komisiji koja je donosila odluku o raspodjeli sredstava iz proračunskog fonda namijenjenog nacionalnim manjinama, na što smo se mi žalili, a za ovu godinu još uvijek nemamo informaciju hoćemo li biti uključeni«, kaže Sarić Lukendić.

Uskoro Zakon

Kako su prenijeli mediji, na sjednici je predstavljen Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima. Ministar državne uprave i lokalne samouprave **Branko Ružić** istakao je i da su tijekom izrade Nacrta zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina provedene javne konzultacije na radni tekst Nacrta ovog zakona, kao potpuno nova praksa, uz već postojeću suradnju s nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.

Sarić Lukendić kaže da su ovom prigodom predstavnici manjina dobili uvid o dinamici aktivnosti u svezi ovoga Zakona, ali ne i u dokument s obzirom na to da nova verzija još nije izrađena. Kako je najavljeno, ona se očekuje kroz mjesec dana, kada će biti organizirana i javna rasprava.

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a istaknuo je kako su ovom prigodom predstavljeni i 4. i 5. Izvješće o provedbi Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Ona su, smatra Sarić Lukendić, značajna jer su predstavnici manjina, za razliku od prva tri izvješća, imali priliku iskazati nezadovoljstvo i uputiti pitanja državnim tijelima i institucijama za aktivnosti i zaključke koje smatraju da su »ljepše prikazana u izvješću nego što su zbilja«.

Hrvatsko nacionalno vijeće je na 4. Izvješće uputilo 42 upita i komentara, ali, kako kaže Sarić Lukendić, na neka uopće nije dobio odgovor, a na neka je odgovoreno djelomično ili izvan konteksta. Na prijedlog direktorice Kancelarije za ljudska i manjinska prava **Suzane Paunović** sva pitanja koja su uputili nacionalna vijeća i odgovori koje su dobili od nadležnih bit će javno dostupni na mrežnim stranicama Kancelarije.

U radu sjednice Sjaveta za nacionalne manjine sudjelovali su, osim predstavnika nacionalnih vijeća, v. d. direktorica Kancelarije za ljudska i manjinska prava Suzana Paunović, državni tajnici Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja i Ministarstva kulture i informiranja, kao i predstavnici Ministarstva pravde i Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama.

J. Dulić Bako

Sjednica Pokrajinske vlade

Suglasnost na plan rada ZKVH-a

Pokrajinska vlada je na sjednici održanoj u srijedu donijela Odluku o postupku i kriterijima za dodjelu sredstava za realizaciju Programa unaprjeđenja socijalne zaštite u AP Vojvodini u 2018. godini, priopćeno je iz Pokrajinske vlade. Za ovu namjenu je u pokrajinskom proračunu predviđen iznos od 65 milijuna dinara. Na temelju javnog natječaja i utvrđenih kriterija, sredstva će biti dodijeljena za poticaj i razvoj novih i unaprjeđivanje kvalitete postojećih usluga socijalne zaštite na teritoriju AP Vojvodine.

Kako se navodi u priopćenju, Pokrajinska vlada dala je suglasnost na financijski plan i program rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2018. godinu. Ukupan planiran prihod ovog Zavoda za 2018. godinu iznosi 14,46 milijuna dinara, od čega je 10 milijuna iz proračuna AP Vojvodine. Zavod za kulturu

vojvođanskih Hrvata osnovala je Autonomna Pokrajina Vojvodina, zajedno s Nacionalnim vijećem hrvatske nacionalne manjine, u cilju očuvanja, unaprjeđivanja i razvoja kulture vojvođanskih Hrvata.

Radi efikasnije realizacije Ugovora o uvjetima financiranja i načinu realizacije projekata izgradnje Naučnotehnološkog parka u Novom Sadu, Pokrajinska vlada obrazovala je radnu skupinu koja će koordinirati aktivnosti na realizaciji samog ugovora, pratiti izvođenje radova na objektu, utvrđenu dinamiku u ugovoru s izvođačem radova, kao i druge aspekte realizacije projekta izgradnje Naučnotehnološkog parka u Novom Sadu, zaključuje se u priopćenju sa sjednice.

H. R.

Tomislav Žigmanov, predsjednik DSHV-a i zastupnik u srbijanskom parlamentu

Predsjednik Vučić obećao rješavanje problema

Prilikom susreta Grabar-Kitarović – Vučić bili su spomenuti svi problemi s kojima se suočavaju pripadnici kako Hrvata u Srbiji tako i Srba u Hrvatskoj * Tema na svim sastancima bili su hrvatsko-srpski odnosi u svoj svojoj složenosti, što je uključivalo i pitanje položaja nacionalnih manjina, s time da je moja uloga bila da govorim o društvenom položaju Hrvata u Srbiji * Dobili smo i više nego čvrsta uvjerenja od predsjednika Vučića da će se problemi, u dijalogu s predstavnicima hrvatske zajednice, početi rješavati

Intervju vodio: Zvonko Sarić

Sredinom veljače predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** boravio je u dvodnevnom službenom posjetu Hrvatskoj na poziv predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović**. Tom prilikom, u službenom izalanstvu Srbije bio je i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, zastupnik u srbijanskom parlamentu **Tomislav Žigmanov**. Nakon povratka iz Zagreba, Žigmanov kaže kako susret Grabar-Kitarović s Vučićem nije prvi, tek simboličan korak ka rješavanju neriješenih pitanja između Hrvatske i Srbije, jer je do sada bilo više od 10 susreta na vrhu, niti ima status simboličkoga, budući da se ništa simbolički tijekom samoga susreta nije dogodilo.

»No to ne znači da je bio jedan od manje vrijednih! Naprotiv, cijenim ga visoko pozitivnim i to zbog naravi poruka koje su se tijekom posjeta čule, pozitivnih gesta koje su bile priređene te obostrano iskazane spremnosti za rješavanjem svih otvorenih pitanja koja opterećuju odnose Hrvatske i Srbije, pa tako i položaja nacionalnih manjina – Hrvata u Srbiji i Srba u Hrvatskoj. U tom smislu, čini se da vrijedi ono što sam i naveo u pisanoj izjavi da ovaj posjet, koji se zbog višegodišnjeg zastoja u institucionalnoj komunikaciji, dogodio u pravom trenutku, vjerojatno ima status ključnoga u najnovijem 'resetovanju' ukupnih hrvatsko-srpskih odnosa.«

 Između dviju država postoji bremeniti teret povijesti. Mogu li se otvorena brojna pitanja, prijepori između dvije države, riješiti bez rješavanja pitanja iz prošlosti, konkretno, pitanja u svezi Domovinskog rata?

Jedan dio zacijelo da, i to onaj koji je, recimo to tako, imuni na ideologiju i povijest! Recimo, suradnja na gospodarskom planu odvija se bez većih problema. Sličnu situaciju bilježimo i kada je riječ o sportu ili estradi. Naravno, cijeli niz drugih pitanja ide i ići će teže. Toga su dokaz i pitanja ratne odštete i nestalih, pa ako hoćete, posredno, i društveni položaj nacionalnih manjina. Osim odsustva suglasnosti o uzrocima i naravi posljednjega

rata, najveći, a vjerojatno i najteži spor jest onaj o granicama, koji, kao što znademo, nema nikakve izravne veze s Domovinskim ratom.

HR **Smatrate li da bi se Vučić trebao ispričati zbog govora u Glini, prilikom kojega je promovirao velikosrpske ideje, govoreći o potezu Virovitica – Karlovac – Ogulin – Karlobag, kao crti od koje bi trebalo amputirati Hrvatsku?**

O tome sam bio posve rezolutan i izričit u nekoliko izjava koje sam dao medijima u Hrvatskoj: da sam na mjestu Aleksandra Vučića, ja bih se ispričao, i to prije svega zbog šteta koje je proizvela politika koju je podržavao 1990-ih.

HR **Što mislite o prosvjedima u Zagrebu protiv posjeta Vučića? Prosvjedi više nevladinih organizacija su bili, primjerice, i kada je bivši predsjednik SAD-a George Bush dolazio u Zagreb 2008. Je li demokratsko pravo prosvjedovati? Zbog čega se sada podigla tolika medijska halabuka zbog prosvjeda protiv dolaska Vučića?**

U demokraciji svatko ima pravo iznijeti javno svoj stav, napose u situacijama kada se nečemu protivi, i tu ne vidim ništa sporno. Pa ipak, osporiti možete i trebate uvredljive sadržaje i objede protiv predsjednika Aleksandra Vučića, ali i predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, koje je na transparentima koristio dio prosvjednika. Fokus medija na te, čini mi se, ne toliko važne događaje koji su pratili Vučićev službeni posjet Hrvatskoj govori samo o njihovom senzacionalističkom pristupu i istovrsnom novinarskom interesu. Ozbiljni mediji, sasvim ispravno, nisu tim događajima na margini Vučićeva posjeta pridavali pretjeranu pozornost.

HR **Vučić je izjavio da je s Grabar-Kitarović razgovarao o pripadnicima manjina i o tome što Srbija može uraditi za hrvatsku zajednicu u Srbiji i što može uraditi Hrvatska za srpsku zajednicu u Hrvatskoj. Zna li o kojim se konkretnim problemima govorilo i gdje vidite mogućnosti za unaprjeđenje položaja Hrvata u Srbiji?**

Razgovori su bili otvoreni, odvijali su se u dobroj vjeri, a bili su spomenuti svi problemi s kojima se suočavaju pripadnici kako Hrvata u Srbiji tako i Srba u Hrvatskoj. Lista problema na kojima inzistiraju predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji odavno je usuglašena i ona uključuje sljedeće: od pitanja zajamčenih mandata i razmjerne zastupljenosti Hrvata u državnoj upravi, preko problema u ostvarivanju manjinskih prava (lektorat, udžbenici za srednje škole, licence za učitelje i nastavnike, prostori za rad hrvatskih udruga kulture i nejednaka politika financiranja njihova rada, nedovoljna razvijenost radijskih informativnih sadržaja i drugo) i tzv. bunjevačkog pitanja, pa do nerazvijene komunalne infrastrukture u hrvatskim naseljima i povrata imovine, prije svega Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici. Dobili smo i više nego čvrsta uvjerenja od predsjednika Srbije da će se spomenuti problemi, u dijalogu s predstavnicima hrvatske zajednice, početi rješavati.

HR **Na kojim ste sastancima bili nazočni kao član srbijanske delegacije i o čemu se razgovaralo na tim sastancima? Na što ste Vi ukazivali?**

Osim u Vrginmostu i na sastanku kod kardinala **Bozanića**, bio sam kao član srbijanskoga izaslanstva nazočan na svim sastancima – i na Pantovčaku s predsjednikom Hrvatske Kolindom Grabar-Kitarović, i u Banskim dvorima s hrvatskim premijerom **An-**

drejom Plenkovićem, i u Hrvatskom saboru s predsjednikom **Gordanom Jandrokovićem**, u Pravoslavnoj gimnaziji na susretu s polaznicima Akademije za mlade SNV-a, gdje je domaćin bio mitropolit zagrebačko-ljubljanski **Porfirije** te na III. Velikom saboru Srpskog narodnog vijeća. Tema na svim sastancima bili su hrvatsko-srpski odnosi u svojoj složenosti, što je uključivalo i pitanje položaja nacionalnih manjina, s time da je moja uloga bila da govorim o društvenom položaju Hrvata u Srbiji.

HR **Jeste li imali prilike razgovarati s predsjednikom Vučićem i s predsjednicom Grabar-Kitarović?**

Naravno, na sastancima obraćao sam se plenarno – svima za stolom, a u nekoliko navrata sam srbijanskome predsjedniku Vučiću izravno odgovorio na njegova pitanja o pojedinom problemu – recimo, o premalom obuhvatu djece u nastavi na hrvatskom i razlozima za tako što. S predsjednicom Hrvatske Grabar-Kitarović smo kolega dr. sc. **Slaven Bačić**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, i ja razgovarali odvojeno prije Vučićeva posjeta Hrvatskoj – u petak, 9. veljače, tako da nije bilo razloga za neposredni razgovor tijekom susreta izaslanstava.

HR **U petak je RTS prenio izjavu Vučića da će se »lektorat za hrvatski jezik dobiti«. Zna li što o tome?**

Da, rekao je da će se pitanje otvaranja i rada lektorata za hrvatski jezik na Sveučilištu u Novom Sadu konačno riješiti! Za vjerovati mu je, jer je o istome ubrzo bilo razgovora i na sastanku predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća sa srbijanskim ministrom prosvjete **Mladenom Šarčevićem** već u utorak, 13. veljače, a bit će nastavljeno tijekom posjeta Mladena Šarčevića hrvatskoj ministrici znanosti i obrazovanja **Blaženki Divjak** koncem ovog mjeseca u Zagrebu.

HR **Vučić je izjavio nakon razgovora s Grabar-Kitarović da će biti uloženo u vjerske objekte, katoličke, u Srbiji. Što bi to trebalo konkretno značiti u praksi? Hoću pitati, odnosi li se to na očuvanje kulturne baštine?**

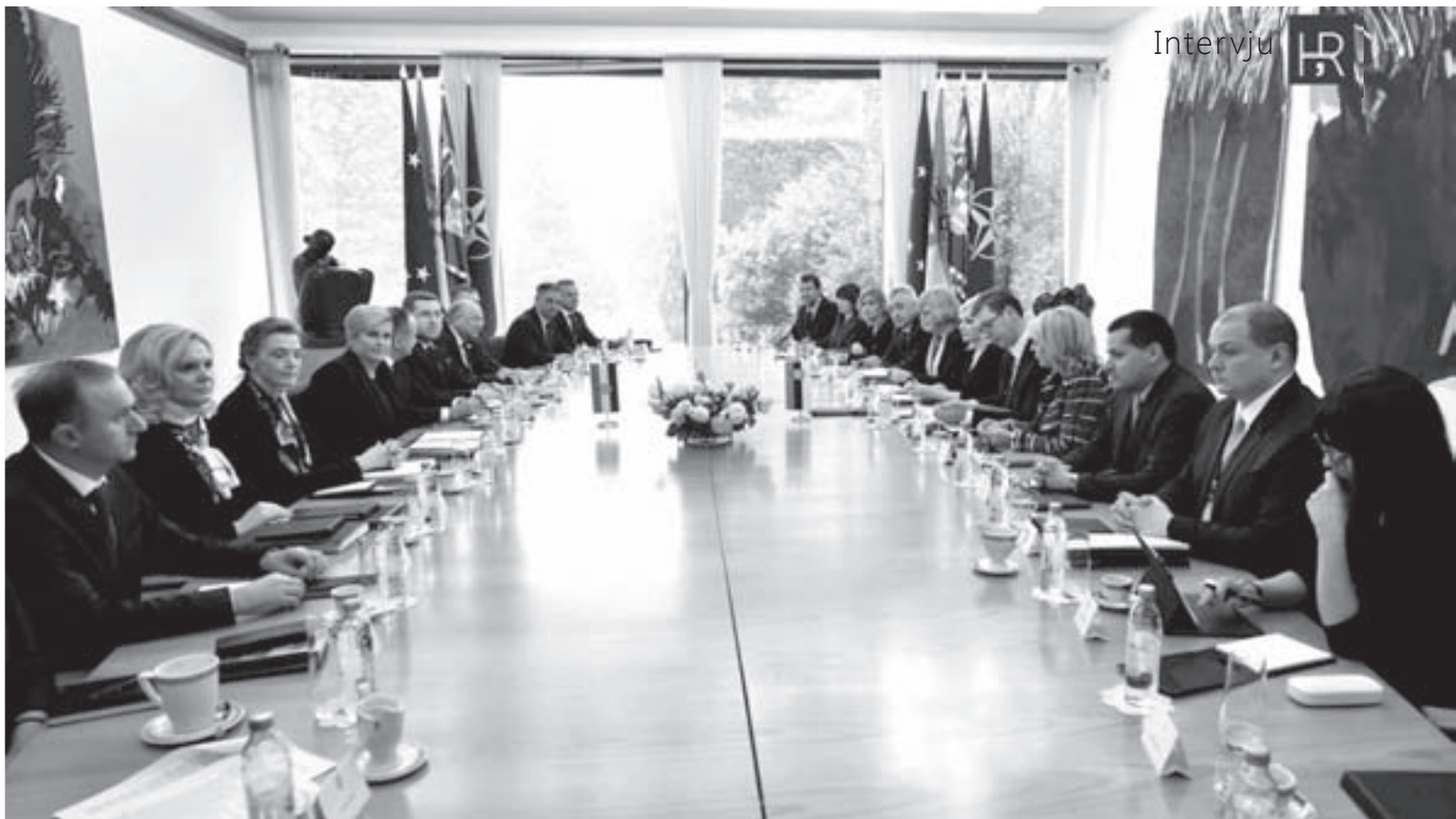
Znat ćemo više nakon razgovora, a zacijelo da će se jedan dio odnositi i na očuvanje sakralne baštine vezane uz Katoličku Crkvu, a koja je neposredno vezana za ovdašnje Hrvate.

HR **U izjavama Grabar-Kitarović i Vučića stalno se ponavlja: »Dogovorili smo da nastavimo pregovore«. To dobro zvuči, ali kako će se konkretno u praksi rješavati problem nestalih u Domovinskom ratu? Je li tu jedan od glavnih problema dokumentacija, arhiva koje se tiču nestalih osoba? Tijekom Vučićeva posjeta Hrvatskoj najavljena je konkretna operativna suradnja dviju država u pronalaženju nestalih osoba. Pa, zbog čega to do sada nije ostvareno?**

Da, dogovoreno je da će se osnažiti razgovori na tu temu, od razmjene relevantnih informacija o stratištima i gubilištima do intenziviranja komunikacije predstavnika vlasti s obiteljima nestalih. Budući da je riječ o jednom od najosjetljivijih pitanja, vjerojatno u tome treba tražiti razlog zašto ni nakon 22 godine od prestanka rata nisu pronađena tijela svih žrtava.

HR **Smatrate li važnim što se Vučić sastao i s premijerom Plenkovićem? Kako Vi gledate na problem rješavanja ratne odštete? Plenković je izjavio da je s Vučićem dogovorio da će se kroz koordinate za otvorena pitanja formirati posebna radna skupina koja će se baviti temom ratne odštete. Je li to po onoj staroj – kad ne znaš kako riješiti problem, formiraj radnu skupinu?**

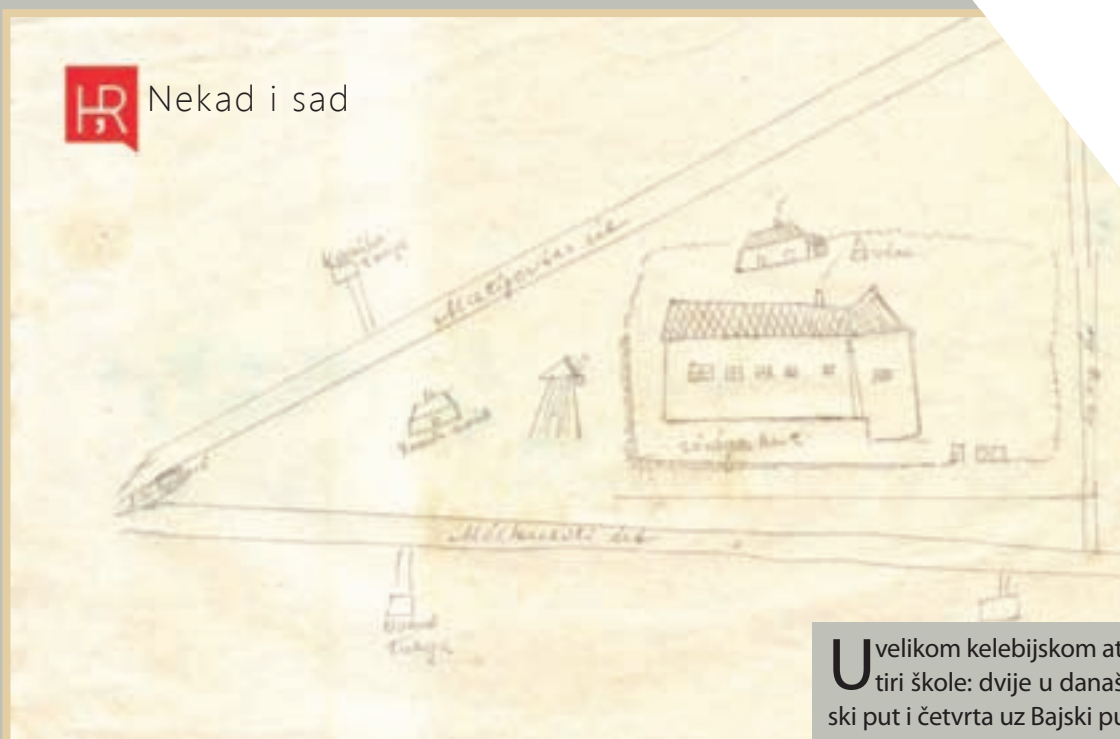
I više nego važnim cijenim što se dogodio i susret Plenković – Vučić! Što se tiče ratne odštete, i to je jedna od tema koja opterećuje odnose između dviju država, pa je u tom smislu dobro da se i o tome razgovaralo. Dobro je i da će se osnovati posebna radna skupina između dviju država koja će se baviti samo tim problemom – jer, bolje je da se radi i putem radne skupine, nego da se uopće ništa ne radi. Načelno promatrano, i pitanje ratne odštete treba biti riješeno prije nego li Srbija bude postala članicom Europske unije. Što se tiče pitanja granice na Dunavu, dvije vlade će u narednih dvije godine pregovarati o graničnim pitanjima, pa će se tek nakon toga, ako bude potrebno, ići na međunarodna tijela, međunarodnu arbitražu. Je li dvije godine optimalan rok za takve bilateralne pregovore? Ne znam je li optimalan, no važnim mi se čini da je neki rok postavljen, koji, ukoliko se u tom roku ne riješi, ima izlaz na međunarodnom sudu, koji će onda spor i razriješiti! Takvo je stajalište sugerirala, čini mi se, i Europska komisija u svojoj Strategiji za zapadni Balkan.

 Bili ste na trećoj Velikoj skupštini Srpskog narodnog vijeća koja je održana posljednjeg dana boravka Vučića u Zagrebu. Kakvi su Vaši dojmovi? Na kraju Skupštine usvojena je Izjava SNV-a u kojoj se konstatira da se prava i položaj Srba u Hrvatskoj nisu bitnije promijenili od druge Velike skupštine, održane u 2013. godini. »Sporost, odlaganje pa i zanemarivanje u ostvarivanju prava za koje su odgovorne državne institucije, obilježili su proteklih pet godina. Zbog toga, položaj Srba u Hrvatskoj nije unaprijeđen nego je u nizu aspekata i unazađen. To posebno vrijedi za nivo tolerancije i cijeloga seta prava koja su se počela ostvarivati za vrijeme ulaska u Evropsku uniju«, navodi se u Izjavi i dodaje da se nastoji narušiti i ona prava koja su zagwarantirana međunarodnim sporazumima, Ustavom i Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Kako komentirate ovakvu Izjavu SNV-a?

Riječ je o izvanredno dobro pripremljenom i organiziranom skupu, koji je bio i više nego dobro posjećen. Broj i vrsta gostiju – predstavnika državnih tijela Hrvatske i Republike te međunarodnih organizacija i diplomatskih predstavnika velikog broja država iz Europe i svijeta, Hrvati u Srbiji još nisu imali priliku vidjeti na svojem nekom skupu. Plijeni i otvorenost i kritičnost onoga što je rečeno ne samo o Izjavi koju ste spomenuli, nego i u obraćanju predsjednika SNV-a **Milorada Pupovca**, a što je sve bespogovorno bilo slušano, što nije praksa raširena u nas – nama se često prigovara što na skupovima na kojima nazoče predstavnici države Srbije iznosimo negativne stavove o našem društvenom položaju. Sam, pak, sadržaj Izjave ne bih komentirao – razumijem ga kao dokument kojeg je Skupština SNV-a usvojila i kao takvog ga respektiram! Oni koji u Hrvatskoj imaju utjecaja i moći trebaju raditi da se u Izjavi spomenuti problemi i manjkavosti na pozitivni način razriješe.

 Vučić je izjavio i da je s premijerkom Brnabić dogovorio da u narednih 100 dana ne bude ni jedne riječi uperene protiv Hrvatske od strane državnih zvaničnika Srbije – da se ne upućuju nikakve uvrede i da će to biti obveza srpske politike u narednom razdoblju. Pa zar to ne bi trebalo biti normalno, a ne nekakva obveza? Zašto je upristojenu budućnost u međusobnim komunikacijama Vučić oročio na samo jedan kvartal? Zašto ne, primjerice, na dvije godine?

Da, bilo bi bolje da se sramne uvrede na račun Hrvatske i Hrvata u Srbiji ne samo nisu čule u proteklih nekoliko godina, a bilo ih je previše, već i da se više ne čuju, napose ne od visokih predstavnika državnih vlasti. Riječju, voljeli bismo da oni spadaju u politički korektni govor! No, kako to nije slučaj, svaki način da se smanji broj i vrsta antihrvatskih sadržaja u javnosti mora biti dočekana kao dobrodošla, pa makar i na 100 dana. Vidjet ćemo što će sve ova 'antihrvatska šutnja' donijeti, no voljeli bismo zacijelo da ona potraje i daleko, daleko dulje.

Skica kao svjedočanstvo vremena

U velikom kelebijском ataru nekada su postojale četiri škole: dvije u današnjem selu, treća uz Miljkutski put i četvrta uz Bajski put, te su je zvali Bajska škola. Doista veliko prostranstvo. Škola uz Miljkutski put, kada bi danas postojala, nalazila bi se usred atara, u danas već manje naseljenom području do koga u prvom dijelu vodi asfaltirani put, potom poljski put s tvrdom podlogom, a onda i bez nje, te se u zimsko doba ovdje preporučuju samo odgovarajuća terenska vozila.

No, stare škole više i nema, osim u sjećanjima iz davnih vremena, i srećom, na jednoj amaterskoj skici nastaloj upravo zahvaljujući tim sjećanjima i uspomenama. Skicu položaja tada značajnog školskog objekta uz Miljkutski put nacrtala je **Ilona Takács Mezei**, koja je u djetinjstvu stanovala na salašu pored škole i pohađala je nekoliko godina, oko 1937. Osim crteža, ona je ostavila zapis o sjećanjima na školsko doba i zabilježila imena tadašnjih đaka i učiteljica. Također je sačuvala fotografije iz tog doba. I sve to kako bi zaljubljenicima u povijest Kelebije ostavila podatke koje još čuva u uspomenama i foto-albumu.

Koliko je škola uz Miljkutski put bila značajna za djecu i roditelje prije osamdeset godina, a taj dio atara naseljen, svjedoči podatak (i fotografija) vjetrenjače koja se nalazila pored škole. Vjetrenjača je srušena vjerojatno 50-ih godina prošlog stoljeća, a škola je potrajala još oko tri desetljeća, pa je i ona nestala. Nestala je u ataru, a ostala u sjećanjima onih koji su je voljeli i ovdje naučili prva slova.

Sudbina paromlinova

Jedan moj prijatelj koji često čita moju kolumnu poslao mi je jednu vijest koju je prenijela HINA, s napomenom: »pročitaj, možda možeš iskoristiti za jedan naredni tekst«. Vijest od 20. siječnja ove godine glasi: »Povijesno vrijedni objekti nestaju iz središta Zagreba«. O tom problemu ugledni arhitekti vele: »oni postaju zone urbanih šupljina, oronule i zapuštene, kancerogene zone grada.« U nastavku ovog članka piše: »u zadnjih 30-tak godina iz šireg središta Zagreba nestalo je 35 tvornica većinom povijesno i arhitektonski vrijednih objekata, koji traže prenamjenu i obnovu, no u nedostatku investitora, kapitala i stručnog urbanističkog plana, prerastaju u zapuštene kancerogene gradske zone«. Impozantan je popis tih objekata: »prostor gradske klounice, najočuvaniji, najvredniji gradski pogon« slijedi »centralno stočno tržište u Henzelevoj ulici«, zatim tvornica vagona *Janko Grdelj*, zapušteni, gotovo porušeni (prvobitni) Zagrebački velešajam, remiza na Trešnjevci, tvornica *Badel* i kompleks nekadašnjeg Paromlina. Čitajući ovaj dio, sjetio sam se da smo i mi u centru grada na Korzu nekada imali paromlin, te sam odlučio usporediti sudbinu ovih mlinova i na taj način pokušati izvesti neke sličnosti ili razlike u promišljanju grada.

Zagrebački Paromlin

Srednjovjekovni, povijesni Zagreb razvio se na uzvišenju, zapravo na padinama. Kada je 1862. godine željeznička pruga ka Rijeci prošla dolinom Save, ona je generirala izgradnju raznih industrijskih pogona duž ovih tračnica. Tako se Paromlin, izgrađen iste te godine, našao uz prugu. Danas je on lociran na prostoru između glavnog kolodvora i koncertne dvorane *Vatroslav Lisinski*. Središnjica Zagreba od Markovog trga je postao Trg bana Jelčića i nekadašnja idustrijska zona je postala širi prostor novog centra Zagreba. Paromlin je 1906. godine zahvatio požar, koji je skoro cijeli kompleks uništio, rekonstrukcija je izvršena između 1906.-08. godine i radio je do vremena tzv. tranzicije kada su »kokošari preuzeli gospodarstvo« po mišljenju mojih zagrebačkih kolega. Oni također vele da u Hrvatskoj postoji deklarativna i realno nevidljiva zaštita industrijske baštine i upravo je Paromlin najbolji primjer za tu zapravo nepostojeću baštinu. Teritorij kompleksa je danas napušteno đubrište, krov se urušio, postojeći zidovi se polako ali sigurno urušavaju. Raspisan je i arhitektonsko-urbanistički natječaj za rješavanje problema prostora nekadašnjeg Paromlina, ali bez naročitog uspjeha. Postojala su i razmišljanja da se zidovi zaštite i pretvore u Sveučilišnu knjižni-

Ostaci zagrebačkog Paromlina

cu. U konačnici objekt u tišini svakodnevno nestaje. Kada ga više ne bude, znači nema se što štititi, vjerovatno će se plac pretvoriti u »zanosni prostor investiranja«. Ima takvih nagovještaja.

Subotički Paromlin

Željeznička pruga do Sombora je izgrađena 1869. godine kao dio pruge do Rijeke, znači ista destinacija, što je omogućilo prijevoz poljoprivrednih proizvoda do značajne morske luke. Četverokatni Paromlin je građen prije zagrebačkog, jer se na jednoj panoramskoj slici iz 1860. godine visoki dimnjak mlina uveliko dimi. Arhitektura je bila vrlo slična zagrebačkom objektu. Izgleda da su investitori nešto znali, jer je mlin podignut relativno blizu željezničkog kolodvora. Po mojim saznanjima nakon prestanka rada Paromlin je prenamijenjen za učiteljsku školu. Poslije II. svjetskog rata tu je smještena konfekcija *Titovka*, koja je kasnije ujedinjena u veliku »šivaonu« *Željezničar*, koja je radila uniforme za vojsku i željezničare. Po zamislima Generalnog urbanističkog plana centra iz 1964. godine odlučeno je da se grade dvije robne kuće, jedna na mjestu Mljekare druga na mjestu Paromlina. Radi prve, robne kuće *Centar*, porušena je barokna zgrada u kojoj je bila i najstarija kavana *Mali mir*, a radi druge, buduće RK *Beograd*, porušen je Paromlin. Na prosvjede zbog prvog rušenja jedan tadašnji »ugledni stručnjak« izjavio je da će: »svi ukrasi s fasade biti sačuvani i ugrađeni na fasadu Nove robne kuće«. Ova apsurdna izjava naravno nije ostvarena, jer tko će čuvati serijske gipsane odlivke kada se one po potrebi mogu vrlo lako ponovo izraditi. Sve u svemu, naši »stručnjaci« bili su aktivniji, ali tadašnji problem RK *Beograd* ostao je do današnjeg dana: nema prilaza vozilima za opskrbu i nema parkinga za kupce. Rješavanje zahtijeva temeljito rušenje povijesnog centra što se i provodi, bar po zamislima današnjih urbanista.

Fokusiranje marginalija

Drugo lice
Subotice

Zahvaljujući profesionalnom radu subotičke policije u nepunih tjedan dana lokalna javnost saznala je i identitet mrtvog čovjeka, nađenog prošle srijede (14. veljače) kod Gradskog stadiona, a po svemu sudeći i ime i prezime njegovog ubojice koji je uhićen i nalazi se u pritvoru. Lokalni mediji (uglavnom portal) prosto se utrkuju u objelodanjivanje detalja koji su prethodili tom kobnom događaju, a koji se, kako na rubu sarkazma izvještavaju, svodi na banalan motiv: jedan od dvojice beskućnika i alkoholičara ubio je drugog zato što mu je popio rakiju! I to je tema o kojoj – po ugledu na lešinarenje s naslovnica prijestolničkih medija – površno, gotovo tračerski, raspredaju »novinari« ovih medija i njihovi dežurni gurui čiji se komentari bez imalo filtera, srama i odgovornosti urednika puštaju ispod »vijesti«.

Ovaj događaj – čiji korijeni vjerojatno sežu u dubine odavnog oboljelog društva – lokalnim se medijima još jednom pružio kao sjajna prilika da punjenjem crnih kronika na svojim žutim stranicama u fokus stave marginalno kako bi krucijalno prekrili hrpom šutnje. Što je, dakle, krucijalno u ovom tragičnom događaju? Sa stajališta novinarske profesionalnosti – kada su već izostali prateći tekstovi u kojima bi relevantni stručnjaci analizirali slučaj od uzroka do posljedice – ništa! Sve što je do sada urađeno, učinjeno je vjerojatno kako treba, a ostalo je u nadležnosti istražnih i pravosudnih tijela.

S aspekta iste te profesionalnosti mnogo toga, međutim, manjka kada je riječ o manje tragičnim, ali zato događajima od

općeg značaja. Eto, recimo, slučaj sječenja topola na paličkoj zaobilaznici i požar na imanju člana Gradskog vijeća zaduženog za poljoprivredu **Simona Osztrogonca**, koji je to primijetio i o tome obavijestio i policiju i novinare. Za nešto manje od tri mjeseca, kada su se dogodili (kraj studenoga i početak prosinca), javnost o uzrocima ovih vremenski vrlo blisko povezanih događaja ne zna ništa. Ista ta policija, koja je u slučaju rasvjetljavanja nedavnog ubojstva pokazala zavidnu efikasnost, do sada nije izašla s podacima tko je odgovoran za ekološko barbarstvo i ima li požar na Osztrogončevom imanju u Bačkim Vinogradima veze s tim. Isti ti mediji, koji ovih dana iznošenjem osobnih karakteristika počinitelja i žrtve zapravo cipelare po slabijemu, nisu se, osim osnovnih informacija koje im je sam Osztrogonac u oba slučaja dao (i kao savjesni lokalni dužnosnik i kao vlasnik teško oštećenog imanja), usudili »zadubiti« u slučaj. Nismo, naime, ni nakon tri mjeseca mogli pročitati nijedan tekst o tome kako su počinitelji uspjeli pobjeći policiji, kako to da im ne znamo identitet ako je vozač kamiona koji je odvezio stabla dao izjavu, je li pronađeno nešto na imanju što ukazuje na podmetanje požara... Nismo, naravno, mogli pročitati nijednu izjavu gradonačelnika ili bilo koga iz vrha lokalne samouprave na tu temu iz jednostavnog razloga jer ih takvo što ne smiju pitati. Umjesto toga, na jednom od lokalnih portala imamo stranačku propagandu **Bogdana Labana** u vidu novogodišnjeg intervjua u kom su marginalni i pitanja i odgovori. Možebitno (i) stoga da šutnja opravda djelo.

Z. R.

Elektronički dnevnic

Sjedi, 5

U 120 škola diljem Vojvodine od 15. veljače plavi dnevnic zamijenjeni su elektroničkim. Možda se oni stariji pitaju kakvi su to plavi dnevnic kada se mi sjećamo crvenih. Bilo kakve boje, papirni školski dnevnic odlaze u zaborav. Njihovo mjesto su zauzeli elektronički, dakle, dnevnic na računalima i internetskim mrežama.

Dnevnik na računalu

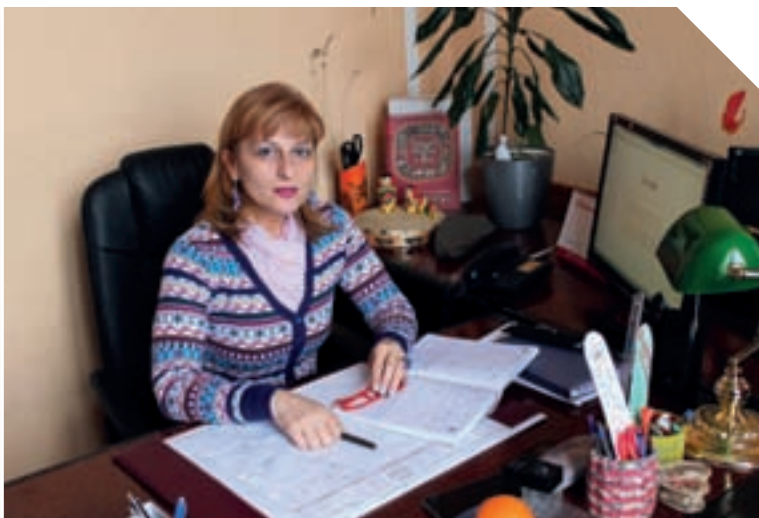
Jedna od škola u kojoj se uvela ova novina jest i OŠ *Matko Vuković* u Subotici.

»Naša škola je poznata kao škola koja se trudi sve potrebe suvremenog školovanja pratiti onoliko koliko je u mogućnosti. Prije dva mjeseca pozitivno smo odgovorili na uvođenje ovakvih dnevnika, što je zahtijevalo dodatnu obuku nastavnog

Prošle godine 60 škola je započelo s eProjektom koje je uvelo Ministarstvo prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja i Vlada Srbije, a od drugog polugođa se priključilo još 120 škola

kadra, kao i opremanje same škole«, kaže ravnateljica OŠ *Matko Vuković* **Mirjana Stevanović**.

U rujnu prošle godine 60 škola je započelo s *eProjektom* koje je uvelo Ministarstvo prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja i Vlada Srbije, a od drugog polugođa su se priključile i nove škole. Nakon pilot-projekta, servis će biti dostupan u svim osnovnim i srednjim školama u Srbiji. »Bili smo iznenađeni brzinom kako se sve to odvijalo. Uz svesrdno zalaganje i nesebičnu pomoć dvije kolegice, pravnice **Mirjane Stantić** i učiteljice **Sonje Konkolj**, svi nastavnici su u rekordnom roku uradili sve ono što se od njih zahtijevalo«, kaže Stevanović i dodaje: »U svim školama za sada će se raditi na takozvanoj *demo* verziji dnevnika, a kasnije sve škole koje su se sada uključile u ovaj projekt ulaze u redovnu proceduru. Elektronički dnevnik je i dalje dnevnik gdje postoji zajednička dokumentacija učenika. Odjeljenski starješina ili

Mirjana Stevanović

učiteljica radi svoju obveznu administraciju, a svaki nastavnik uz pomoć određene šifre ulazi u sam proces, u svoje odjeljenje i svoj predmet kod učenika kojeg treba. Vodi sve kao i do sada, samo što je sve u elektroničkoj formi. Svaka učionica ima osigurani laptop ili računalo i osiguranu internetsku mrežu», kaže sugovornica.

Zaštita podataka

Po riječima Mirjane Stantić, pravnice u ovoj školi, elektronički dnevnik se nalazi na serverima Akademske mreže Srbije, te se s bilo kog računala koji je povezan na internet nastavnik može uz pomoć svojeg korisničkog imena i svoje lozinke koristiti dnevnikom. Važno je naglasiti kako svaki učitelj, nastavnik i profesor mogu vidjeti samo svoj odjel, samo svoj predmet i samo djecu kojoj predaju.

»Svi serveri su zaštićeni, te je dnevniku nemoguće pristupiti iz inozemstva. Ono što je još bitno jest da podatke koji se nalaze u dnevniku vidi samo nastavnik, koordinator i direktor škole. Ostaje isto pravilo koje je i do sada važno, a to je da podaci ne izlaze iz škole«, pojasnila je Mirjana Stantić.

U elektroničkom dnevniku nalaze se oni podaci o djetetu koji su i inače bili upisani u dnevnik. Prilikom upisa u školu, roditelji dostavljaju izvod iz matice rođenih i na temelju tih podataka se učenik upisuje u ovaj dnevnik. Zanimljiv je podatak, kako su rekli iz Ministarstva prosvjete, da je ovaj sustav sveobuhvatan, što znači da će dijete prilikom upisa u školu biti upisan u sustav koji će ga pratiti sve do završetka škole, dakle i u srednjoj školi i na fakultetima.

Usavršavanje e-dnevnika

Program na kojem se sada radi nije u potpunosti završen i bit će dopunjavani po potrebi.

»E-dnevnik sadrži dodatne mogućnosti, rubrike u kojima nastavnik ili učitelj može upisati svoje mišljenje ili obrazloženje za danu ocjenu, te se stalno usavršava i dopunjuje. Ovo nije konačan program i sve greške ćemo u hodu rješavati. Korištenje programa ne iziskuje neko

Mirjana Stantić i Sonja Konkolj

posebno znanje u radu na računalu, što je dobro jer ima i starijih nastavnika. Važno je reći kako se naše sugestije, primjedbe na koje nailazimo dok radimo uvažavaju i u vrlo kratkom roku se ti takozvani problemi i rješavaju», pojasnila je učiteljica Sonja Konkolj.

Podatak da će roditelji dobiti svoju šifru i da će moći vidjeti ocjene svog djeteta, neće se odmah primjenjivati. Roditelji, kao i do sada, mogu otići do učitelja ili odjeljenjskog starješine i informirati se o svome djetetu. Kada će i roditelji imati pristup e-dnevnici još se ne zna točno.

Za sada su dnevnik napravljeni na ćirilici i latinici, što svakako nije dovoljno za škole gdje se pohađa nastava na hrvatskom jeziku.

»Obavijestili smo Hrvatsko nacionalno vijeće da smo ušli u eProjekt i očekujemo da će se i to pitanje uskoro riješiti«, kaže Mirjana Stantić.

Dnevnik će se na kraju školske godine tiskati i ostavljati u arhiv škole. Kako će sve funkcionirati s e-dnevnici tek će se vidjeti, a za učenike i dalje ostaje isto pravilo – treba učiti!

Ž. Vukov

Predstavljen Nacrt elaborata za osnutak obrazovno-odgojnog centra

Rješenje na pomolu

Nacrt elaborata projicira da će obrazovno-odgojni centar sadržati tri ustanove koje će obavljati djelatnost predškolskog, osnovnoškolskog i srednjeg obrazovanja i odgoja s maksimalno 430 djece * Nastava će se odvijati na hrvatskome jeziku, jednosmjenski u prijedpnevnoj smjeni * Procijenjena vrijednost radova je četiri milijuna eura

Krajem 2016. Hrvatsko nacionalno vijeće usvojilo je *Strategiju obrazovanja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji* za razdoblje od 2017. do 2021. na temelju koje se osnivanje obrazovno-odgojnog centra u Subotici nametnulo kao logično rješenje postojećih izazova. Tijekom protekle godine formiran je tim za izradu elaborata Centra, a njegov Nacrt službeno je predan kao dokument na sedmoj sjednici Međuvladinog mješovitog odbora, održanoj 30. i 31. siječnja u Beogradu i Monoštoru te je njegov osnutak ušao u preporuke ovog odbora.

U cilju upoznavanja javnosti sa sadržajem Nacrta elaborata za osnutak obrazovno-odgojnog centra, u utorak, 13. veljače, u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je javna

prezentacija spomenutog dokumenta. Predstavila ga je koordinatorka tima za njegovu izradu, savjetnica predsjednika HNV-a za razvojne projekte **Jasna Vojnić**.

Kako je rekla Vojnić, Nacrt elaborata zapravo je nastavak *Strategije*, a među ostalim sadrži izazove s kojima se treba suočiti u području obrazovanja te prijedlog rješenja koji se sastoji u osnutku obrazovno-odgojnog centra. Također, u ovom dokumentu, u okviru analize uvjeta za osnutak Centra, pojašnjeni su politički, ekonomski i sociološki konteksti, predstavljen je prijedlog plana njegovog osnutka i ustroja, potom istraživanje koje je rađeno u povodu ispitivanja javnog mnijenja o osnutku ove ustanove, građevinski uvjeti, prostor, uređenje itd. Vojnić je naglasila i da je ovaj dokument vrlo fleksibilan i podložan promjenama.

Osiguran prostor

Obrazovno-odgojni centar u Subotici ima stabilno i sigurno uporište kada su u pitanju i pravni, ekonomski, sociološki i politički aspekt, istakla je koordinatorka tima. Kako je rekla, mnogi od ovakvih centara u susjednim državama koje je tim proteklih nekoliko mjeseci obišao prilikom osnutka nisu imali tako dobre preduvjete kao što je slučaj sa subotičkim te kaže da se može za dvije-tri godine očekivati početak rada ovoga obrazovno-odgojnog centra.

Kako je navedeno u Nacrtu elaborata, s pravnog aspekta novi *Zakon o osnovama sistema i obrazovanja* u Srbiji predvidio je osnutak ovakve ustanove kao javne u kojoj se ostvaruje više različitih razina obrazovanja i odgoja. Gledano s ekonomskog aspekta centar je logičan korak s obzirom na to da se u Srbiji u bližoj budućnosti ne može očekivati značajnije ulaganje u razvoj obrazovanja, Republika Hrvatska i Katolička Crkva su voljne pomoći, a grupiranje malobrojnih odjela iz pet osnovnih škola doprinosi racionalizaciji mreže osnovnih škola Srbije. Sa sociološkog aspekta djeci se mora omogućiti biranje većih skupina pogodnih za socijalni razvoj unutar objedinjenog centra s većim brojem učenika, dok je politički gledano, uzimajući u obzir da se Srbija nalazi u procesu EU integracija, pravi moment načiniti odgovarajuće reforme kako bi se omogućili uvjeti za učinkovitije ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Kao velika prednost ulaska u projekt osnutka obrazovno-

gojnog centra navodi se činjenica da je Katolička Crkva, odnosno Subotička biskupija voljna ustupiti zgradu na korištenje u kojoj bi centar bio smješten. Riječ je o dva objekta i placu u Ulici Matije Gupca broj 8-10, koji izlazi i na Ulicu Harambašićeva 5. Uz renoviranje postojećih objekata i nadogradnju novih kvadrata planirano je da Centar ima 3700 m² plus. Predviđen je prostor i za sportsku dvoranu, svečanu dvoranu, kuhinju, parkirališna mjesta...

Nacrtom elaborata procijenjena vrijednost radova je četiri milijuna eura, a oni obuhvaćaju rekonstrukciju i dogradnju, rušenje, izgradnju, uređenje prostora i izradu projektno-tehničke dokumentacije. Elaboratom je predviđeno da će financijska sredstva za izgradnju dijela objekta i rekonstrukciju postojećeg u cijelosti osigurati osnivač, odnosno HNV. Vojnić je istakla da je Hrvatska obećala pomoć HNV-u, kao i Katolička Crkva preko partnera u zapadnoeuropskim zemljama, ponajprije Njemačkoj gdje postoji humanitarna organizacija za pomoć katoličkom življu u zemljama istočne i jugoistočne Europe.

Izvrsnost, suvremenost, očuvanje identiteta...

Vojnić je istakla da će se ustroj Centra temeljiti na vrijednostima kao što su izvrsnost, suvremenost, očuvanje identiteta, kršćanski odgoj i otvorenost za sve druge nacije.

Nacrt elaborata projicira da će obrazovno-odgojni centar sadržati tri ustanove koje će obavljati djelatnost predškolskog, osnovnoškolskog i srednjeg obrazovanja i odgoja s maksimalno 430 djece. Nastava će se odvijati na hrvatskome jeziku, jednosmjenski u prijedpodnevnoj smjeni. U predškolskoj ustanovi planirano je tri odgojno-obrazovne skupine – jasleni uzrast, mješovita skupina i pripremni predškolski program s najviše 70 učenika. Za osnovnoškolsku naobrazbu predviđeno je osam odjela (od 1. do 8. razreda) u kojoj bi bilo do 240 učenika, dok će srednja škola biti gimnazija općeg tipa i imat će četiri odjela (od 1. do 4. razreda) s maksimalno 120 učenika.

U pauzi nakon petog sata predviđen je kuhani ručak za sve učenike, a nakon škole imat će mogućnost produženog boravka i pohađanja različitih programa i izvannastavnih aktivnosti od

sportskih, preko kulturno-umjetničkih do zabavno-rekreativnih.

Kako je Vojnić rekla, za prvi ciklus osnovne škole (od 1. do 4. razreda) Centar bi osigurao učitelje koji bi išli u prigradska mjesta gdje bude zainteresiranih za nastavu na hrvatskome, a od drugog ciklusa osnovne škole i za gimnazijalce, kao i za prvi ciklus osnovnih škola iz grada, nastava bi se odvijala isključivo u Centru. Prijevoz bi bio osiguran za sve učenike.

U predstavljenom dokumentu je navedeno da će ustanove u sklopu Centra biti opremljene suvremenim namještajem za odgojne sobe i učione, učilima i opremom, sukladno standardima koje propisuje Srbija, ali i dodatno opremljene suvremenim učilima i opremom kao što su: montessori materijali, interaktivne ploče, bijele ploče, računala i projektori, sportski rekviziti, kabineti za fiziku i kemiju, jezike, informatički kabinet, ormarići u holu škole za odlaganje stvari učenika, izložbeni prostor itd.

Javno mnijenje

Tijekom prosinca 2017. provedeno je ispitivanje javnog mnijenja s ciljem prikupljanja stavova, mišljenja i ideja u vezi s osnutkom centra. U ispitivanju je sudjelovalo 285 ispitanika s teritorija Grada Subotice različitih profila. Prema rezultatima ankete 71,9 % ispitanika se izjasnilo da podržava osnutak obrazovno-odgojne ustanove, što je, kako navodi Vojnić, iznenađujući podatak s obzirom na to da je u uzorku bilo 21,6 % roditelja čija djeca nisu u nastavi na hrvatskom jeziku. Njih 24,9% nije sigurno, a 3,2% ne podržava osnutak Centra. Također, najviše ispitanika smatra da bi centar trebao biti utemeljen na vrijednostima kao što su katolički odgoj, odgoj i obrazovanje na hrvatskome jeziku i interkulturalnost te da bi se ondje trebao realizirati osnovnoškolski program, potom srednjoškolski program te izvannastavne aktivnosti.

J. Dulić Bako

Članovi tima

Osim Jasne Vojnić, članovi tima za izradu Nacrta elaborata su predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Darko Sarić Lukendić**, pedagoginja i dopredsjednica Odbora HNV-a za obrazovanje **Margareta Uršal**, menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliković**, ekonomist **Josip Bako**, tajnik Subotičke biskupije vlč. **Mirko Štefković**, odgojiteljica **Dajana Šimić**, arhitekt **Kristijan Bartuš**, pravnik **Emil Lulić** i novinar **Josip Stantić**. Nositelj projekta za izradu Nacrta elaborata je HNV, a potporu je pružila i Fondacija za otvoreno društvo.

Milica Lerić, studentica Akademije umjetnosti u Novom Sadu

Krhka basistica

Milica Lerić, Berežanka, odrasla je u glazbenoj obitelji pa se nekako podrazumijevalo da glazba bude njen životni izbor. Milica je danas studentica četvrte godine na studijskom programu etnomuzikologija na Muzičkom departmanu Akademije umjetnosti u Novom Sadu. Uz studij, Milica stiže i raditi u jednoj glazbenoj školi, ali i nastupati sa sve popularnijim sastavom *La banda* čija je članica. U Breg dolazi kada stigne, ali važne događaje ne propušta, a takav događaj je svakako *Veliko šokačko prelo*.

Studentica i profesor...

Da će glazba biti njen životni poziv Milica, ali i njena obitelj znali su još prije nego li je krenula u školu. Kaže, od malena je u kući slušala zvuk tambure, a kao dijete pentrala se po stolovima i stalno nešto pjevušila. Za njene roditelje bio je to znak da Milicu treba upisati u glazbeno zabavište. To je bio početak Miličine glazbene naobrazbe.

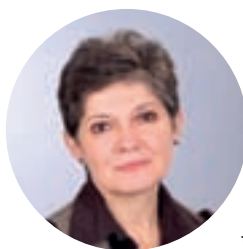
»Krenula sam od *Cicibana*, glazbenog zabavišta, zatim u pripremni razred, odlučila se za prim i tako je krenula moja tamburaška 'karijera'. Završila sam prvo Osnovnu muzičku školu *Petar Konjović* u Somboru, a nakon toga Srednju muzičku školu u Subotici u klasi **Vojislava Temunovića**. Zadovoljna sam radom na Akademiji, jer nam pruža mogućnost učenja ne samo kroz pripreme za ispite već kroz pisanje znanstvenih radova, prikupljanje materijala i građe.

Tjedan u Somboru

Voda u ustima

Iskreno, htjela sam ovoga puta uzeti vodu u usta i šutjeti. Ali najiskrenije. Jer, kako je krenulo, još će netko reći kako sam vječito nečim nezadovoljna. Te smeta mi što CT aparat u bolnici ne radi, te gundam zbog niskog nataliteta i masovnog odseljavanja, te podsjećam da autocesta od Vrbasa

do Sombora i dalje do graničnih prijelaza nije ni u dugoročnim planovima. Te ono, te ovo i kako je krenulo još će ispasti da ovdje ništa ne valja. I stvarno će netko reći: ženo, pa vidiš li ti uopće nečeg dobrog i lijepog? I zato sam htjela vodu u usta i šutjeti. Barem jedan tjedan. Ali ne ide. A i kako ću kada se uvijek namjesti neka zgodna tema za ovaj tjedni komentar? Ovoga puta proslava Dana grada. Da odmah razjasnimo: kao rođena Somborka, čiji preci u ovom gradu žive stoljećima, držim da je dan kada je Sombor dobio (ili točnije kupio) svoju slobodu i 1749. godine se uzdigao u rang slobodnih kraljevskih gradova najznačajniji datum u povijesti mog grada. I taj dan zaslužuje proslavu. Nema se što zamjeriti promociji knjige o povijesti Sombora na kojoj se radilo 40 godina, izložbi starih razglednica Sombora, premijeri predstave o **Ernestu Bošnjaku** (u maestralnoj režiji **Kokana Mladenovića** koji je napravio vrhunsku predstavu iako se u njoj izgovori tek nekoliko rečenica), koncertu na otvorenom... Sve primjereno svečarskoj atmosferi i proslavi 269. obljetnice slobodnog kraljevskog grada Sombora. Ali nešto mi se tu nikako nije uklopilo – otvaranje prodajnog centra jednog poduzeća koje se bavi trgovinom traktorima i pratećom opremom. Ne kažem ja da tako nešto ne treba Somboru, ili točnije somborskim poljoprivrednicima, ali pitam je li to baš toliko značajan iskorak za Sombor da se otvaranje tog prodajnog centra uvrsti u program proslave Dana grada? Pa što će biti kada u Somboru bude krenula neka velika investicija, otvoreno nekoliko stotina radnih mjesta? Kako ćemo obilježiti tako važan događaj za Sombor? Zgodno bi bilo u godini jubileja – 270. obljetnici. Ali to je već za godinu dana, pa ćemo, kako stvari sada stoje, morati da se pokrpimo nekim prodajnim centrom ili nečim sličnim. Samo da za neku ozbiljnu i hvale vrijednu investiciju ne dočekamo 280. obljetnicu.

Z. V.

Smatram da sam za ove četiri godine puno napredovala, a tome svjedoči i to što ću u roku privesti osnovne studije», priča Milica.

No, Milica planira i dalje i želja joj je da ove jeseni upiše master studije, također u Novom Sadu. Uz redovite studije Milica stiže raditi još nekoliko poslova pa tako u jednoj novosadskoj glazbenoj školi radi kao profesorica.

»Kada sam počela raditi, godina mi je doslovce proljetela. Ili sam u učionici kao profesorica, ili kao studentica. Svakodnevno balansiram između jednog i drugog, ali taj rad u školi za mene je poseban izazov i posebno iskustvo, jer držim individualne satove. Na početku prvog radnog dana, a imala sam sedam sati bez pauze, mislila sam da neću izdržati. Ali tih sedam sati je proljetelo jer svakih 45 minuta dolazi novi učenik, nova individua i čak i da radiš po istom programu moraš se prilagoditi uzrastu i tom djetetu, da pronađeš zajednički jezik s njima. Ima učenika koje ne zanima tambura, jer je to recimo roditeljska želja, ali opet oni su na tom satu i moje je da se potrudim zainteresirati ih«, kaže Milica.

... u »bandi« novosadskih tamburašica

Vremena ovoj mladoj i ambicioznoj djevojci ostaje i za angažman u ženskom tamburaškom sastavu *La banda*.

»Osoba sam koja voli druženje i osim škole i sada studija uvijek sam tražila neke druge aktivnosti, ali uvijek je to bilo vezano uz tamburu. Prvo sam bila članica ženskih tamburaških sastava *Korona* i *Golubice*. Bila je to ekipa iz srednje glazbene škole. Kada sam iz Subotice otišla u Novi Sad, priključila sam se tamburaškom sastavu *La banda*. Sastav je postojao i prije mog dolaska, a ja sam im se priključila poslije godinu dana. To je jedno lijepo i vrijedno iskustvo. Od rujna do kraja prosinca smo imali toliko gostovanja i nastupa da smo svakog vikenda bile negdje. Tijekom tjedna škola, fakultet, a vikendom nastupi. Izgleda naporno, ali to je jedno vrijedno iskustvo«, kaže uz osmijeh Milica i dodaje da su putovanja prilika da nadoknadi san koji joj uvijek nedostaje.

Krhka i uvijek nasmijana Milica u *La bandi* ne svira tamburicu već tamburaški bas.

»Kada sam postala članica *La bande*, nisam imala svoj bas i onda sam vrlo brzo upoznala sve basiste u Novom Sadu koji su mi posuđivali instrument. Za malo više od pol godine zaradila sam nešto novca i odlučila sam kupiti svoj bas. Kada sam javila roditeljima, njihova prva reakcija bila je – jao, što će nam sad još i bas! Ipak, nisam odustajala i tako sam i uz njihovu financijsku potporu kupila svoj bas. I sada smo bas i ja postali nekako nerazdvojni. Mene i moj bas svi primijete i obvezno je komentar: najniža si, a odabrala si tako velik instrument. Za basiste se obično kaže da oni sviraju dva tona 'ge-de', pa me često pitaju nije li sviranje na basu dosadno. Kako dosadno kada je bas osnova svakog orkestra? Nijedan orkestar ne može bez basa. I uopće nije lako, jer pomoću dva tona koja se ponavljaju tijekom cijele kompozicije ja trebam dočarati dinamiku koju neki melodijski instrument to može uraditi kroz dvije oktave«, kaže Milica.

La banda je do sada izdala jedan nosač zvuka, ne s autorskim pjesmama već s obradama. Nedavno su snimile nekoliko pjesama i u planu je promotivni nosač zvuka, ne za tržište već više za prijatelje i suradnike. Do tada redaju se nastupi i gostovanja na TV postajama, pa su ove mlade glazbenice stigle i do *Tamburica festa*, programa RTV-a i RTS-a...

Na koncu ove priče ne možemo a da ne upitamo zasviraju li zajedno nekada Lerići, onako za svoju dušu?

»Tata je petkom i subotom obično na svirci, ali zato nedjeljom, ako smo na okupu nas troje: tata, brat i ja za nas, za našu dušu uzmemo instrumente i zasviramo, ali javno dugo nismo nastupali zajedno iako bismo mogli skoro biti mali orkestar«, kaže na kraju razgovora kroz smijeh Milica.

Z. Vasiljević

Gospodarsko turističke manifestacije održane u Šidu

Promidžba autohtonih proizvoda

Prvi tjedni veljače obilježeni su dvjema tradicionalnim gospodarsko-turističkim manifestacijama u Šidu: *Srijemskim svinjokoljem*, koji promovira tradiciju i običaje vezane za kolinje, i *Srijemskom vinijadom*, koja je posvećena ljubiteljima, proizvođačima i degustatorima vina. Obje manifestacije održavaju se u cilju očuvanju brenda autohtonih proizvoda iz Srijema, domaće srijemske kobasice i vina, čiji se brend nesebično čuva i s jedne i s druge strane granice. A to je potvrđeno i od brojnih gostiju i natjecatelja iz Bosne i Hercegovine, Slovačke, Slovenije i Hrvatske, s kojima Srijemci uspješno surađuju i zajednički pišu projekte kako bi svoje autohtone proizvode predstavili na europskom tržištu.

Kobasicijada i Srijemska vinijada

Veliku podršku održavanju ovih manifestacija pružaju Općina Šid i Turistička organizacija Šid.

»I ove godine *Srijemski svinjokolj* i *kobasicijada* i *Srijemska vinijada* održavaju se istog vikenda. Spojili smo hranu i vino, ono što je karakteristično za cijelo podneblje Srijema. S obzirom na to da se Općina Šid nalazi na granici između *svinjskog* i *vinskog Srijema*, možemo biti ponosni što imamo i jedno i drugo. *Vinijada* je i ove godine bila uspješna, s još većim brojem uzoraka iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske i nadamo se da će iduće godine biti još bolja i posjećenija. S obzirom na to da *Vinijada* ima tradicionalno dobru komisiju koja ocjenjuje vino, vinari mogu uvijek dobiti povratnu informaciju što da urade kako bi poboljšali kvalitetu svog vina. To je ono što je najdragocjenije i najvažnije za male proizvođače vina i za one koji se tek počinju baviti tim, tako da taj natjecateljski segment ima i edukativni karakter«, kaže direktorica Turističke organizacije Šid **Kristina Radosavljević**.

Njegovanje tradicije svoga kraja

Srijemski svinjokolj i *kobasicijada* u organizaciji istoimene udruge, ove godine održan je 21. put zaredom. Članovi udruge salamera *Zlatna šajba* iz Samobora niz godina posjećuju manifestacije ovakvog tipa u Vojvodini.

»Tijekom niza godina, njegujući tradiciju proizvodnje salama, surađujući s udrugama u Srijemu, stvorili smo veliko prijateljstvo. Tradicija je uvijek ta koju treba čuvati i ne mijenjati je puno. Našim prijateljima iz Šida ne nedostaje ideja, jer bez obzira što je tradicija uvijek na prvom mjestu, oni nas svake godine iznenađuju nečim. Ove godine ćemo se prvi put natjecati i proizvoditi ćemo 'češnjovku', dok će drugi proizvoditi svoje autohtone proizvode. Suradnju smo započeli na prvom mjestu zato što nas je povezao interes. U početku je to počelo samo sa Sevnicom,

zatim Samoborom, pa potom s Turijom i sa Šidom. Danas je to jedna velika europska obitelj. Kod nas je održan prvi europski samit salamera, a potom u Pečuhu, gdje smo se dogovorili da negujemo i povećavamo broj udruga koje sudjeluju u tome. Interes je zapravo njegovanje tradicije svoga kraja. Mi potičemo proizvodnju salame i nastojimo da ona ne zamre u našem kraju. Isto to su radili i naši prijatelji u Šidu sa srijemskim svinjokoljom. Ovakav način klanja je zabranjen u Europi. Ali ne sumnjam da će se organizatori u Šidu snaći i da će pronaći način kojim će sačuvati tu tradiciju. To je jedinstveno i mislim da nijedna udruga ne može više na takav način raditi, pogotovo ne mi koji smo u EU koja to ne dozvoljava«, kaže predsjednik udruge iz Samobora **Dubravko Viduč**.

Važnost očuvanja tradicijskih proizvoda

A tehnologija ubrzano ide naprijed i ono što se cijeni su autohtoni proizvodi.

»Ono što bih preporučio svima koji se bave proizvodnjom autohtonih proizvoda jeste da sačuvaju to, jer je upravo raznovrsnost vrijednost svakog kraja. Treba inzistirati da se u Europu unesu svoje specifičnosti. Kada je Hrvatska pristupala Europi, mi smo se malo 'pokindurili' i prihvatili i ono možda što nismo trebali prihvatiti.«

A da vino i hrana nikako ne mogu jedno bez drugog potvrdio nam je i **Zdravko Masnak** iz vinarije *Masnak* iz Sevnice, koji su više od 25 godina generalni pokrovitelji sevnike *Salamijade*.

»Držimo do toga da se vino i hrana izuzetno ljube među sobom. Potičemo udruge u tom pravcu i putujemo svijetom i promoviramo tu ideju. Tako uključujemo lokalne proizvođače vina i našu centralnu vinariju, kao i naše lokalne proizvođače salama

i suhomesnatih proizvoda kako bi obje delicije pokušali 'gurati' prema Europi», kaže Masnak.

Srijemska vinijada organizira se kako bi se upravo dala prilika malim proizvođačima da predstave svoje proizvode.

»Male vinarije mogu biti u prednosti u odnosu na velike. U onim manjim može se napraviti izuzetno kvalitetno vino. Njihova mana jedino je što nemaju dovoljno vina. Zato smatram da se mali vinari trebaju udružiti u klastere, udruge ili zadruga. To, nažalost, kod nas ne funkcionira. I zato ovako same imaju tendenciju da propadnu. Nas male proizvođače drži samo volja, entuzijazam i ništa drugo. Ja ne radim to iz neke koristi nego iz hobija i ljubavi prema vinogradarstvu«, navodi vinar iz Šida **Pavle Sklenar**.

Potvrdu da su vina s druge strane granice izuzetno kvalitetna dobila je vinarija **Anđelka Prokopec** iz Bapske koja je osvojila drugo mjesto u kategoriji bijelih vina.

»Privatno, mi vinari i s jedne i druge strane granice pomažemo jedni drugima ali organizirane suradnje nema, što mi je jako žao. Najveći problem nam je granica. I sve dok Srbija ne uđe u Europsku uniju bit će teško uspostaviti neku jaču suradnju. Jedina mogućnost nam je udruživanje u nekim projektima, jer smo mi već u EU i već smo maksimalno iskoristili te mogućnosti. Postoje ljudi u Srbiji kojima sam pomogao da dođu do nekih projekata. To su mogućnosti koje treba iskoristiti«, kaže Prokopec.

Svoje mišljenje o kvaliteti vina sa srijemskog vinogorja iznio nam je profesor za tehnologiju vina na Univerzitetu u Beogradu **Slobodan Jović**.

»Očekivao sam bolja vina, ali smatram da je sve to usko povezano s globalnim klimatskim promjenama. Mislim da bi se trebalo pomoći malim proizvođačima vina i to ne samo ovdje nego i u drugim mjestima gdje ih degustiram. Malo je vina za koja se može reći da su izuzetno kvalitetna. Treba se povesti više računa o higijeni i treba dati snage malim proizvođačima kako bi podigli kvalitetu na višu razinu. Trebalo bi da pređu na novu tehnologiju i da iz grožđa izvuku 80 posto u vino. Tek onda je vino, vino«, ističe Jović.

S. Darabašić

Zajednički projekti

Prvi sastanak svih regionalnih udruga održan je nedavno u Samoboru, gdje je potekla ideja da se izradi zajednički projekt pod nazivom *Proizvodi salame i kobasice podunavskih zemalja*. Ta ideja je dobila podršku i od veleposlanice Srbije u Zagrebu **Mire Nikolić**.

»Dobili smo obećanje da će resorno ministarstvo Srbije pomoći projekt koji smo pokrenuli. Nama trebaju zemlje koje se pripremaju za ulazak u Europsku uniju i koje koriste te predpristupne fondove. Mi u takvim projektima igramo ulogu mentora. Pokrenuli smo jedan projekt koji nosi naziv *Proizvodi salame i kobasice podunavskih zemalja*. Sada svatko daje svoje prijedloge koji se usklađuju s europskim kriterijima. Krajem godine taj projekt će vjerojatno biti u Europi. To je najvrjednija stvar ovog našeg druženja, ali i legalizacija radnji koje imamo u zemljama koje sudjeluju u tome«, navodi Viđu.

Tjedan u Srijemu

Nazire li se kraj problemima?

Oizgradnji Fruškogorskog koridora ključnog kao dijela građevinskog objekta prometnice Novi Sad – Ruma (dvocijevnog tunela kroz Frušku goru dužine 3,5 kilometara), već duže vremena se samo pričalo. Ovih dana ministar vanjskih poslova i trgovine Mađarske **Péter Szijjártó** potvrdio je da postoji interesiranje mađarskih kompanija za njegovu izgradnju, točnije izgradnju brze prometnice po modelu javno-privatnog partnerstva. Dio projektne dokumentacije za njegovu izgradnju je već izrađen, što je i potvrdila ministrica građevinarstva, prometa i infrastrukture Srbije **Zorana Mihajlović**, a za naredno razdoblje najavljeni su razgovori o modelima financiranja. Početak radova najavljen je za ovu godinu. Najvažniji značaj koridora Novi Sad – Ruma s tunelom je što bi se njegovom izgradnjom konačno riješio problem prolaska velikog broja teretnih vozila preko Fruške gore i mjesta Irig, gdje je zabilježen dnevni prolaz vozila do čak 12.000. Srijemci koji svakodnevno putuju tom dionicom puta za Novi Sad i dalje to dobro znaju, jer je često otežano kretanje vozila pa se do krajnjih destinacija mnogo duže putuje. Osjetili su to i Irižani na svojoj koži više desetaka puta do sada. Zabilježen je i veliki broj prometnih nesreća u kojima je bilo i smrtnih ishoda. A zbog neprestanog prolaska teških teretnjaka trpe i kuće pored glavne ceste, pa je bilo slučajeva da neke od njih i stradaju. Čekaju Irižani na izgradnju tunela i nadaju se da će njegova izgradnja konačno riješiti i njihove probleme, kako bi živjeli i spavali bezbrižnije. Izgradnjom Fruškogorskog koridora, s obzirom na to da je dio putnog pravca Novi Sad – Ruma – Loznica – granica s Bosnom i Hercegovinom, koja spaja Srbiju s Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom, povezala bi se Vojvodina i zapadna Srbija, kao i Koridori 10 i 11, na pravcu Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Mostar – Ploče. A dok radovi ne počnu, mi iz Srijema imamo više opcija putovanja. Ukoliko se odlučimo za put do Novog Sada, možemo izabrati nešto kraći put (ako putujemo iz Šida), a to je preko Bačke Palanke gdje prelazimo dvije granice. Druga opcija nam je popularni Partizanski put kroz fruškogorske šume, gdje su ceste toliko loše da uvijek postoji bojazan da nam ne stradaju gume ili nešto drugo. Ako ne tim putem, onda onim najdužim preko Iriškog venca. Kako god, druge nam nema, nego da se naoružamo strpljenjem dok Koridor ne bude izgrađen.

S. D.

Širenje znanja o holokaustu

Ispred Bazilike sv. groba

Subotica – Yad Vashem

Yad Vashem (hebrejski: יָד ושֵׁם), izraelski je službeni memorijalni centar posvećen žrtvama Holokausta. Osnovan je 1953. posebnim zakonom (Zakonom Yad Vashem koji je donio Knesset, izraelski parlament. Nalazi se na zapadnoj padini Brda sjećanja Har HaZikaron (hebrejski: הַר הַזִּכְרוֹן) u Jeruzalemu. Centar se nalazi na području veličine 18 ha i sastoji se od Muzeja holokausta, memorijalnih mjesta kao što su Dječji memorijal i Dvorana sjećanja, Muzeja umjetnosti holokausta, statua, komemorativnih mjesta kao što je Dolina zajednica, sinagoge, istraživačkog instituta s pismohranom, knjižnice, izdavačke kuće, obrazovnog centra nazvanog Međunarodna škola/Institut za izučavanje holokausta (https://hr.wikipedia.org/wiki/Yad_Vashem).

Poziv i odlazak u Izrael

Krajem prošle godine prvi put upravo Centar Yad Vashem je organizirao stručni seminar za knjižničare i arhiviste iz Srbije. Među 26 sudionika pozvani smo i mi, Subotičani – **Dragan Rokvić** i **Stevan Mačković**, ravnatelj Gradske knjižnice i Povijesnog arhiva. Kada sam u proljeće 2017. dobio poziv za sudjelovanje, iznenadio sam se. Prvo sam, bez lažne skromnosti, pomislio da je to rezultat mog više od 30 godina dugog staža istraživača lokalne povijesti ili toga što se građa iz našeg arhiva već nalazi u Centru,

jer su još 2008. dvije istraživačice iz Mađarske istraživale i odabrale građu ratnog razdoblja 1941. – 1944., te je ona mikrofilmirana i tako došla u Yad Vashem, ili pak toga što Arhiv posljednje tri godine surađuje s Muzejom holokausta u Vašingtonu /U.S. Holocaust Memorial Museum in Washington, DC), ali sam ubrzo shvatio da je samo ciljano moja profesionalna grupa, knjižničara i arhivista bez obzira na minuli rad i bibliografiju. Nisam ni odmah potvrdio namjeru da se uključim, pošto je bilo navedeno da će sve biti na engleskom, a ja sam na nivou »tarzan englisha«. No, kako se u kasnijoj komunikaciji ispostavilo da mogu povesti još nekoga tko će mi asistirati i prevoditi, a moja kćerka **Ana** je izvrsna s engleskim, taj problem je bio riješen. Seminar je bio zakazan od 4. do 11. prosinca 2017. Domaćini su snosili sve troškove, osim putnih, tako da sam ubrzo prionuo na traženje odgovarajućeg leta i pronašao jedan direktan, ali iz Budimpešte, lowcost kompanijom. Komunicirajući mailovima, domaćinima smo potvrdili kojim letom stizemo i bili smo spremni za polazak. Kako se približavao datum polaska, rasla je i znatiželja i iščekivanje da vidimo Izrael, Jeruzalem, Yad Vashem i saznamo što su nam pripremili. Već iz programa koji smo dobili vidjeli smo da je koncipiran s cjelodnevnim aktivnostima u Centru; težište je bilo na radnom dijelu, predavanjima, posjetima dijelovima Memorijalnog centra Yad Vashem, ali i kratkim izletima i upoznavanju sa znamenitostima Izraela. Iz prohladne i sumorne Budimpešte poletjeli smo u subotu, 3. prosinca, i nakon tri sata stigli u osunčan i proljetno topao Tel Aviv. U nedjelju smo započeli s radom.

Kultura sjećanja

Na samome početku seminara pozdravio nas je veleposlanik Srbije u Izraelu **Milutin Stanojević**. Svi predavači su bili najeminentniji stručnjaci u svojim oblastima iz samoga Centra ili

fakulteta u Tel Avivu (Tel Aviv University) i Jeruzalemu (Hebrew University of Jerusalem). Prvog dana na pet predavanja imali smo prigodu upoznavati se s osnovnim informacijama i samim konceptom djelovanja Yad Vashema. Zatim smo drugoga dana posjetili dijelove Centra: Muzejsku cjelinu s postavkom kao Dvoranu imena (Hall of Names), a zatim i Muzej Izraela koji se nalazi u neposrednoj blizini Kneseta. Idući dan smo bili u Arhivu Centra kao i laboratorijima za konzerviranje papira i digitalizaciju, imali prezentaciju o filmskom gradivu važnom za izučavanje holokausta te predavanje o slučaju deportacije Židova u Rigi. Imali smo upoznavanje s dokumentacijom iz Srbije o holokaustu, akvizicijama arhivskih dokumenata te nam je jedan od suorganizatora, **Miško Stanišić** direktor NVO organizacije *Terraforming Serbia*, održao radionicu o metodologiji učenja o holokaustu – Ester (<http://terraforming.org/ester/>) koju je pratila rasprava. Radili smo i u čitaonici arhiva Yad Vashem, imali predavanje: »Završno rješenje« u filmu, fotografijama i dokumentima. U petak (na shabat) upriličen je obilazak starog grada Jeruzalema. Autobusom smo došli do Jaffa kapije, jednog od ulaza u bedemima opasanu staru gradsku jezgru, gdje nas je čekao naoružani pratilac. I do tada smo na ulicama viđali vojnike s naoružanjem, a ovdje je njihova brojnost s kontrolama bila pojačana. Obišli smo i Baziliku svetog groba. U subotu smo

Dolina sjećanja

imali izlet u stotinjak kilometara udaljenu Masadu i na Mrtvo more. Radni dio se nastavio u nedjelju, 10. prosinca, s predavanjem na temu »Univerzalna i posebna percepcija holokausta«, a zatim smo imali svjedočenje rođene Zagrepčanke **Lily Gombosch**, koja je preživjela holokaust. Slijedio je obilazak doline zajednica (Valley of the Communities). Svi sudionici su dobili certifikate o uspješno pohađanom seminaru koji je imao 45 sati. Toga dana smo imali i oproštajnu večeru.

Postoji plan da se nastavi s aktivnostima o načinima korištenja raspoložive dokumentacije za širenje znanja o holokaustu u 2018. i 2019. godini. U tom okviru će biti organizirani stručni seminari u Srbiji kao i drugi studentski posjeti važnim institucijama u inozemstvu. Prvi je seminar u Novom Sadu koji je planiran za 22. veljače u Istorijskom arhivu Grada Novog Sada. Za održavanje radionice je pozvan dr. **Akim Jah** iz jednog od najvećih svjetskih arhiva – International Tracing Service ITS – u kojem se čuvaju podatci o više od 17 milijuna zatočenika nacističkih logora i nestalim osobama. Planiran je razgovor o dojmovima nakon treninga u Yad Vashemu, prvenstveno s ciljem da se čuju i ocjene sudionika. Kao gosti su najavljeni i predstavnici Yad Vashema **Maša Janin** i **Sara Pećanac**. Javnosti će se predstaviti izložba Yad Vashema »Kako je to bilo ljudski moguće«.

Kultura sjećanja traži da se uporno, sustavno i organizirano njeguje. Postojanje ovog seminara to na najbolji način demonstrira.

Stevan Mačković, arhivski savjetnik

25 godina Matičine Male škole

ZAGREB – Hrvatska matica iseljenika je 20. veljače priredila svečanu tribinu povodom obilježavanja 25 godina djelovanja Male škole hrvatskoga jezika i kulture. Ovaj program HMI-ja ima za cilj da djeca – uzrasta od 9 do 16 godina koja žive i školuju se

izvan Hrvatske – kroz radionice nauče ili unaprijede svoje znanje hrvatskoga jezika te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu Hrvatske i kraja u kojemu borave. Obrazovni dio programa Škole obuhvaća jezične, dramske, likovne, novinarske, lutkarske, filmske i plesne radionice. U ovome je programu do sada sudjelovalo 1352 polaznika iz 36 zemalja s 5 kontinenata te 82 stručna voditelja različitih profila. U ovom programu redovito sudjeluju i djeca iz Srbije.

Na svečanosti je prikazan i film *Spomenak* koji govori o Školi i koji je najvećim dijelom sniman u autentičnom okruženju, u odmaralištu Crvenoga križa Zagreb u Novome Vinodolskom, tijekom odvijanja Male škole 2017., uz korištenje Matičina foto i filmskog arhiva.

Upis folkloraca u HKC Bunjevačko kolo

SUBOTICA – Folklorni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice vrši upis novih članova. Upis je moguć na probama sekcije koje se održavaju po sljedećem rasporedu: utorak i četvrtak od 19 do 20 sati – najmlađi; ponedjeljak, srijeda i petak od 19 do 20 sati – pripremna skupina; te ponedjeljak, srijeda i petak od 20 do 22 sata – izvođački ansambl.

Tribina o Iliji Okrugiću

BEOGRAD – Zajednica Hrvata Beograda *Tin Ujević* organizira tribinu posvećenu poznatom književniku i skladatelju, svećeniku **Iliji Okrugiću Srijemcu**. Tribina će biti održana sutra (subota, 24. veljače) u dvorani Općine Stari Grad u Beogradu, s početkom u 19 sati. Predavači su: preč. **Marko Kljajić** i prof. **Goran Radenković**. Bit će prikazan i dokumentarno-igrani film *Ilija Okrugić – Domovino slatko milovanje*, a glumci će kazivati Okrugićeve stihove. Nastupit će i glazbeni sastav *Banova tamburaška mornarica* iz Petrovaradina. Kao voditelj programa najavljen je poznati glumac **Aljoša Vučković**.

Ča Grgina huncutarija u Narodnom kazalištu

SUBOTICA – Predstava Dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo*, *Ča Grgina huncutarija*, bit će igrana u nedjelju, 25. veljače, na sceni *Jadran* Narodnog kazališta u Subotici, s početkom u 19.30 sati. Autor teksta je **Marjan Kiš**, a predstava je rađena po motivima teksta **Đure Franciškovića**. Karte se mogu kupiti u preprodaji i pred početak predstave na blagajni kazališta.

Objavljena zbirka pjesama Prepekovo proljeće 2018.

NOVI SAD – U nakladi HKUPD-u *Stanislav Prepek* iz Novog Sada objavljena je zbirka pjesama *Prepekovo proljeće 2018.*, priopćeno je iz te udruge. To je deveta po redu zbirka koja je plod godišnje pjesničke manifestacije *Prepekovo proljeće* u Novom Sadu, a koju spomenuta udruga organizira. U knjizi su zastupljene pjesme ukupno 18-ero autora. Petnaestero autora su članovi Književnog

kluba HKUPD-a *Stanislav Prepek* iz Novog Sada – **Jelisaveta Buljovčić Vučetić, Branka Dačević, Lana Dermanov, Maja Gračan Livada, Ivan Horvat, Dragan Dražen Ilić, Manda Jakšić, Marko Kljajić, Bosiljko Kostić, Mladen Franjo Nikšić, Ljerka Radović, Mladen Šimić, Branimir Miroslav Tomlekin, Zlatko Urbanek i Slađana Varićak**. Prema tradiciji, koju njeguju od 2013., u zbirci objavljuju i pjesme troje autora iz matične Hrvatske, čime se uspostavlja tješnja veza s piscima iz Hrvatske, odnosno Hrvatskom. U ovogodišnjoj zbirci riječ je o pjesnicima iz Cvelferije (**Marija Komesarović, Bernarda Nada Magaš i Petar Trtolja**), članovima Udruge pisaca i pjesnika *Sv. Mihovil* iz Drenovaca.

Uredništvo knjige čine: dr. **Dragana Todoseskov**, Mladen Franjo Nikšić, **Branimir Miroslav Cakić**, Branka Dačević i Slađana Varićak. Recenzenti su preč. **Marko Kljajić** i mr. **Pavel Domonji**. Grafika na naslovnoj strani djelo je Mladena Franje Nikšića, a računalnu pripremu teksta uradio je **Ivan Dermanov**.

Nova knjiga: Ante Sekulić, *Prinosi u godišnjaku Tkalčić*

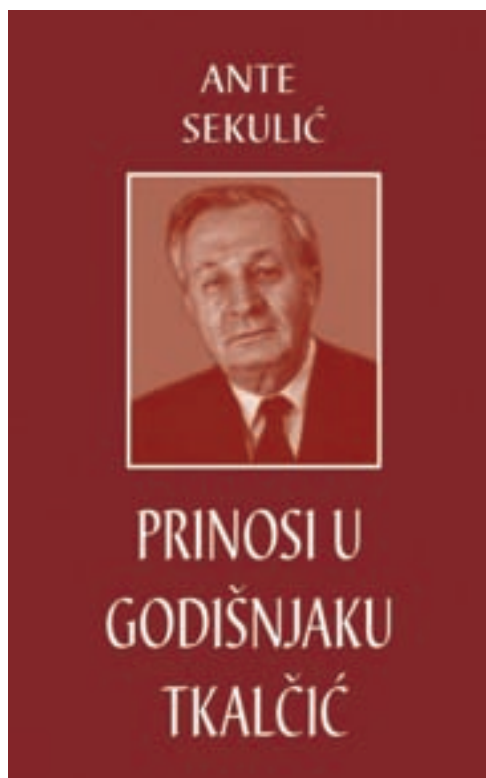
Crkveno-povijesne teme

Prinosi u godišnjaku Tkalčić naziv je nove knjige istaknutog književnika, jezikoslovca, povjesničara dr. sc. **Ante Sekulića** (Tavankut, 1920. – Zagreb, 2016.). Riječ je o četvrtom od ukupno pet planiranih svezaka Sekulićevih *Izabranih djela* za koje je pravo tiskanja od strane samoga autora povjereno Katoličkom društvu *Ivan Antunović* iz Subotice. Ranije su objavljene: *Bilješke iz književnosti (1953.-1963.)*, 2010. godine, *Prilozi povijesti hrvatske književnosti*, 2011. godine i *Jezi-koslovne rasprave* iz 2015. godine. Urednik cijeloga niza je **Milovan Miković**.

Prinosi u godišnjaku Tkalčić objavljeni su u sunakladništvu Katoličkog društva *Ivan Antunović* i Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije *Tkalčić*, jer obuhvaća radove koji su objavljeni upravo u njihovom godišnjaku *Tkalčić*.

Radi se o dvanaest radova među kojima je najviše recenzija, a ima i povijesnih rasprava.

»I ovi prilozi potvrđuju Sekulićevo kul-

turno-povijesno zanimanje. Tri valja ubrojiti u radove o bačkim Bunjevcima, četiri pribrojiti radovima o podunavskim Hrvatima, tri skupu o pavlinima, a dva o općim hrvatskim crkveno-povijesnim temama. Premda Sekulić koristi i dosadašnju literaturu o tim temama, po tematskom rasponu i zasnovanosti na povijesnim izvorima je prepoznatljivo da su svi ti radovi njegovo djelo», navodi u predgovoru knjizi vlč. dr. **Ivica Ivanković Radak**.

Urednik knjige Milovan Miković u svojem tekstu o knjizi, među ostalim, bilježi sljedeće: »Nadamo se da će ova knjiga biti tek jedan u nizu doprinosa ukazivanja na značaj rada i života dr. sc. Ante Sekulića te izvor informacija budućim istraživačima njegova života i djela«.

Knjiga *Prinosi u godišnjaku Tkalčić*, kao i prijašnje tri iz iste edicije, mogu se kupiti po promotivnoj cijeni od 300 dinara. Knjige se mogu poručiti na e-mail Katoličkog društva *Ivan Antunović*: drustvoia@gmail.com.

D. B. P.

HGU Festival bunjevački pisama raspisuje

NATJEČAJ

za skladbe koje će biti izvedene na XVIII. Festivalu bunjevački pisama

Festival će biti održan 30. 9. 2018. u Subotici. Temeljna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pisme i poticaj svima, a osobito mladima kako bi sami pridonijeli očuvanju i unaprjeđenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3 ili 4 strofe;
4. Dužina pjesme je od 3 do 5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;
6. Uz tekst i melodiju obvezno dostaviti i demo snimku;
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;
9. Primljeni radovi se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora i kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;
11. Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor skladbe koja je odabrana za izvedbu na festivalu samim njezinim slanjem daje svoj neopozivi pristanak da se skladba studijski snimi i izda na nosaču zvuka i video zapisa radi popularizacije festivala.

Natječaj je otvoren do 31. 5. 2018. godine. Skladbe slati na adrese: Vojislav Temunović, Skerlićeva 17, Subotica; HGU FBP, Lajoša Joa 4a, Subotica ili e-mail: hgu.fbp@gmail.com s naznakom: ZA XVIII. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Petar Pifat, predsjednik HKPD-a Jelačić iz Petrovaradina

Velika gastro manifestacija i gostovanja

HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina djeluje u šest odjela – zbarski, klapski, orkestarski, dramski, povijesno-istraživački i sportski. Znatno veća financijska potpora koju su za pojedine projekte u 2017. dobili od Hrvatske u odnosu na ranije godine pokazuje koliko je projektni tim Društva u protekloj godini ambiciozno radio, kaže predsjednik petrovaradinske udruge **Petar Pifat**.

»Najveći i najvažniji projekt je gastro manifestacija *CROZ kuhinju Vojvodine* čiji će program svoj vrhunac imati u svibnju ove godine, a za cilj ima upoznavanje, povezivanje, objedinjavanje i promoviranje kulinarke kulture cjelokupne hrvatske zajednice u Vojvodini i njenih gastro-regija. Prema usvojenom planu provodili smo i mnoge druge kulturne aktivnosti koje imaju za cilj obvezu čuvanja spomena na znamenite osobe i važne događaje iz prošlosti Petrovaradina i Novog Sada. Tu mislim na spomen-dane i obljetnice **Franje Štefanovića**, **Josipa Runjanina**, bana **Josipa Jelačića** i drugih velikana. Povodom 190 godina od rođenja i 120 od smrti **Ilije Okrugića Srijemca**, organizirali smo njemu u čast dva koncerta: prvi u svibnju u Biskupijskom sveetištu Gospe Tekijske, a drugi za Božić u Novome Sadu. Kada je riječ o nakladništvu, priredili smo i objavili brošuru s božićnim običajima i popijevkama iz Petrovaradina. U postignuća ubrajamo i širenje prekogranične suradnje s drugima i institucijama u regiji u kojima dosad nismo bili. Tu konkretno mislim na Istarski poluotok i tamošnju udrugu *Mate Balota*, te Kulturni centar grada Klanjca u Zagorju«, pojašnjava Pifat.

Planovi Udruge za 2018. godinu?

Jedan od najvećih izazova bit će organizirati bogato zamišljeni program manifestacije *CROZ kuhinju Vojvodine*, a osim prilike da se ove godine pokažemo dobrim domaćinima prijateljima

i partnerima iz Istre i Zagorja, postoje izgledi da ćemo putovati u Split i tamo se prezentirati. Uz redovite programe, poput primjerice Godišnjeg koncerta, s dječjom operom *Šumska kraljica* gostovat ćemo u Beogradu, uz istovremeno pokretanje kreativnih literarnih i umjetničkih radionica za djecu. Treba spomenuti i to da se 25. studenog navršava 15. godina od osnivačke skupštine kojom je *Jelačić* započeo svoj rad. Mislim i na uspješno desetljeće i pol rada u kojem je *Jelačić* hrabro i s entuzijazmom oživio mnoga obilježja tradicije u Petrovaradinu. Vjerujem da ćemo biti u mogućnosti da taj jubilej dostojanstveno proslavimo.

Koliko aktivnih članova imate i koji su najveći problemi s kojima se suočavate u radu?

HKPD *Jelačić* uključuje u rad svojih šest odjela oko 60 članova, s tendencijom, kako sam već naveo, porasta programa namijenjenih djeci. Udruga je danas posljednje uporište one kulture koja je Petrovaradin u prošlosti činila istinskim gradom, a njegove stanovnike građanima. Unatoč tome, Društvo se i nakon 15 godina intenzivnog djelovanja suočava s nedostatkom odgovarajućeg prostora za odvijanje svojih brojnih aktivnosti, što je suštinski problem. Problem je i manjak stručnih kadrova, slabo uključivanje mlađih, što je i posljedica nepostojanja svijesti o važnosti očuvanja vlastitoga nacionalnog identiteta. Oslabljeni smo i gubitkom, smrću pojedinih plemenitih članova. Nerazumijevanje i potcjenjivački stav pojedinih pripadnika hrvatske zajednice iz Petrovaradina naspram našega rada također nas slabe i otežavaju nam rad. Nadajmo se da ćemo i od njih konačno biti prepoznati i prihvaćeni kao važni čimbenici očuvanja kulturnoga identiteta Petrovaradina, te da će nam se, ako uspiju nadvladati svoje ljudske slabosti, najposlije pridružiti u radu i, svojim snagama, talentima i vještinama, pridonijeti očuvanju kulture zavičaja u kojemu i sami žive.

D. B. P.

Krešimir Tkalac, predsjednik HKUPD-a Stanislav Preprek iz Novog Sada

Daljnji razvoj glavnih manifestacija

HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada postoji od 2005. godine. Društvo je najpoznatije po literarnoj (Književni klub), te dramskoj sekciji i ženskoj pjevačkoj skupini, kao i po manifestacijama *Preprekovo proljeće* i *Preprekova jesen*. Od travnja 2017. godine predsjednik Udruge je **Krešimir Tkalac**.

»U 2017. godini Društvo je realiziralo više od trideset projekata. Ti projekti su prije svega bili usmjereni na održavanje tri glavne manifestacije: *Preprekovo proljeće*, *Preprekova jesen* i Godišnji koncert, ali i na veću vidljivost Društva kroz predstavljanje na Salonu knjiga u Novom Sadu, te Sajmu knjiga u Beogradu. Kako

bi Društvo bilo vidljivo i u virtualnom prostoru, nastavili smo s redovitim održavanjem naše internetske stranice www.stanislavprepek.org, te implementacijom online prodavaonice knjiga. Osim rečenog, spomenuo bih i gostovanje ženske pjevačke skupine u Makedoniji, na festivalu *Ohridski biser*», kaže Tkalac.

Što planirate u 2018. godini?

U 2018. godini naš fokus ostaju tri glavne manifestacije i njihov daljnji razvoj. S druge strane, osim sudjelovanja na Salonu knjiga i Sajmu knjiga, planiramo se predstaviti na *Interliberu* u Zagrebu. Također, prisustvo u online svijetu i projekti digitalizacije bit će dio naših ciljeva – tu imamo nekoliko zanimljivih projekata i ako ih uspijemo realizirati, bit će to još jedan odista originalan doprinos *Prepeka* očuvanju hrvatske kulture u Vojvodini i jedan novi pravac bitan za budućnost Udruge. Naravno, pokušat ćemo kroz organizaciju i sudjelovanje na raznim književnim i umjetničkim događanjima (*Novosadski klub*, *Winter*

fest, projekt Grada kulture...) raditi na daljnjoj afirmaciji hrvatske zajednice u Novom Sadu. Za mene kao predsjednika posebno su bitna dva cilja – oživjeti rad Dramske sekcije i pomladiti Društvo.

Koliko članova imate i koji su vam najveći problemi u radu?

HKUPD *Stanislav Prepek* ima šezdesetak članova. Poglavitito je riječ o umirovljenicima, ali u posljednje vrijeme bilježimo priljev članova svih generacija, čak i pučkoškolaca. Ono što krase članove jest puno energije i dobrih ideja i često ne bude lako sve ih ispratiti i podržati kroz pisanje odgovarajućih projekata. Vjerujem da, poput većine udruga, imamo dva krucijalna problema: prostor i financije. Naime, HKUPD *Stanislav Prepek* svih ovih godina djeluje a da nema svoje prostorije. Dobrotom patera **Karla**

koristimo prostorije franjevačkog samostana u Novom Sadu. Na planu financija ničega novoga – još uvijek proračun zatvaramo tako što članovi Društva daju svoja sredstva. Dakle, i dalje kao udruga radimo na rubu održivosti.

I. A.

Zvonimir Rajković, predsjednik Zajednice Hrvata Zemuna – Knjižnice i čitaonice Ilija Okrugić

Izborna skupština i gostovanja zbora

Zajednica Hrvata Zemuna – Knjižnica i čitaonica *Ilija Okrugić* iz Zemuna osnovana je 2002. Prošla godina im je, kažu, protekla radno, kako u njihovoj knjižnici, tako i glede njihova zbora *Odjek*.

»U okviru knjižnice radilo se na katalogizaciji knjižnog fonda, kao i s čitateljima. Uz pomoć profesorice **Jasne Melvinger** tiskali smo drugo izdanje lirskih pjesama **Ilije Okrugića Srijemca**, koje je ona priredila. Do realiziranja tog projekta je došlo uz pomoć Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Drugi vid aktivnosti odvijao se preko našeg zbora *Odjek* koji je nastupao na manifestacijama u Vojvodini, te gostovao na Hvaru, a kruna njihovog rada bila je sudjelovanje na poznatom božićnom koncertu u *Ciboni*, u Zagrebu«, kaže predsjednik Udruge **Zvonimir Rajković**.

Koji su vam planovi u ovoj godini?

Naš zbor *Odjek* intenzivno vježba za nastupe od lokalnog značaja. Osim toga, pripremaju se i za manifestaciju *Srijemci*

Srijemu koja će biti održana 2. lipnja u Zemunu. Potom slijede gostovanja u Hrvatskoj. Moram napomenuti da će 3. ožujka biti održana izborna skupština Zajednice na kojoj ću ja odstupiti kao predsjednik. Smatram da na vodeće mjesto trebaju doći ljudi s novim idejama, koji će svojim trudom produžiti rad naše udruge.

Koliko Zajednica broji članova i koji su vam najveći problemi u radu?

Društvo trenutno broji 85 članova. Članstvo se smanjuje, jer priroda čini svoje. Mortalitet nam je veliki, a članstvo uglavnom čine osobe srednje i starije dobi. Glede problema u radu, rekao bih, a da ne djelujem neskromno, sve je problem. Kad nemaš ništa, sve ti je potrebno. Počevši od samog prostora koji je problem gotovo svim udrugama, osim kod nekoliko sretnika koji ga posjeduju. Trebalo bi nam bolje financijske skrbi od strane Srbije, kao i od matice od kojih i dobijamo izvjesnu pomoć, ali je nedovoljna. Također, potreban je i bolji odnos lokalne samouprave prema nacionalnim manjinama.

S. D.

Godišnja izborna skupština KPZH Šokadija iz Sonte

Povjerenje starom vodstvu

Godišnja skupština KPZH Šokadija iz Sonte održana je u subotu, 17. veljače, u maloj dvorani Šokačkog doma. Osim izvješća i planova, tipičnih za godišnje skupštine svih udruga, Šokadija je u subotu birala i novo vodstvo za naredno četverogodišnje razdoblje. Za predsjednika udruge reizabran je **Zvonko Tadijan**. U novi Upravni odbor, uz Tadijana, izabrani su: **Biljana Ribić, Igor Jakšić, Mata Zec, Marinko Šokac, Ivan Vidaković i Maja Andrašić**.

»U ovoj godini nastavljamo rad u kontinuitetu«, rekao je predsjednik Zvonko Tadijan. »Svjesni smo i naše male brojnosti i dobne kategorije našega članstva. KPZH Šokadija i dalje mora ostati prepoznatljiva po radu na očuvanju kako materijalne, tako i duhovne tradicijske baštine i kulture hrvatskog stanovništva iz ovoga dijela Bačke. Najveći problem, po svemu sudeći i dalje će nam biti smanjenje broja i starenje aktivnog članstva. Mladi u velikom broju odlaze iz Sonte s kartom u jednom smjeru, mi koji ostajemo poboljšavamo i starimo. Jedino nam ostaje nada da ćemo uspjeti opstati i za sobom na ovim prostorima ostaviti dovoljno materijalnih tragova o svojem postojanju.«

I. A.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor: PATENT CO DOO, VLADE ČETKOVIĆA 1, MIŠIĆEVO podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: POGON ZA PROIZVODNJU PREMIKSA zaveden pod brojem IV-08/I-501-35/2018, a koji se planira na katastarskoj parceli 10603/5 KO Bajmok, Ulica Vlade Četkovića 1 (45.9944998⁰; 19.4848129⁰).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor: FRUITICA DOO, TRG REPUBLIKE 7, ČANTAVIR podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: ZALIVNI SISTEM VIŠNJEVAC zaveden pod brojem IV-08/I-501-67/2018, a koji se planira na katastarskim parcelama 4025, 3991/1, 8686, 8673, 8689 KO Čantavir (45.958991⁰; 19.767680⁰).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Urban&4, riječka rock skupina

Glazbeno UTOČIŠTE nedužnih

Riječki glazbenik (tekstopisac, skladatelj i gitarist) **Damir Urban** jedan je od najvažnijih suvremenih autora i izvođača pop-rock glazbe u Hrvatskoj, ali i na prostoru nekadašnje Jugoslavije. Kao i većina njegovih kolega, rock glazbom »inficirao« se još u mladenačkoj dobi. Ozbiljniju pozornost na sebe skrenuo je početkom 90-ih kao frontmen skupine *Laufer*, jedne od »ri-rock« atrakcija, koja je stvarala na valu tada u svijetu aktualnog grunge žanra. *Laufer* je zabilježio lijepu ali kraću karijeru, ostavivši iza sebe nekoliko hitova među kojima i *Svijet za nas* ili *Budi moja voda* koju Urban i danas, ponekad, izvodi na koncertima.

Nakon *Laufera*, započinje karijeru u pratnji skupine naslovljene »četiri«. Prvi njihov album *Otrovna kiša* izišao je 1996. godine. Danas u svojoj diskografiji imaju četiri studijska albuma i jedan manji album od 4 numere (tzv. EP).

Iako je Urban karijeru započeo u undergroundu, odavno je postao dio »glavne struje« na sceni. Ne sviđa mu se trpanje u ladicu s alternativcima, ono što stvara s kolegama naziva »zdravom pop-rock glazbom«. U prilog tomu govori i to što nastupa na festivalima poput *Runjićevih večeri*, druguje i surađuje s **Gibonnijem**, nedavno je objavio album sa **Stjepanom Hausrom** iz *2Cellos*...

Međutim, premda lijepa i harmonična, glazba Urbana i »čtvorke« nije »zabavna«, čak su neki od stihova za širi krug slušatelja »mračni«, poneki i kontroverzni. Unatoč tomu, Urban ipak uživa veliki ugled publike, kritike i glazbenih medija. Višestruki je dobitnik nagrade *Porin*: u kategoriji najbolje vokalne suradnje, albuma godine, albuma alternativne rock glazbe i produkcije. Dobitnik je i glazbenih nagrada *Crni mačak*. Dobitnik je i Nagrade grada Rijeke 1999. godine.

Damir Urban je poznat i po specifičnom izgledu (piercing u nosu, šminka, nošenje suknji...) što možda odbija neke od potencijalnih slušatelja. No, ono što je najvažnije jest glazba. A tu treba znati kako se radi o odličnom, i s godinama sve zrelijim glazbenikom i stihoklepcem. Neki od njegovih stihova mogli bi se naći među koricama neke od antologija suvremene hrvatske

poezije (kao što je to bio slučaj s **Arsenom Dedićem**). Također, njegova »čtvorka« je glazbeno kreativna i vrhunski »usvirana«.

Urban&4 imaju lijep broj »pratitelja« i u Srbiji. Redovito nastupaju na samostalnim (Novi Sad, Beograd) i festivalskim svirkama (*Exit*, *Arsenal fest*...). Njegove svirke ovdje su pravi mali događaji.

Riječki glazbenik poznat je i po izravnosti – u glazbi, ali i medijskim izjavama te u komunikaciji s publikom na koncertima. »Najveći izazov mi je što više ogoliti sebe i staviti na stol svoje nedostatke i nadati se da će publika prihvatiti tu komunikaciju i shvatiti da postoji puno više stvari koje nas spajaju i čine istima nego onih koje nas čine različitim«, kazao je u jednom intervjuu. I zbilja treba imati hrabrosti ogoliti se tako pred publikom. A da to bude upakirano u estetski vrijedan izričaj. To mu je jedan od najvećih dometa.

Urban&4 svojom glazbom pozivaju na čovječnost, osjećanost, poštovanje različitosti, ljubav prema stvaralaštvu... Poput kakvih plemenitih, glazbenih prinčeva.

Urbana i glazbu koju sa svojom ekipom stvara možda najbolje opisuje odgovor iz jednog intervjua, koji možda zvuči pretenciozno, ali – u krajnjoj liniji – inspirativno: »Sebe vidim kao **Shindlera**. Možda sa svojim bendom mogu još ono malo pametnih i nedužnih spasiti. Možemo napraviti koncert na kojem će oni koji dođu na tih sat-dva ili tri zaboraviti na svu ludost koja ih okružuje, na sve one luđake koji ih čekaju iza nekog ćoška u svakodnevnom životu. Možemo ih zaštititi na to kratko vrijeme, učiniti da se osjećaju dobro. Vjerujem da će ti ljudi kada odu kući na neki način dobiti neku dodatnu snagu. Reći sebi: »Nisam sam. Vidio sam tamo i druge ljude. Vidio sam ljude koji neće mrziti čak ni one koji njih mrže«.

Od čitanja tekstova o glazbi svakako je mnogo važnije njezino slušanje. Pretpostavljam da ima onih kojima Urbana i »čtvorku« ne treba preporučivati. Ukoliko pak spadate među one koji se nisu susreli s njihovim »djelom«, dajte im šansu... Uživo na koncertima ili u svojem domu uz neke od njihovih albuma. Razlika u iskustvu, dakako, postoji, ali je suština ista. A ta glazbena suština je lijepa, oslobađajuća i nadahnjujuća.

Davor Bašić Palković

ZDRAVA VJERA i njezine devijacije

Prve korizmene nedjelje, 18. veljače, u prostorijama Pastoralnog centra *Augustinianum* održana je *Korizmena tribina* koju je organizirala hrvatska redakcija Radio Marije Srbije. Na temu *Zdrava vjera i njezine devijacije* govorio je prof. dr. **Josip Bošnjaković**, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije, diplomirani teolog, psiholog i psihoterapeut.

Po primjeru iz evanđelja, kada Isus ozdravlja od rođenja slijepoga čovjeka, predavač je nazočne potaknuo na razmišljanje postavljamo li i mi pitanja poput Isusovih učenika: »Učitelju, tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji te se slijep rodio?« Isus je odgovorio »Niti sagriješi on, niti njegovi roditelji, nego je to tako da se na njemu očituju djela Božja...« Tim primjerom ukazao je na moguće pogreške u tumačenju svakidašnjih problema, kao i naše devijacije, odnosno naše skretanje s pravog puta vjere. Napomenuo je, koliko ima devijacija toliko nasuprot tome ima i zdravih življenja vjere. U svome predavanju dr. Bošnjaković je istaknuo da Bog jednako ljubi svakog čovjeka, te da su roditelji prvi učitelji vjere koji svojim primjerom i pravim riječima itekako mogu utjecati na životni put vjere svoje djece. Naglasio je i kako je važno blagoslivljati djecu, te im biti podrška i ne skrivati to, nego im govoriti.

U daljem predavanju posebno je govorio o problematici srama i krivnje u negativnom smislu, te je razjasnio razliku između ta dva osjećaja. Osjećaj krivnje, kao i srama možemo otkloniti razgovorom, preko ispovijedi i naposljetku oprostom i Božjim blagoslovom.

Spasimo Radio Mariju

Nakon predavanja nazočnima se obratio mons. dr. **Andrija Anišić**, direktor hrvatske redakcije Radio Marije Srbije koji je pri-

sutne izvijestio o nedavnom Europskom susretu Radio Marije koji je održan u Belgiji, na kojem je sudjelovao skupa s koordinаторom spomenute redakcije **Nikolom Jaramazovićem**. Nazočne je upozorio na problematiku s kojom se susreće Radio Marija, jer je Svjetska obitelj ove radio postaje upozorila da više nije u mogućnosti financijski pomagati ovu redakciju, što ukazuje na opasnost od gašenja ovoga radija. Ono što je mons. Anišić istaknuo kao problem jest da je mali broj slušatelja registriran i da se na tome mora ozbiljno raditi, kao i na financijskom planu. Zapravo, Svjetske postaje ovoga radija financiraju se iz donacija svojih slušatelja, što kod nas nije bila situacija. Svatko tko može i želi pomoći rad ove postaje, koja je osobito bitna za stare i bolesne, može to učiniti osobno u redakciji, ili putem računa: 160-324873-16 Svrha uplate: donacija, a primatelj je Udruženje Marija, Matije Gupca 10, 24000 Subotica

Ž. V.

Proslava Lurdske Gospe

Blagdan Gospe Lurdske kalendarski je padao na nedjelju, 11. veljače, a u crkvi sv. Jurja u Vajskoj proslavljen je u subotu navečer. Kroz devet dana župljani su molili krunicu i čitali litanije, a za ovu prigodu prvi puta ispred oltara bila je postavljena mala špilja i u njoj kip Gospe Lurdske. Tijekom devetnice

župnik vlč. **Vinko Cvijin** upoznao nas je sa životom sv. Bernardice koji je završio u njezinoj 35. godini života. Nedugo zatim proglašena je svetom.

A. Š.

Korizmeni susret mladih u Sonti

Salezijanski animatori iz Selenče, predvođeni vlč. **Dominikom** i s. **Kristinom Ralbovsky** organiziraju u subotu, 24. veljače, korizmeni susret mladih u Sonti, uz druženje s mladima iz okolnih župa. Susret počinje misom u crkvi svetog Lovre u 17 sati, a nastavlja se »živim« križnim putem koji animiraju i u njemu sudjeluju mladi. Svi su pozvani!

M. T.

Križni put mladih Srijemske biskupije

U subotu, 3. ožujka, Ured za mlade Srijemske biskupije organizira križni put za mlade. Okupljanje mladih započinje u 9.30

sati u svetištu Gospe Tekijske kod Petrovaradina, a u 10 sati počinje pobožnost postajama ondašnjeg križnog puta. Slijedi hod kroz Petrovaradin do crkve svetog Jurja na Tvrdavi, uz razmatranja i molitvu. Po dolasku slijedi ručak, a nakon odmora sveta misa, razgovor, euharistijsko klanjanje i svečani blagoslov. Prijave za sudjelovanje prima vlč. **Dušan Milekić**, povjerenik za pastoral mladih Srijemske biskupije (tel. 064/338-5752; e-mail: dusan.milekic@yahoo.com).

M. T.

Korizma u Somboru

Svake korizmene nedjelje u karmelićanskoj crkvi u Somboru u 15 sati započinje pobožnost križnoga puta, iza koje slijedi sveta misa i korizmena propovijed. Svakog ponedjeljka u prostorijama Humanitarne udruge Nijemaca *Gerhard*, koja se nalazi u dvorištu crkve Svetog križa, u 19,30 sati započinje tradicionalna korizmena duhovna tribina koju vode oci karmelićani. Tema ovogodišnje tribine je *Sedam darova Duha Svetoga*.

M. T.

Korizmena akcija

Hrvatska redakcija Radio Marije Srbije i voditelj emisije *Kutak ljubavi* **Darko Temunović** organizira korizmenu akciju i poziva zainteresirane da sudjeluju tako što će u redakciju donijeti hranu, higijenske potrepštine i eventualno odjeću (Matije Gupca 10, Subotica). Sve donirano će posljednjeg tjedna pred Uskrs udruga *Betlehem-Subotica* i *Inicijativa 40 dana za život* u Subotici, razdijeliti siromašnima, napose brojnim obiteljima. Akcija traje od 19. veljače do 25. ožujka.

Ž. V.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Kušnja i preobraženje su dio korizmenog hoda

Mnogi će u ovo vrijeme korizme nastojati biti Bogu vjerni, truditi će se bolje obdržavati vjerske propise i Božje zapovijedi. No, njihova vjernost prolaziti će kroz različite kušnje; događati će se situacije u kojima će se činiti da nema dovoljno snage za ustrajnost na putu vjernosti. Međutim, pouzdanje u Boga donosi snagu da se svaka kušnja prevlada, donosi preobrazbu naše duhovnosti, kojoj ćemo se ponekad i sami čuditi.

Ostati Bogu vjeran

Korizma je vrijeme obraćenja, ali i vrijeme kušnje. Na to nas podsjeća prvo čitanje druge korizmene nedjelje koje govori o Abrahamovoj kušnji (Post 22, 1-2.9a.10-13.15-18). Svima nam je dobro poznata ta priča kada Bog od Abrahama, svog vjernog slugu, traži da žrtvuje sina jedinca kako bi pokazao svoju vjernost. Abraham, iako teška srca, pristaje udovoljiti Božjem zahtjevu. No, Bog nije uistinu želio ugroziti život dječaka Izaka, nego je htio iskušati Abrahamovu vjernost, provjeriti je li mu važniji on od sina. Abraham je po tko zna koji put pokazao koliko je vjeran Gospodinu, iako mu je ovaj posljednji ispit vjernosti bio najteži, on ga je ipak uspješno svladao. Bog nije uzeo dječakov život, a Abrahamu je obećao blagoslov i brojno potomstvo.

Vrijeme korizme je vrijeme velikih duhovnih odluka. Riješeni smo u ove dane pokazati Bogu da smo mu vjerni, te odbaciti sve poroke i navike koje su u suprotnosti s tom vjernošću. No, nemojmo se zanositi mišlju kako je put vjernosti jednostavan i lak. Lako je donijeti odluku, no teško je u njoj ustrajati. Bog će i na naš put stavljati kušnje, koje će pokazati je li naša odluka ostala samo na razini obećanja ili je uistinu želimo provesti u djelo. Ponekad će se pred nama naći situacije kada će nam se činiti da je jedino rješenje suprotno poslušnosti Bogu, kao što je i u Abrahamovom slučaju izgledalo. No, što god da se događa, neposluš Bogu nije rješenje, nego znak naše nevjernosti i nepouzdanja u njega. Abrahamov primjer nam pokazuje da posluš Gospodinu i njegovim zapovijedima, ma kakva god situacija bila, uvijek izlazi na naše dobro, a on nagrađuje pravog vjernika, koji je spreman žrtvovati sve za njegovu ljubav.

Dakle, kada god nam se jednostavnije, lakše ili bolje čini raditi protiv Božjih zapovijedi, znajmo da to nije pravi put, već iskušavanje naše vjernosti. Zato budimo oprezni i ne dopustimo da pod teretom kušnje pokleknemo. Odlučimo li pokazati da smo uistinu vjerni Gospodinu, on će našu odluku nagraditi i pomoći nam da smognemo snage za prevladavanje kušnje, a onda nas nagraditi, kao što je Abrahama. Nema veće nagrade od Božjeg blagoslova i njegove prisutnosti u našem životu.

Preobraženi Kristovom riječju

Osim kušnje, za naš duhovni hod u korizmi važno je naglasiti i preobraženje. Tri Isusova učenika: Petar, Jakov i Ivan prisustvovala su nesvakidašnjem događaju Isusovog preobraženja (usp. Mk 9, 2-10). I ne samo da ih je u tom neobičnom prizoru iznenadio Isusov preobraženi lik i prisutnost velikana Starog zavjeta, Mojsija i Ilije, nego su začuli Božji glas s nebesa: »Ovo je Sin moj ljubljeni! Slušajte ga!« (Mk 9,7). Snažan dojam i još snažniju poruku ostavio je ovaj događaj na Isusove učenike. Preobraženje koje su gledali anticipira definitivnu preobrazbu ljudskog života nakon uskrsnuća, kojoj u konačnici teže sve naše preobrazbe u hodu prema Bogu. U preobraženom Isusu učenici su prepoznali njegovo božanstvo, željeli su zadržati taj trenutak, jer su se više nego ikad osjećali blizu Bogu. No, to nije bio dio Isusovog plana. Događaj kojem su prisustvovali trebao je biti i početak njihove preobrazbe, koja će im dati novu snagu kako bi mogli mijenjati ovaj svijet. A najvažniji dio za njih, učenike, su Božje riječi koje su se zaorile s nebesa.

Bog objavljuje da je Isus njegov Sin i poziva učenike, kao i nas danas, da njegovog Sina slušamo. Ukoliko poslušamo ovaj poziv i mi ćemo se, već na ovom svijetu, preobraziti, jer ćemo sebi postaviti drugačije prioritete, jer ćemo težiti drugačijim stvarima, jer će nam Isus biti na prvome mjestu. Slušanjem Isusa preobražavat ćemo i svijet u kojem živimo, kao što su činili apostoli. Preobraženi Kristovom riječju postajemo oni koji imaju snage donijeti tu riječ drugima, ali i oni koji su dovoljno snažni nositi svoj križ za svojim i tako hoditi u susret uskrsnuću.

Danas Čitanjem do zvijezda
u subotičkoj Gimnaziji

Regionalna razina za srednjoškolce

Danas u podne bit će održana druga, regionalna, razina natjecanja kviza znanja i kreativnosti *Čitanjem do zvijezda* za srednje škole u Hrvatskoj na kojoj će sudjelovati i šestero učenika Gimnazije *Svetozar Marković* iz Subotice. Stručno povjerenstvo pregledat će multimedijски uradak **Emanuele Bošnjak** koja je na prethodnoj školskoj razini osvojila prva mjesto. Sudionici online kviza iz subotičke Gimnazije su: **Nađa Kovač, Marijana Mačković, Zdenko Ivanković, Daniel Kujundžić i Luka Prčić.**

Organizatori ovog kviza za poticanje čitanja su *Hrvatska mreža školskih knjižničara*, a u Subotici ga provodi Gradska knjižnica Subotica u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem.

B. I.

Sloganom do beba!

Tko je tu NORMALAN?

Prošle godine, na prijedlog Savjeta za populacijsku politiku Vlade Srbije, Ministarstva kulture i informiranja 4. prosinca 2017. godine upućen je javni poziv za izradu slogana koji će biti korišten u kampanji za promociju mjera populacijske politike s ciljem poticanja rađanja u Srbiji. Na javni poziv stiglo je čak 1.002 prijedloga i odabrani su oni »najbolji« za koje su predviđene novčane nagrade. Komisija je donijela odluku da ne dodijeli pojedinačne nagrade s obzirom na to da ni jedan od prijedloga ne zadovoljava potrebu da jedna poruka identificira složenost problema projektnog zadatka, već da proglasi po dva pobjednika za sva tri mjesta. Tako prvo mjesto dijele slogani »Ljubav i beba – prvo što nam treba« i »Rađaj, ne odgađaj«. Na drugome mjestu: »Mama – neću sama, tata – hoću brata« i »Dosta reči, nek zakmeči«, treće mjesto »Čuda se ne dešavaju. Čuda se rađaju« i »Nek se deca rađaju i lepe stvari događaju« s novčanim nagradama: za prvo mjesto dva puta po 75.000, drugo po 37.500 i za treće po 25.000 dinara.

Sve ovo zvuči lijepo, rekla bih točnije: smiješno ukoliko niste stanovnik Srbije. Podaci o rađanju djece u Srbiji su katastrofalni. Od ukupnog broja općina, gradova (169) u Srbiji samo sedam općina ima pozitivan prirodni priraštaj. Bar je tako po statistici bilo 2015. godine. Ali pogledajmo stvarnost, za koju nije dovoljan slogan ili nečije riječi podrške. Zar nam je tako dobro u ovoj zemlji? Da, znam, onaj tko hoće imati djecu neće gledati ni na državu niti na slogan, ali ako pričamo na sva zvona da nam treba

djece i da izumiremo, onda po tom pitanju treba puno, puno više raditi od slogana, od kojih pojedini zapravo vrijedaju. Upravo je u ponedjeljak, 19. veljače, bio posljednji dan predaje dokumentacije za povrat PDV-a za bebi hranu i opremu. Nije li jednostavnije rješenje ukinuti PDV na te stvari, nego ovako roditelji trebaju skupljati fiskalne isječke, kopirati, popisati sve brojeve i datume, popuniti obrazac i na šalteru čeeekkkkaati da bi predali i vratili koju sitnicu? Iako kažu da je ovo bio posljednji puta za povrat PDV-a, nismo sigurni jer to govore već dvije godine. Činjenica je da država pomaže s roditeljskim dodacima i to za prvo dijete jednom uplatom, a za drugo, treće i četvrto na 24 mjesečne rate, što je odlično, ali dijete poslije dvije godine više ne treba ništa? Ne treba vrtić, niti odijelo, ma ni hranu zapravo, živjet će od ljubavi prema državi. Reći će mnogi, pa ima roditelje. Istina, ima ih, ali ako se žena nakon porođaja imala gdje vratiti na posao i suprug nije na minimalcu... AP Vojvodina daje dodatna sredstva samo za treće dijete, četvrto je već previše, a o petom, šestom ili sedmom... to nam je već »višak«. Nitko ništa ne daje za djecu koja su rođena kao peta, šesta ili više, čak za njih nema ni besplatnih vrtića... To nam je ipak previše djece, umjesto da se ti roditelji nagrade, da budu poticaj drugima i da im je sve besplatno, naša država je odlučila nagraditi autore propalih slogana (275.000 dinara). Ma, bravo! Ovakvih primjera ima još, kao i javnih komentara. Primjerice: žena koja rodi jedno dijete je sebična, s dvoje je u redu, ali... s troje mora da vam se »omaklo«, a s četvero, ta mora da je luda. Za žene koje su rodile više djece nitko ništa ni ne komentira.

Iako spadam u one »lude« i ne očekujem od države da brine za moju djecu, ipak ću ja to sa zadovoljstvom raditi, a možda unutar obitelji i osmislimo neki slogan da nam bude lakše. Bojim se da će i oni što se rode čim stasaju otići iz države. Pa, dragi ministri i svi koji odlučujete o sudbini naše djece, ako ne znate sami kako se to radi, raspitajte se, konzultirajte se s predstavnicima drugih država koje su imale slične probleme, a uspješno ih rješavaju. Možda se trebate pobrinuti i za ovakve slogane »Čim nam 18 svane, mi odo-smo preko grane!«

Ž. V.

RECEPT NA TACNI

Ručak se po mirisu odaje

Kad razmišljam o jelima koje je kuhala moja baka, prva pomisao mi je da za ta jela moraš biti iskusan i veoma dobar kuhar. To su jela u koja ulažeš vrijeme, iskustvo, puno vremena i prije svega ljubav. To su jela od kojih dobijaš puno okusa, osmjeha i kilograma. I pamtiš ih zauvijek. Nitko ne kuha kao baka i mama i ničije nije tako fino.

Najčešće omanemo već kod prvog zahtjeva i nismo spremni odvojiti dovoljno vremena za kuhanje. Jurimo, žurimo i trebaju nam jela koja se brzo pripremaju. Ovoga puta se nećemo opravdavati zašto nemamo dovoljno vremena, niti nalaziti izgovore zašto priprema jela ne zaslužuje sate vašeg dana nego dajemo prijedlog za jelo koje se brzo priprema, a dom miriše na ozbiljan ručak. Danas na tacnu stavljamo recept za batake zapečene s kupusom ribancem.

Potrebno: 4 srednja bataka / pakiranje kupusa ribanca / 2 žlice masti ili maslinovog ulja / papar/ lovorov list.

Postupak: Umarinirano meso staviti u vatrostalnu posudu i peći u pećnici 40-50 minuta u zavisnosti od veličine bataka. Najbolje je meso umarinirati dan prije i ostaviti u hladnjaku da fino upije marinadu. Kako batake ne pečemo na roštilju, nema potrebe za nekom ozbiljnijom marinadom. Obično to bude malo ulja, tucane paprike i papra. Naravno, sve je stvar ukusa, pa možete začiniti čime volite. Dok se meso peče u pećnici, u tavi propirjati ribani kupus na dvije žlice masnoće. Stišati vatru, dodati malo vode i ostaviti na ringli dok kupus ne omekša dovoljno. Kada meso bude dovoljno termički obrađeno i kupus omekšan, dodajte kupus u vatrostalnu posudu i vratite u pećnicu da se dogodi magija miješanja okusa. Desetak minuta prije kraja otklopiti vatrostalnu posudu, kako bi višak tekućine ispario, a gornji sloj malo zapekao.

Dodatak: Uz ovo jelo vam nisu potrebni prilozi, ali fino ide kuhani krumpir.

Gorana Koporan

Idemo li večeras u kazalište? (100)

Strjelimice kroz »godine koje su mirovale«

Počevši od ranih pedesetih godina XX. st. gotovo, istodobno s naglašenim zanimanjem za dramološke projekcije fragmenata baštine, u djelu **Matije Poljakovića** okrenutom ne samo domicilnoj kazališnoj sceni, već namijenjenom cjelokupnom hrvatskom kulturnom prostoru, puk počinje otkrivati još jedno okružje od temeljne važnosti – medij knjige. Najširim slojevima ljudi, do tada poslovično nagnutim samo nad plodove zemlje, društvene promjene što su uslijedile omogućuju postupno otkrivanje i novih potreba, pa tako i oni polagano stječu naviku uspravljati se i otvarati ovdje nastajuće, a i njima namijenjene tiskovine. Započinju otkrivati sočne plodove pučkih kazivača, tih virtuoznih retoričara iz vlastitih redova, koji ih ne prestaju darivati čudesnim bogatstvom, do tada oskudno i ne baš sustavno bilježene usmene popudbine, do danas već borgesovski posloženih cjelovitih opusa. Iz toga »vrta razgranatih staza«, oslobođenih suhoparnih zabrana pojedinih struka, ili hvale vrijednoga zauzetoga razmatranja posvećenih znalaca usmenog pripovjednog uroda, što bi se ipak umanjivao, lagano kopneći u stanju razmrvljene retorike narodnog stvaralaštva, sve dok se toga rasutoga korpusa (Italija, Austrija, Slovačka, Češka, Mađarska, Rumunjska, Srbija-Kosovo) nije poduhvatio i započeo u nj sakupljati i trijebiti od kukolja presudno značajne govorno-jezične artefakte i znalački ih obrađivati **Balint Vujkov** (1912. – 1987.), postupkom svoje »duhovne arheologije«, pružajući više od onoga što je bilo tko mogao očekivati [**Miković, M.** *Nedovršeni razgovor, Rukovet*, 2, 1988.].

Počevši od pedesetih godina na stranicama tiska, primjerice tada još uvijek dnevnog lista *Hrvatska riječ*, učestalo su objavljivane raznovrsne literarne tvorevine, presudno pridonoseći poticaju pokretanja književnog časopisa *Rukovet* (1955.) pothvatu što ga je s uspjehom započeo i ostvario **Lazar Merković** (1926. – 2016.) iza kojega su, ne zadugo, prostor kulture obogatili desetci darovitih pjesnika, književnika, prevoditelja i kritičara, slikara i povjesničara umjetnosti, po svom domašaju relevantnih aktera valorizirana djela u širem jugoslavenskom prostoru, pa i izvan njega. Činilo se kao da su navedena trojica velikana (Poljaković, Vujkov, Merković), svaki za sebe, pronašli ona presudno važna mjesta na kojima se sijeku »svi pravci u kozmosu«, strjelovito proniknuvši kroz »godine što su do tada mirovale«. Stoljeća skrivena prahom, s našim vlastitim duhovnim ostvarenjima skrajnutim nekamo, što dalje od nas samih! Baš tada se, ni malo slučajno, riječ gradograditelja danomice pokazuje stvaralački vjerodostojnijom, uvjerljivijom i prihvatljivijom, od ruženja gradorušitelja, pokrećući stvaralačku moć, postupno zauzdava neodmjerene, problematične, pa i nedvojbeno štetne poteze novih vlastodržaca, što su ih započeli (ne znajući što bi drugo

trebali poduzeti sred ratom razorene zemlje te su se poduhvatili izvođenja pred sud na desetke uglednih građana kojima je jedini grijeh bio njihov drugačiji svjetonazor). Uz materijalna bogatstva i duhovne vrjednote stjecane i prenošene iz naraštaja u naraštaj.

Nakon nikad i ničim objašnjenog preseljenja Paličke likovne kolonije u Sentu, početkom pedesetih godina XX. st. uslijedila je još jedna demonstracija sile, bez presedana, prekrajanjem dva samosvojna kazališta osnovana za potrebe gledatelja Hrvata i Mađara, u jedno hibridno, preko kojega se, iza kulisa pravi prostor za scenu većinskog naroda. Vrhunac rušilačkog pohoda ostvaren je doslovce rasturanjem Opere i baleta, zatim ukidanjem školskih odjeljenja na hrvatskom jeziku i zaustavljanjem dnevnog lista *Hrvatska riječ*, te preimenovanjem toga glasila u tjednik *Subotičke novine*.

Pojava Matije Poljakovića i njegova opusa koji čine četrdesetak dramskih tekstova, od kojih je tek oko polovica tiskana, ohrabrit će i druge koji se hoće iskušati pisanjem dramske književnosti. To su: **Pavao Bačić** (1921. – 1984.), **Josip Klarski** (1927. – 1997.), **Stipan Matijević** (1910. – 1987.), čije će scenske predloške dramatisirati **Geza Kopunović** (1920. – 2003.), **Đuro Francisković** (1931. – 1993.), **Tomislav Ketig** (1932.), **Ivica Jakolečević** (1939. – 1987.), **Petko Vojnić Purčar** (1939. – 2017.), **Vojislav Sekelj** (1946. – 2017.), **Ante Vukov** (1955. – 2012.), **Stjepan Bartoš** (1960.). Djela navedenih pisaca, izuzimajući Klarskog, Sekelja i Bartoša, postavljana su na scenu subotičkog i osječkog kazališta.

Zapazimo, istodobno se, u mađarskoj zajednici javljaju kazališni pisci **Ervin Sinkó** (1898. – 1967.), **József Sulhóf** (1905. – 1970.), **István Braun Quasimodo** (1908. – 1973.), **Sándor Bogdánfi** (1912. – 1987.), **Ferenc Deák** (1938. – 2011.), **Gyula Fehér Gobi** (1943.), **László Végel** (1941.), **János Sziveri** (1954. – 1990.) i drugi.

Dodajmo tomu da unutar srpske zajednice ovog podneblja u navedenom razdoblju nije ponikao ni jedan dramski pisac, vjerojatno i radi toga što joj je bilo na raspolaganju cjelokupno bogatstvo srpske dramske književnosti, koje je moglo udovoljiti kulturnim potrebama gledateljstva i uobličavanju kazališnih repertoara.

BUNJEVAČKO RUHO i na dvoru

Ljepota i bogatstvo narodne nošnje neprocjenjiva su vrijednost jednog naroda. Tako se i Hrvati s područja Grada Subotice vole hvaliti kako je njihova nošnja bogata, da odiše elegancijom i dostojanstvom, a priložena fotografija svjedoči da se nosila i na dvoru.

Naslovnica *Alfölda*

Subotičanka **Marga Lendvai** zaljubljenica je u tradiciju, a velika ljubav su joj upravo bunjevačke nošnje koje je naslijedila od svojih predaka. Ona ih čuva, odr-

žava i za svako *Prelo* i *Dužijancu* vadi ih iz ormara i u njih odijeva djevojke i momke. I ne samo to, ona čuva i brojne stare obiteljske fotografije i preko njih uživa u raskoši bunjevačke nošnje. Tako smo u bogatom kućnom arhivu umirovljenice Lendvai vidjeli i subotičku novinu *Alföld* iz 1936. godine koju je Marga pronašla davno, na obiteljskom tavanu a čuvala ju je sve ove godine zbog naslovnice (priložena fotografija). Na njoj je velika fotografija kraljice **Marije Karađorđević** koja je odjevena u bunjevačku narodnu nošnju. S obzirom na to da je ovo bio tjednik na mađarskom jeziku, ispod fotografije kraljice Marije piše »ŐFELSÉGE MÁRIA KIRÁLYNÉ, akinek születésnapját csütörtökön ünnepelte az ország« što u prijevodu na hrvatski znači »VELIČANSTVO MARIJA KRALJICA, čiji je rođendan u četvrtak proslavila država«.

»Vidite kako je ovo lijepa nošnja kad ju je čak i kraljica odlučila obući za svoj rođendan i u njoj se fotografirati«, s ponosom ističe naša sugovornica. Međutim, ima Marga u svezi ove fotografije još komentara, ne tako lijepih. Kaže da joj je žao što se bunjevački Hrvati ne znaju više ponositi svojom povišću i bogatstvom tradicije koju baštine. »Nedavno sam bila na jednom prelu gdje je bio igrokaz u kojemu smo mi Bunjevci predstavljeni kao neki primitivni i nekulturni ljudi kojima, kao što je tad bilo rečeno, 'smrdi iz usta' itd. To nije istina. Mi smo uvijek bili dostojanstveni i žao mi je što uopće ima takvih igrokaza i što se ne znamo cijiniti i uzdizati već pravimo sami od sebe sprdnju. Trebali bi češće isticati činjenice kao što je ova, da je kraljica nosila našu nošnju!« zaključuje Marga.

Kraljica Marija Karađorđević

Marija Karađorđević (1900. – 1961.) bila je jugoslavenska kraljica, supruga kralja **Aleksandra I. Karađorđevića** i majka posljednjeg jugoslavenskog kralja **Petra II.** Bila je kćerka rumunjskog kralja **Ferdinanda Hoencolerna** i rumunjske kraljice **Marije** princeze od Velike Britanije i Irske. Za Aleksandra I. udala se 1922. godine i rodila mu je tri sina – kralja Petra II. Karađorđevića, princa **Tomislava Karađorđevića** te princa **Andreja Karađorđevića**. Preminula je u Londonu, a njezini posmrtni ostaci ekshumirani su i prenijeti u Srbiju 2013. godine. U tradicionalnom društvu tadašnje Srbije bila je uzor smjerne supruge i majke, a bila je aktivna i u dobrotvornim organizacijama.

J. Dulić Bako

Životinje

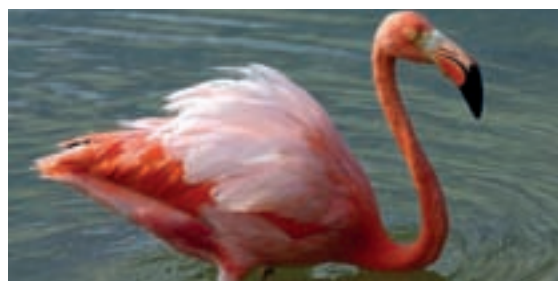
Divlje guske spadaju u ptice selice, a kada se sele u toplije krajeve lete u jatu, i to u obliku slova V. Zanimljivo je i to da se tijekom leta smjenjuju na čelu.

Možda ste već i primijetili, makar u ZOO vrtu, da **sove** stalno okreću glavu. Zašto? Zato što ne mogu okretati oči kao što to ljudi čine, pa da bi vidjele oko sebe okreću glavu.

Zašto je **flamingo** ružičaste boje? Vjerovali ili ne, ali ružičast je zbog hrane koju jede. Mali rakovi koje iščeprka iz vode čine njegovo perje ružičastim.

U slonovskom društvu dodir je jako važan. Kad se **slonovi** sretnu, međusobno se pozdravljaju ovijajući se surlama. Ukoliko se slonče nedolično ponaša, majka ga može pljesnuti surlom za opomenu. Ups...!

Dan škole

Osnovna škola *Matko Vuković* 14. veljače obilježila je dan škole prigodnim programom u kojem su sudjelovali njeni učenici. Škola je osnovana 1871. godine, a današnji naziv *Matko Vuković* nosi od

1962. godine. Nastava u njoj odvija se na srpskom, hrvatskom, te srpsko-engleskom jeziku. Ima tri objekta i trenutno je pohađa 664 učenika.

Valentinovo u Tavankutu

Dan zaljubljenih, učenici OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta proslavili su na svoj način. Povezali su ljubav sa svakim predmetom koji uče u školi, te su odabranu kreativnu fotografiju koja simbolizira određeni predmet zalijepili na vrata odgovarajućeg predmeta. Osim toga, Učenički parlament animirao je svoje kolege šarenom kutijom u koju su učenici ubacivali anonimna pisma za nekoga kome su poželjeli nešto lijepo. Pred kraj dana predstavnici parlamenta podijelili su učenicima anonimna pisma. Učenici škole potrudili su se i ove godine pronaći kreativne materijale, pjesme i animacije kojima će ukrasiti pano.

Maskenbal u vrtiću

Maškarama i karnevalima je došao kraj... svi smo poskidali svoje maske, ali ove godine mališani iz vrtića *Marija Petković – Sunčica* su se zaista potrudili. Karneval maski su organizirali u utorak, 13. veljače, a već sutradan su započeli korizmeno vrijeme obredom pepeljanja u kapelici samostana kod časnih sestara *Kćeri Milosrđa*. Kako je bilo, pogledajte na fotografijama.

Ž.V.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Naprodaj bunjevačka ruva od paje, suknja, sefira, satena, pregače, marame plišane, rojtoš svilene, delinske, kaputi muški i ženski, šepica, šeširi, čakšire, pruslusk, čaršapi, ponjevice. Tel: 024/528682.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel: 062 1941729.

Tražim ozbiljnu žensku osobu za dvorbu bračnog para u Svetozar Miletiću za nekretninu. Tel.: 00385 32832310

Prodaje se stan na Radijalju od 52 m². Tel.: 069 2887213.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel: 025 5449220; 064 2808432.

Prodajem u Donjem Tavankutu 1 ha 6 ari pijeska kod groblja, odlična lokacija. Vlasnik. Tel.: 0638560635.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za stan ili kuću u Zagrebu (centar). Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Uzimam zemlju u zakup. Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 1488

Hrvat, katolik, 61 godinu, umirovljenik s dobrim primanjima, grad Slavenska Orahovica, kuća, automobil, vitalan, zgodan, traži ženu – katolkinju za brak, bez djece, koja ima do 57 godina. Pošaljite za početak SMS poruku na 063-766-88-08. Josip, Hrvatska, Slavenska Orahovica kod Osijeka.

U predgrađu Subotice prodajem trosobnu katnicu sa suterenom. Parket u svim sobama, dvije kupao, legalizirano, sa svim priključcima. Plac 560 m². Moguća i zamjena za slično u okolici Zagreba. Tel: 062-332-247.

Povoljno se prodaje legaliziran objekt na parceli od 510 m² u Somborskoj ulici br. 67. Kod dvije pruge, komplet opremljen za nastavak radova male privrede, trofazna struja, gradska voda, priključak na plin. Tel.: 063-551-871.

Poklanjam originalan Vilerov goblen »Tajna večera« komplet s okvirom, koncima i shemom. Tel.: 064-175-95-12.

Prodajemo lijepu kuću u Subotici, 145 m², dvije terase, dvije garaže, svi priključci, bazen, legalizirano, može zamjena za manji dvosoban stan, plus doplata. Tel.: 024-456-12-05.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta J.K.P. VODOVOD I KANALIZACIJA SUBOTICA, Trg Lazara Nešića 9/a, Subotica, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Postrojenje za preradu pitke vode na Vodozahvatu II., faza 1«, zaveden pod brojem IV-08/I-501-62/2018, a koji se planira na katastarskoj parceli 14584/1 KO Novi grad, Ulica Magnetna polja bb, Subotica (46.0969690, 19.7050560).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJU PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta PRO AS d.o.o., Subotica, Tolminska br. 35, podnio je dana 13. 2. 2018. pod brojem IV-08/I-501-65/2018, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Izgradnja proizvodnog poslovnog centra (proizvodnja prehrambene djelatnosti i prateći sadržaji)« na katastarskim parcelama 20638/3 i 20638/4 KO Stari grad, Subotica, Ulice Begejska bb (46.1043760, 19.6308190).

Javni uvid u predmetnu Studiju može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, I. kat soba 128, svakog radnog dana od 10 do 12 sati do 19. 3. 2018., a javna prezentacija Studije bit će održana 19. 3. 2018. godine u 12 sati u prostorijama Službe.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji VAŽI DO 28. 2. 2018.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, Ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

NK Sloga iz Plavne ozbiljno se priprema za proljeće

Razmišljanja o PERSPEKTIVI

NK Sloga iz Plavne novajlija je u Općinskoj nogometnoj ligi Bačka Palanka 1. razred. Prije plasmana u ovaj rang natjecanja klub se s promjenljivom srećom, ali poglavito s rezultatima koji su ga držali na začelju ljestvice, od prvenstva 2010./11. godine natjecao u 2. razredu iste lige. Osvajanjem 2. mjesta u sezoni 2016./17. s 31 bodom iz 16 utakmica Plavanci su se, za veliko slavlje svojih simpatizera, plasirali u viši rang natjecanja. U jesenskoj polusezoni zabilježili su dvije pobjede, jedan neodlučeni i šest poraza, te osvojili 8. mjesto, s bodom više od posljednje, desetoplasirane *Naše zvezde* iz Silbaša. Klub je u zimskoj pauzi angažirao nekoliko pojačanja, a ambicije su im ipak veće od pukoga tavorenja pri dnu ljestvice.

Predsjednik igračka legenda kluba

S pripremama za proljetnu polusezonu nogometaši *Sloge* započeli su 11. veljače. Predsjednik kluba **Igor Probojčević** bivša je igračka legenda *Sloge*. Za Plavance je nastupao nepunih dvadeset godina. »Za sada samo treniramo, vani i u dvorani. Ova dva tjedna radimo žestoko, igrači moraju biti kondicijski stopostotno spremni za nastavak prvenstva kako bismo se uspjeli odmaći od začelja ljestvice. Odigrat ćemo i koliko god budemo uspjeli ugovoriti pripremnih utakmica, a već prvu igramo 4. ožujka protiv *Labudnjače* iz Vajske. Već ta utakmica trebala bi pokazati što smo uradili tijekom priprema i koliko spremni čekamo natjecateljske utakmice«, kaže Probojčević.

Na prijedlog igrača za predsjednika kluba jednoglasno je izabran na godišnjoj skupštini prije nepune dvije godine. Već u prvoj sezoni svojega predsjednikovanja uveo je *Slogu* u viši rang natjecanja. »Dužnost predsjednika preuzeo sam iz čiste ljubavi prema sportu, prema klubu i prema selu u kojem sam rođen i odrastao i u kojem bih volio da odraste i moj sin. U nogometu sam dulje od dva desetljeća i uz manje prekide poglavito sam član naše *Sloge*. Prošle sezone nam se posrećilo i najviše zahvaljujući igračima uspjeli smo, poslije više godina tavorenja u najnižem rangu natjecanja, ostva-

riti plasman u viši rang. Zimus smo malo pojačali ekipu igračima iz Bača i Vajske. Uz dečke iz Plavne nadamo se da ćemo ih uspjeti ukomponirati u dobru i čvrstu momčad, koja će igrati kakve očekujemo izbjeci zonu ispadanja«, kaže Probojčević.

Optimizam

Za Igora Probojčevića ni u igračkim danima nisu postojale unaprijed izgubljene utakmice, ne postoje ni danas, kad snosi odgovornost za rad cijelog kluba. Sa svojim suradnicima razmišljao je o otvaranju nogometne škole u Plavni, pa je zamišljeno u drugoj polovici prošle godine i realizirao.

»Nogometna škola u selu radi od prije 6 mjeseci, uz infrastrukturnu pomoć našega kluba i uz stručno vodstvo **Darka Blagojevića**. Od naredne sezone mlađu kategoriju nogometaša planiramo uključiti u odgovarajuće natjecanje. Izvjesno je da će to biti međuopćinska liga Bačka Palanka, klub će nastupati pod imenom NK *Sloga*. Imamo jednu skupinu vrlo darovite djece i cilj nam je usmjeriti ih što više u sport i zdrav život«, kaže Probojčević.

Uz sve teškoće, koje sa svojim suradnicima pokušava rješavati u hodu, optimist je glede budućnosti kluba.

»Dok u Plavni ima djece, bit će i nas. Istina, klub teško funkcionira, ali gdje god oko pogledate, možete li naći nekog kome je lakše? Svima nama nedostaju osnovna sredstva, oprema i rekviziti potrebni za rad. Općinska uprava Bač nam je glavni izvor prihoda, koji nam nisu dostatni za komotniji rad, nego jedino za goli opstanak. Skoro sva ta sredstva odu na troškove natjecanja. Na sreću, uz općinu nam pomaže i nekolicina ljudi iz sela, na čemu smo im neizmerno zahvalni. Pomoć nam je neophodna od svih ljudi dobre volje. Naši ciljevi su napredak kluba i stvaranje zdravog okruženja u kojem će naša djeca odrastati. Stoga smatramo da su klub i njegov UO sposobni zacrtane ciljeve i ostvariti, na dobrobit našega sela i naše djece«, završava priču Igor Probojčević.

Ivan Andrašić

Iza Gábora Szagmajsztera je još jedan nastup na Dakar reliju

Postao LEGENDA DAKARA

U Južnoj Americi je nedavno završen tradicionalni Dakar reli, najteži i najpoznatiji auto-moto izazov. Među onima koji su imali dovoljno vještine i sreće da stignu do cilja bio je i **Gábor Szagmajszter** iz Subotice, ponovo u konkurenciji vozača motora. U konačnom plasmanu bio je 79., dok je među vozačima iz privatnih ekipa bio 13.

Kako kaže i sam Szagmajster, rezultati su zadovoljavajući, ali su mogli biti za nekoliko pozicija bolji da nije bilo nekih nepredviđenih okolnosti. Ipak, ako se zna da je već u Boliviji (Dakar je vožen u tri države: Bolivija, Peru i Argentina) odustalo oko 40 posto sudionika, onda je jasno da je jubilarni 40. Dakar reli bio izuzetno težak.

Zaokružena karijera

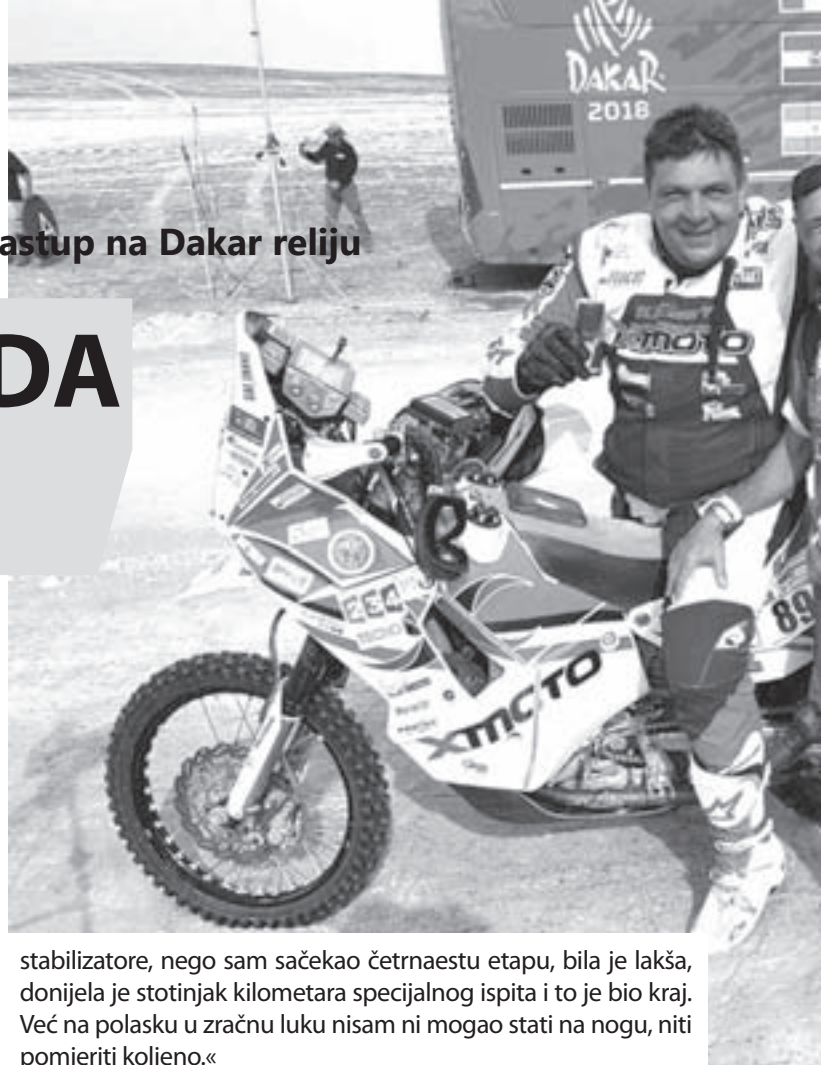
Ono što Szagmajszter stavlja u prvi plan jest priznanje koje je dobio od organizatora. Bilo je ovo njegovo deseto sudjelovanje na Dakar reliju, završio je osam nastupa, što mu je donijelo priznanje *Legenda Dakara*.

»Takav učinak nema nitko na Balkanu i na to mogu biti veoma ponosan. Također, ako se dogodi da mi je ovo bio posljednji Dakar reli, onda mogu reći da sam na pravi način zaokružio svoju karijeru. Sve ono što sam kao klinac želio, sam i ostvario« govori Szagmajszter.

Završetak ovogodišnjeg izdanja Dakar relija donio je olakšanje, ali i brigu. Naime, u pretposljednjoj etapi došlo je do nezgodne ozljede koljena. Szagmajszter je stisnuo zube, izdržao i posljednji napor, ali se potom i ozbiljno zabrinuo zbog stanja koljena. Izvršena su neophodna snimanja, ozljeda ligamenata u koljenu jest ozbiljna, ali neće zahtijevati operaciju.

Zanimljivo, Szagmajszteru je baksuzna bila pretposljednja, odnosno trinaesta etapa.

»Etapa je imala dugačak specijal, sve zajedno smo vozili toga dana 927 kilometara. Uz to su nas organizatori pustili na stazu nekoliko sati kasnije... Već sam na devetnaestom kilometru imao problem, motor je zatrokirao, ja sam nezgodno stao na desnu nogu i već sam tada osjetio da nešto ne valja u koljenu. Nastavio sam dalje i na sedamdeset i sedmom kilometru sam doživio peh. Udario me je na stazi litavski auto, nije bilo namjerno, zakačili su mi auspuh, pao sam i ovoga puta gadno sredio desnu nogu, odnosno koljeno. Nisam mogao stati na nogu, pa sam preostalih više od 800 kilometara vozio samo sjedeći. U Dakar uvjetima, po pijesku i dinamama, nemogućnost da se stoji na motoru predstavljala je pravo mučenje. Vožnja je dugo trajala, teško sam prolazio dine, na kraju sam vozio sam, po mrklom mraku i hladnoći. To sigurno neću zaboraviti. Nisam skidao opremu, čizme, štitnike,

stabilizatore, nego sam sačekao četrnaestu etapu, bila je lakša, donijela je stotinjak kilometara specijalnog ispita i to je bio kraj. Već na polasku u zračnu luku nisam ni mogao stati na nogu, niti pomjeriti koljeno.«

Motor za muzej

Szagmajszter je i ove godine na Dakar reli otišao sa starim motorom, KTM-om iz 2011. godine. Bilo je dosta izazova, problema, majstorisanja, ali i biranja alternativnih staza, jer kroz neke jednostavno nije mogao proći. Je li za Szagmajsztera ovo posljednji Dakar, još se ne zna, ali je motor zreo za muzej.

Međunarodna suradnja

Nije Szagmajsztera bilo u očekivano vrijeme u bivku nakon druge etape. Pratitelji koji su i ove godine bili s njim su se zabrinuli. Ipak, dobro zakašnjeli Subotičanin je donio i objašnjenje. Naime, zamijetio je kolegu iz Slovenije koji je bio na putu da odustane u ranoj fazi natjecanja zbog kvara na motoru. Szagmajszter nije mnogo razmišljao hoće li mu stajanje pokvariti plan, pomoglo mu je, dao nešto od alata, rezervnih dijelova i motor je proradio.

»Kolega iz Slovenije je stigao do cilja etape, ali i do cilja Dakara. Nećemo to zaboraviti obojica. Vjerojatno sam mu spasio Dakar karijeru, jer da je već odustao drugog dana pitanje je bi li dobio povjerenje sponzora narednih godina.«

Ono što Szagmajster stavlja u prvi plan jest priznanje koje je dobio od organizatora. Bilo je ovo njegovo deseto sudjelovanje na Dakar reliju, završio je osam nastupa, što mu je donijelo priznanje Legenda Dakara.

Nametnut jak tempo

Nakon što još jednom analizira sve što se izdogađalo ove godine u Južnoj Americi, Szagmajster ne može a da ne konstatira kako su se organizatori baš potrudili da jubilarni Dakar reli bude izuzetno težak. Veliki broj natjecatelja koji su odustali i teške staze su obilježje ovogodišnjeg ispita, a veteranu kao što je Szagmajster, nije bilo lako. U kratkom sjećanju na nedavne izazove napominje da se do sada nikada nije dogodilo da se od početka nametne jak tempo, a da je početak u Peruu obilježen s maratonskim etapama i teškim dinama.

»Zaključio sam već tijekom drugog dana da su organizatori tako napravili stazu da će već prve etape biti pravo sito i rešet. Tko je stigao do Bolivije, bio je na dobrom putu da stigne i do cilja. Zaista je bilo pakleno u Peruu. Bolivija je donijela nešto lakše staze, ali loše vrijeme. Vozili smo po kiši i hladnoći, na velikim nadmorskim visinama. Srećom, prepoznao sam namjere organizatora, pa sam u početku vozio malo opreznije. Bilo je i u Boliviji dosta maratonskih etapa, kasno sam stizao do kam-

pa, nisam kao ranije imao vremena popodne malo odmoriti, jesti, srediti motor, odraditi pripreme za naredni dan. Sada se često događalo da stignem u mrak, jedva nešto pojedem i spavam. Nije bilo vremena ni za održavanje motora, kupanje... Praktično smo vozili i spavali. Nadali smo se da će u Argentini na kraju biti malo lakši izazovi, ali nije bilo tako. Sačekale su nas teške staze, velike dine... Nisu to bili putovi za vožnju, nego za preživljavanje.»

»Dakar je velika priča«

S osmim završenim Dakarom i desetim nastupom, te sa statusom *Legende Dakara*, nameće se pitanje je li možda ovo bio posljednji nastup Subotičanina koji je i dalje jedini iz Srbije koji se smije i umije uhvatiti u koštac s izazovima čuvenog relija.

»Svake godine kada dođem kući bude mi svega dosta. Mnogo smo iscrpljeni, vozi se 14 dana po nenormalnim uvjetima, oko 10.000 kilometara. Dosta je i putovanja do odredišta. Treba mi malo vremena da se organizam malo smiri, da se oporavim i analiziram neke stvari. Ako sve bude u redu, ako budem psihofizički spreman, što da ne. Jasno mi je da s ovim motorom više ne mogu. Zreo je za neki muzej, za Dakar reli već odavno nije. Svi bi voljeli doći do cilja, ali ne znam tko bi to mogao uraditi iz Srbije, ne znam tko bi me mogao naslijediti. Dakar je velika priča, počinje 15. svibnja, kada daš prijavu i traje dok ne prođeš cilj. Mnogo je tu posla za uraditi, potrebna je podrška, financijska, tehnička, medijska... Ima u Srbiji dobrih natjecatelja, ali ovo je neka druga dimenzija sporta. Potrebno je poznavati motor, navigaciju, snalaženje u prostoru, ali i odlično poznavati sebe i svoje granice. Mnogo je tu naizgled sitnica – od hrane, tekućine, doziranja snage, odijevanja, opreme, guma... Djeluje lako: sjediš i voziš. Nije baš tako. Dva tjedna provedeš na motoru po 12-15 sati svakog dana, i to po uvjetima koji su za nas nezamislivi. Može to biti interesantno dva-tri dana, ali put do cilja je dugačak.

D. Vuković

POGLED S TRIBINA

Derbi

Najveći hrvatski nogometni derbi, duel vječitih rivala *Dinamo* i *Hajduka*, donio je u nedjelju 18. veljače sve ono što ovaj sport čini toliko jedinstvenim i nadasve atraktivnim za gledanje. Ispunjeno gledalište, istina samo jedan pogodak, ali i jedan neiskorišteni jedanaesterac, crveni karton, isključenje gostujućeg trenera, par spornih situacija na obje strane i puno diskusije nakon završetka utakmice.

Hajduk je pogotkom svog starog jokera **Ohandze**, nakon teške pogreške **Livakovića** i **Leškovića**, uspio slaviti važnu pobjedu usred Maksimira i barem na tren (ukoliko je to ikako moguće) učiniti prvenstvo zanimljivijim. S tri velika zagrebačka boda splitski *bili* su smanjili zaostatak za *modrima* na još uvijek golemih 9 bodova, ali ova pobjeda ima veliko značenje za stvaranje jedne nove generacije na Poljudu. Generacije koja bi u budućnosti mogla itekako parirati moćnom stroju višestrukog prvaka Hrvatske i koja je tek nakon 22 odigrana ligaška kola uspjela prva poraziti vodeću momčad.

U godini Svjetskog nogometnog prvenstva kvalitetan nogomet na domaćoj sceni 1. HNL je iznimno važan jer su hrvatski

travnjaci uvijek potencijalni izvor talenata koji bi mogli uskočiti u prvi plan A reprezentacije koju poglavito čine već pomalo umorni legionari iz najjačih europskih klubova. A smjena generacija se već polagano sprema.

Istina, u derbiju je bilo dosta stranaca (**Soudani, Doumbia, Lecjak, Olmo, Rrahmani** – *Dinamo*, te **Lopez**, Ohandza, **Said, Formitschow, Gentsoglou, Barry, Filip, Ismajli** – *Hajduk*), ali su i nekadašnji i potencijalni reprezentativci na obje strane (**Livaković, Benković, Gavranović, Moro, Čorić (modri), Radošević, Juranović, Caktaš, Nižić (bili)**) pokazali kako izbornik **Zlatko Dalić** može ozbiljno računati i na njih prilikom kompletiranja finalnog popisa za Rusiju.

Na koncu, nikako ne smijemo zaboraviti **Željka Kapića**, mladog stratega *Hajduka*, koji od svog iznenadnog dolaska na klupu *bilih* bilježi samo uspjehe. Još uvijek je neporažen, a strast kojom vodi *majstore* s *mora* koštala ga je i isključenja desetak minuta prije kraja derbija. S druge strane, i **Mario Cvitanović**, trener *Dinamo*, odlično obavlja svoju zadaću na uvijek užarenoj modroj klupi. Prvi poraz je doživio tek u 22. kolu, ima velikih devet bodova prednosti i praktično je već osigurao naslov.

No, lopta je okrugla. Tek se ponovno zakotrljala na travnjaci-ma 1. HNL i ima još dosta da se igra.

Pobjedom *Hajduka* prvenstvo je ponovno živnulo!

M. D.

U NEKOLIKO SLIKA

Tute u Plavnoj

Iz Ivković šora

Post

piše: Branko Ivković

E, čeljadi moja, baš sam u nikoj dosadi. Sve mi već pomolo dosadi-
lo, a najviše ovo vrime dličkavo. Di god se okreneš svudan blato,
nakupi se na čizme pa ga niko otrt, a i triba ga vuć borme, noge
kugod da na njima ima sto kila. Ne mož ništa ni radit, a po avliji posla
koliko ti bog oće. A i sveci... Taman se krenem štogod privredit a ova moja
samo drekne: »Ta mani se posla danas je ovaj svetac, te onaj svetac«, a ja
siroma onda šta ću pa prid televizor. Na televizoru stalno nika nuđenja,
prodaju ovo pa ono, niko iščekat da prođu. Gleda sam i ove naše s vrva
kod precdnice u gostima u našoj državi otkaleg smo potekli, eto sad i nji
povo precdnik. Doduše, do sad nijedan to nije uradio, sadašnji se prvi
sitio, ko velim valjdar će ić na bolje. Učestvovali su gledim i u par emisija
na tamošnjoj televiziji i baš su dobro divanili, sve su kazli kako triba i kako
je našim svitu ode, i da smo uvijek tureni nuz kraj i da se teško živi, mladež
odlazi trbuvom za kruvom. A ne paštre se ni s jedne ni s druge strane od
obadvi države malkoc to pogurat da ide nabolje. Moždar to di kome neće
bit baš divan pod nos, al meni se baš sviđa što je naš precdnik kazo. Nek
se već štogod pokrene naprid da i naš običan čovik osti da triba kome, a
ne samo da triba onda kad triba glasat jel kad triba platit porez. Eto i sad
su već poslali frtalj a ne pitaju otkaleg. Prite se i da će ić plenit, al ne znam
kako će plenit one što su dužni poreza na milijune a i sad se pojavljivaju
na svim televizijama veseli i nasmijani. Naš čovik kad je dužan par crveni
ne mož čestito ni spavat, a ovi novi tajkuni što i zovu kandar ne mogu
spavat ako nisu dužni. Dobro veli moj Joso da se svit skroz izokrenio. Baš
danas sam išo u varoš, ko velim ajd ne valja ništa radit, a i udario niki
snig pa razdločko sav Ivković šor; ajd da odem pa posređivam to papira
i posvršavam nike ugovore a kad ono oćeš kera. Očo u jednu ustanovu
kad radi samo jedna gospoja, sve ograđeno oko stupova manilom. Svita
ovog sa strane koliko ti Bog da, a dice fajin, ta ne mož od nji ni divanit
redovno koliko skiče i graje. Ja stao u red, čeko fajin. Kad sam došo na
red, veli meni ona gospoja: »Take potvrde ćemo izdavati krajom ožujka«.
Čeljadi, kugod da me plenila taki sam bio bisan! Moro sam joj kast da bi
zdravo bilo lipo kad bi kogod od njezini šefova bio toliko pismen, ako već
ona nije, pa da ispiše na jednu praznu artiju velikim slovima da svit ne
stoji u redu zabadavad za kaku bezveznu potvrdu koja ne vridi ništa već
samo da opravda poso njima što je daju. Kad sam joj to izdivanio, čeljadi
moja, i ona je ondak bila zdravo bisna i prošlo je sve ono gospocko, a
pojavilo se sve ono što je odikaleg doneto, iz, kako vele, »ruralni« područ-
ja. Kad je počela sikćat, ja mislio da će me ugrist, ne daj, Bože. Vamo ni
cocijalno nemam i nisam ni kalamljen od bisnoće. Pobigo sam na brzinu
otaleg, a kandar više nikad neću ni otić, baš me briga i za potvrde. Ajd,
zbogom, čeljadi moja.

Bać Ivin štodir

Ni se kadgoda ni voljilo ko danas

piše: Ivan Andrašić

Došo nikaki svetac za kojega se bać Iva ne sića da su ga njevi stari kadgoda prija i spominjali, a ne slavili. Mladi ga danas zovu dan zaljubiti. I naveliko ga slavu. I volju se. To se kupuju koikaki darovi, to se ide koikud na balove, jal baram u malo bolje bircuze, di se može lipo pojist i popit. Dica lagane ruke za potrošit, a doduše većina nji nigdi ne radi, pa možu, ni nemu šta za šporovat. Zoto su tu dade i matere, pa se malo podmistu. Ne žalu jim dat novaca, nek imu za potrošit nonoga koga volju. Njima kako bude. Koliko triba stisniće se, gladni neće bit, prišparaće na čemugod drugomu. Niko o nji se više ni ne pita koliko će jim dite jal cura dugo i kojega jal koju po redu, voljit na godinu. Samo nek se volju danas, da ne budu baš sami na taki veliki svetac. I vada ji uvati nikaka milina ka vidu da jim se mladi celivu i gvanju na po sokaka. Niko se to više o nikoga ni ne sumira ni ne sakriva, a nit se ko baš i obazire na tako štogoda. Ni više čudo ni ka se dvoj vodu ko Paša i Rajna i po trinajščetnajs godina pa se vinču, potli, šćim jim na svit dojde malo, svako sebe. A još ni kilu soli ne pojidu zajedno. Ko stari bilo drugače. Da momak i divojka idu po dvanajstrinajs godina, jal da se momak ne oženi jal divojka ne uda do osamnajsdvajs, ni se moglo ni pomislit. Oma bi se po selu stalo divanit da su vada štogoda falični. Nisu se onda momci i divojke ni znali voljit naskaku ko danas. Ako si samo i pogledo curu, pa kogod to primetijo, ta oma bila begenisana. A ne daj Bože, ako bi bilo i štogoda više, nako za kakom kubom, jal kamarom, nako da niko ne vidi, baram dok se ne vidi, jal dok se mož stezat, znalo se šta ide. Većinom bi onda tetke, ujne i strine sve udesile, pa bi izgledalo da se to pitalo dade i da oni našli mlade đuvegiju i đuvegije mladu. Dade bi se nabrzo sporazumili i eto svatova, ni se smilo ostavit curu blagosovitu, a neudanu. Ritko koja bi divojkom rodila. A da čovek ženu pogladi jal celiva prid drugim, to bi istom bila bruka. Ruku na srce, ni se onda baš puno ni pripovidalo o ti ludorija ko danas. Ni se imalo ni vrimenta o silne dice i paoršaga, tribalo naranit tolika usta. Bać Iva ni mogo a da se ne siti njegovi pokojni dide i bake. Ko nji se i otranijo, više se voljijo i cigrat u njevomu sokaku. Za sve te godine nikada ni vidijo da dida digo ruku na baku, al ni nikada vidijo ni da je celivo. Uvik se divanili ko i svi drugi. Naki mali filtoz kaki bijo, više put bi priko zime išo š njim u šumu praviti drva, pa bi mu pito jal volji njega, pa jal volji mater, pa jal volji uju, dida za sve kaže da ji volji. A ka mu pita za baku, samo čuti i zagleda se pridase u snig. Godine tako prolazile, ko dide i bake se ni ništa minjalo. Bać Iva istom ka se zaozbiljno latijo divojaka sve više sto štodirat o didinoga i bakinoga života. A ka se već davno oženijo i ka cure ošle o njega i njegove i razumijo ga. Odjedamput i sam ositijo zašto dida, mada nikad prid nikim ni celivo baku, a ope, ka umrla, nikada više ni bio naj čovek što bijo za njeznoga života.

NARODNE POSLOVICE

- Ako može biti, živi sa svakim u slozi i ljubavi, a ne živi ni s kim u svađi.
- Biber je zrno malo, ali se pred gospodu meće.
- Doći će sunce i ispred naših vrata.
- Gluposti za kojima najviše žalimo su one koje nikad nismo učinili.
- Bez narodne slobode, kao riba bez vode.

VICEVI, ŠALE...

Mole se građani da upamte ovogodišnje vrućine. Da ne bude opet sljedeće godine – nezapamćene.

Policajac zaustavlja pijanca i pita ga:

- Kuda ste krenuli u ovo doba noći?
- Na predavanje – odgovara pijanac.
- Daj, pa tko sada drži predavanje?
- Moja žena.

Dođe pacijent kod liječnika i pita:

- Doktore, imate li nešto protiv kašlja?

A liječnik kaže:

- Naravno da ne, samo Vi kašljite...

Zašto slon ne želi kupiti kompjutor?

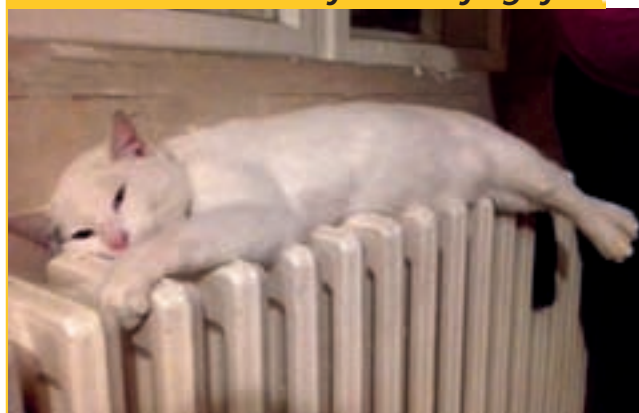
- Boji se miša.

DJEČJI BISERI

- Izraelci su napravili zlatno tele, jer nisu imali dovoljno zlata za zlatnu kravu.
- Liječnici kažu da su smrtonosne bolesti najgore.
- Kad se moj mlađi brat rodio, morali su ga staviti u akumulator.

FOTO KUTAK

Ljubav koja grije

**PETAK
23.2.2018.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Dr. Bergmann, seoski liječnik
11:10 Ekumena
11:42 TV Kalendar
12:25 Zaljubljena u Ramona, telenovela
13:12 Dr. Oz
14:00 Normalan život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:48 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Djevojke iz Coyote bara, američki film
21:47 Velike ljubavi 20. stoljeća: La Belle Époque, dokumentarna serije
22:42 Dnevnik 3
23:17 Hrvatska za 5
00:07 Nijanse plave
00:47 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
01:42 Don Matteo
02:42 Dr. Bergmann, seoski liječnik
03:25 Skica za portret
03:30 Normalan život
04:20 Dr. Oz
05:00 Kod nas doma
05:45 Zaljubljena u Ramona

06:00 Regionalni dnevnik
06:42 Džepni djedica
07:10 Juhuhu
08:35 ZOI: Hokej na ledu - 1/2 finale
11:00 Kratki dokumentarni film
11:20 Ubojstvo, napisala je
12:10 ZOI: Biatlon M 4x7.5 km, prijenos
13:30 ZOI: Hokej na ledu - 1/2 finale
15:35 Kućni ljubimci Marca Morronea
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 ZOI: Umjetničko klizanje
17:15 ZOI: Hokej na ledu,

snimke oba polufinala
17:55 Košarka, Kvalifikacije za SP: Hrvatska - Rumunjska, prijenos
20:05 Endeavour, mladi Morse
21:45 ZOI - emisija
22:00 Boks, Meč za naslov svjetskog prvaka: Luka Pupek - ???, prijenos
23:30 ZOI - emisija
00:00 POPROCK.HR
02:20 Noćni glazbeni program - spotovi
02:55 ZOI: Alpsko skijanje - team event, prijenos
05:00 ZOI: Bob četverosjed, snimka 2. utrke

**SUBOTA
24.2.2018.**

06:36 TV Kalendar
06:48 Klasika mundi: 12. Zagrebački međunarodni festival komorne glazbe
08:05 Krila jastreba, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:30 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
11:10 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Sigurno u prometu
13:45 Duhovni izazovi
14:20 Prizma
15:10 Svijet aplikacija
15:40 Zdrav život
16:05 Bonton
16:15 Potrošački kod
17:00 Vijesti u 17
17:20 Manjinski mozaik: Do posljednje kapi života
17:40 Lijepom našom: Matulji
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7/39
20:05 Ponos i predrasude, francusko-britanski film
22:11 Dnevnik 3
22:43 12 godina ropstva, američko-britanski film
00:57 Grijesi očeva, američki film
03:12 Krila jastreba, američki film
04:32 Naš brat idiot, američki film
05:57 Veterani mira

06:05 Regionalni dnevnik
06:45 Džepni djedica
07:00 ZOI: Skijaško trčanje - M 50 km mass start classic
08:00 Juhuhu
09:05 Pripovjedač bajki
09:30 Glee
10:30 Lidijina kuhinja
11:05 Vrtlarica
11:35 Kokice
12:25 Cesarica - hit godine
12:30 Špica, riva, korzo
13:05 ZOI: Hokej na ledu - za 3. mjesto, prijenos
16:00 Regionalni dnevnik
16:25 Cesarica - hit godine
16:30 Smogovci, serija
17:00 ZOI: Bob četverosjed, snimka 1. i 2. utrke
17:25 Rukomet, Liga prvaka: Pick Szeged - PPD Zagreb, prijenos
19:00 ZOI: Alpsko skijanje - Team event, snimka
20:05 Divlji zapad: Pustinska srca
20:55 Kennedyji povjerljivo: Jack i Jackie, dokumentarna serija
21:45 ZOI - emisija
22:35 Igra prijestolja
23:25 Anđeo iz pakla, serija
23:55 Vrat mi se, draga
00:25 Seks i grad
00:55 Noćni glazbeni program

**NEDJELJA
25.2.2018.**

07:00 Havaji, američki film - Zlatna kinoteka
09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta
09:58 Pićan: Misa, prijenos
11:07 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:35 Sigurno u prometu
15:40 Bonton
15:50 Špijun u divljini: Nestašnost, dokumentarna serija
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:20 Dobra vještica i obiteljsko stablo, američki film
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6/45
20:05 'ko te šiša, humoristična serija
20:40 Mistika uspjeha: Boris

Podrecca, dokumentarna serija
21:40 Podrijetlo - povijest čovječanstva: Iskra civilizacije, dokumentarna serija
22:35 Dnevnik 3
23:15 Posljednji filmski magnat, američki film
01:15 Nedjeljom u dva
02:10 Havaji, američki film
04:45 Inspektorica Irene Huss
06:15 Rijeka: More

05:05 ZOI: Hokej na ledu - finale, prijenos
07:50 ZOI: Skijaško trčanje Ž - 30 km mass start classic
08:40 ZOI: Curling M - finale, snimka
09:30 Priča o igračkama 2, animirani film
11:05 Luka i prijatelji
11:30 Indeks
12:00 ZOI: Zatvaranje Zimskih olimpijskih igara, prijenos
14:30 Vrtlarica
15:00 O hokeju i medvjedima, dokumentarni film
16:00 ZOI: Hokej na ledu - finale, snimka
17:40 ZOI: Skijaško trčanje Ž - 30 km mass start classic, snimka
18:05 ZOI: Bob četverosjed - finale, snimka
19:30 Garaža: Gretta
20:05 Doktor Thorne, serija
21:00 Vatrene lisice, film
23:05 ZOI - emisija
23:50 Graham Norton i gosti
00:40 Seks i grad
01:10 Kapetan Ron, film

**PONEDJELJAK
26.2.2018.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Dr. Bergmann
11:10 Treća dob
11:35 Sigurno u prometu
12:00 Dnevnik 1
12:25 Zaljubljena u Ramona
13:10 Dr. Oz
14:00 Plodovi zemlje
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:50 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma

18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Povijest mafije: Veliko suđenje mafiji 1986
21:00 Počivali u miru 3
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
00:05 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
00:53 Don Matteo
01:43 Dr. Bergmann
02:28 Skica za portret
02:38 Labirint
03:03 Treća dob
03:28 Dr. Oz
04:13 Dobar dan, Hrvatska
04:58 Kod nas doma
05:43 Zaljubljena u Ramona

06:00 Riječ i život
06:32 Teletubbyji
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Što je termokemija?
09:30 Pripovjedač bajki
10:00 Degrassi
10:25 Vremeplav, serija
11:05 Indeks
11:35 Ubojstvo, napisala je
12:20 Najljepši vrtovi - pogled iz zraka
13:20 Moj dečko iz budućnosti, film
15:00 Afrika: pogled odozgo - Divlja južna obala
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Lov: Život s grabežljivcima
17:38 City Folk
18:20 TV Bingo
19:02 Kronike Matta Hattera
19:22 POPROCK.HR
19:55 Košarka, Kvalifikacije za SP: Hrvatska - Nizozemska, prijenos
22:00 Stadion
22:55 Zločinački umovi
23:40 Brooklyn 99
00:00 Uvijek je sunčano u Philadelphiji
00:20 Seks i grad
00:50 Moj dečko iz budućnosti, film
02:05 Noćni glazbeni program

**UTORAK
27.2.2018.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska	11:05 kreativac	17:00 Vijesti u 17	15:00 Afrika: pogled odozgo	22:50 Dnevnik 3
07:00 Vijesti	11:35 McLeodove kćeri	17:20 Kod nas doma	- Bocvana	23:25 Nijanse plave
10:20 Dr. Bergmann	12:30 Najljepši vrtovi	18:10 Potjera	16:00 Regionalni dnevnik	00:05 Zagonetni slučajevi
11:10 Glas domovine	- pogled iz zraka	19:00 Dnevnik 2	16:45 Čudesne žabe,	dr. Blakea
11:35 Informativka	13:30 Opasna zarada, film	19:47 Tema dana	dokumentarni film	00:55 Don Matteo
12:00 Dnevnik 1	14:55 Cesarica - hit godine	19:59 Loto 7/39	17:40 U istom loncu	01:45 Betty i njezine
12:25 Zaljubljena u Ramona	15:00 Afrika: pogled odozgo	20:05 Mijenjamo svijet:	18:25 Stipe u gostima	dijagnoze
13:10 Dr. Oz	- Duh filozofije ubuntu	Turisti idite doma	19:02 Kronike Matta Hattera	02:30 Reprizni program
14:00 Znanstveni krugovi	16:00 Regionalni dnevnik	20:58 Dhruv Baker: Iz	19:30 POPROCK.HR	03:03 Korizma u Rogotinu
14:25 Zdrav život	16:42 Stipe u gostima	Hrvatske s ljubavlju	20:05 Što je muškarac bez	03:33 Dr. Oz
15:00 Dobar dan, Hrvatska	17:30 Hokej, EBEL liga:	- Šibenik/Vodice/	brkova, serija	04:18 Žene, povjerljivo!
15:50 Zagonetni slučajevi	Medveščak -	Skradin	21:00 Legendarni	05:08 Kod nas doma
dr. Blakea	Innsbruck, prijenos	21:25 Pola ure kulture	Tombstone, film	05:53 Zaljubljena u Ramona
17:00 Vijesti u 17	19:45 Hokej, EBEL liga:	22:00 Otvoreno	23:10 Zločinački umovi	
17:20 Kod nas doma	Medveščak -	22:50 Dnevnik 3	23:55 Brooklyn 99	
18:10 Potjera	Innsbruck, emisija	23:25 Nijanse plave	00:25 Stipe u gostima	05:50 Regionalni dnevnik
19:00 Dnevnik 2	20:05 Zlatni studio, prijenos	00:05 Zagonetni slučajevi	01:00 Seks i grad	06:32 Teletubbyji
19:47 Tema dana	21:20 Upoznat češ visokog	dr. Blakea	01:30 U divljoj zemlji,	07:00 Juhuhu
20:05 U svom filmu	tamnog stranca,	00:55 Don Matteo	njemački film	09:00 Školski sat: Obrtnička
21:00 Kad izvanzemaljci	američki film	01:45 Betty i njezine	03:30 Noćni glazbeni program	zanimanja
napadaju	22:58 Zločinački umovi	dijagnoze		09:30 Pripovjedač bajki
21:45 Financijalac: Bitcoin	23:43 Brooklyn 99	02:30 Skica za portret	ČETVRTAK	10:00 Cvjetkov
22:00 Otvoreno	00:13 POPROCK.HR	02:40 Eko zona	1.3.2018.	rasadnik djecu
22:50 Dnevnik 3	00:43 Stipe u gostima	03:05 Potrošački kod		10:30 Prvak Koen, serija
23:25 Nijanse plave	01:18 Seks i grad	03:30 Pogled preko granice		11:05 Pozitivno
00:05 Zagonetni slučajevi	01:48 Moj lažni zaručnik,	- Hrvati u BiH		11:35 McLeodove kćeri
dr. Blakea	američki film	03:55 Pola ure kulture		12:20 Najljepši vrtovi
00:55 Don Matteo	SRIJEDA	04:25 Dr. Oz		- pogled iz zraka
01:45 Dr. Bergmann	28.2.2018.	05:10 Kod nas doma		13:15 Podigni glas, film
02:30 Skica za portret		05:55 Zaljubljena u Ramona		15:00 Afrika: pogled
02:43 Glas domovine				odozgo - Zapadni Kap
03:08 Znanstveni krugovi		05:50 Regionalni dnevnik		16:00 Regionalni dnevnik
03:33 Dr. Oz		06:32 Teletubbyji		16:45 Morski psi -
04:18 Koktel-bar		07:00 Juhuhu		Grabežljivci iz dubina
05:08 Kod nas doma		09:00 Školski sat: Nikola		17:40 U istom loncu
05:53 Zaljubljena u Ramona		Tesla kao inspiracija		18:25 Stipe u gostima
		09:30 Pripovjedač bajki		19:02 Kronike Matta Hattera
05:50 Regionalni dnevnik		10:00 Degrassi		20:05 Žene, povjerljivo!
06:32 Teletubbyji		10:30 Prvak Koen, serija		21:00 Ti mene nosiš,
07:00 Juhuhu		11:05 Luka i prijatelji		hrvatski film
09:00 Školski sat: Imena i		11:35 McLeodove kćeri		23:45 Brooklyn 99
prezimeni		12:30 Najljepši vrtovi		00:15 Stipe u gostima
09:30 Pripovjedač bajki		- pogled iz zraka		00:50 Seks i grad
10:00 Degrassi		13:30 Megatata, njemački		01:20 Alex i Emma, američki
10:30 Prvak Koen, serija		film		film
				02:55 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 sati na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati, a emisija iz kulture *Svjetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasi Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

HRVATSKA PANORAMA NA TV SUBOTICA

Hrvatska panorama u produkciji UN Cro info emitira se na TV Subotica. *Cro info vijesti* mogu se gledati svakim radnim danom, od 15 sati i 30 minuta, 17 sati i 50 minuta, 22 sata i 30 minuta i pola sata nakon ponoći. Emisija *Motrišta* emitira se u premijernom terminu utorkom od 20 sati, te u repriznim terminima srijedom od 10 sati i nedjeljom od 21 sat. Polusatna emisija *Zlatna škatulja* je na programu premijerno petkom od 20 sati, a reprizira se nedjeljom od 17 sati i 30 minuta te utorkom od 13 sati i 30 minuta.

Zapisi s terena, Budimpešta

Gdje Budim gleda Peštu

All inclusive paketi mogu ponuditi nešto drugačije od količine hrane i hotelskih usluga. Kada bi postojala ta šansa i da u toj situaciji oni nude gradove s različitim sveobuhvatnim sadržajima i mogućnostima, među prvima bi se na popisu našla Budimpešta. I ne, to nije zato što je metropola, niti zato što je glavni grad Mađarske. Prvenstveno je to zbog njenog geografskog položaja i topografskih karakteristika. Upravo smo to doživjeli ovog vikenda. Naravno, tome u prilog idu i odlike koje joj donosi njena veličina. No, krenimo redom.

Zimi se putuje na planinu, i točka. Važan je doživljaj te bjeline, snijega sa svih strana i što je još važnije – snijega do koljena. Kako nismo uspjeli motivirati i okupiti ljude za odlazak na planinu, uputili smo se na provjerenu i vrlo dragu destinaciju. Budimpešta je uvijek skrivala nešto novo za nas i ma koliko mislili da je poznajete uvijek ćete otkriti neki novi kutak. A o tome koliko je omiljena destinacija i drugima, svjedoče brojni turisti koji ni zimi ne prestaju istraživati.

Pogled preko Dunava

Sve nas je ovog puta vodilo na drugu stranu. Mostom preko Dunava, pa polako ka starom i šarmanтном Budimu, njegovim kaldrmisanim ulicama, kućicama i srednjovjekovnoj arhitekturi. Pod otkrivanjem Budimpešte i njenim skrivenim mjestima nismo mislili na posjet tvrđavi kraljevske palače, ali joj je nemoguće odoljeti. Nekada strateška lokacija grada u srcu Europe, tvrđava je danas važan kulturni centar grada, sjedište brojnih muzeja, a unutar muzeja se nalazi i kompleks mađarske nacionalne galerije, nacionalna knjižnica i Ludvig muzej. Dakle, na ovom izletu po prirodi Budima, nije nam manjkalo ni kulturnih sadržaja. Ipak, nismo ulazili unutar palače, nego smo nastavili do Crkve svetog Matije i Ribarske tvrđave. Prvobitni naziv crkve je bio crkva Naše Gospe, ali je kasnije promijenjen po kralju Matiji koji je zaslužan za njenu obnovu. Ovdje sve djeluje kao iz neke ušuškane bajke, pa i ribarska tvrđava koja nikada zapravo nije korištena kao tvrđava nego više kao čist užitek prvobitno ribarima, a kasnije svima, najviše stoga jer pruža fantastičan pogled na Dunav, na Peštu s druge strane i na Parlament. Nismo sigurni je li ljepše preko dana ili noću.

Park Normafa

Udahnuli smo dovoljno srednjovjekovnih bajki, utvrđenja i građevina i bilo je vrijeme da ostatak dana provedemo na nekom od vrhova budimskih brda. Kako to obično i uradimo, izabrali smo najviši vrh i uputili se ka sportskom parku Normafa. Kad smo se približavali, počela nam se događati zima. Prava zima, kao na planini. Snijeg pada, okonas bijelo, a kako se približavamo samom parku srećemo ljude sa skijama. Događa nam se jedno veoma interesantno iskustvo. Iz neke fine klime i okruženja koje nije nago- vještavalo snijeg, na samo desetak minuta vožnje zatječemo se u sred zimske idile. Parkiramo se na već prepunom parkingu i kao da upadamo u film u kojem nitko nije iznenađen snijegom i svi su opremljeni saonicama, skijama, jabukama za sanjkanje. Kako ništa od prapratne opreme nismo imali, a nismo uspjeli saznati gdje je moguće iznajmiti skije za nordijsko skijanje, odlučili smo uživati u šetnji i popeti se na brdo János-hegy s kojeg se pruža panoramski pogled na Budimpeštu. Sjajno je koliko je u ovom parku sve u znaku zime i radostima na snijegu. Saonice, grudanje, snjegović, skijaši, žičara, snouborderi, trkači i šetači rekreativci čine da ovo mjesto vrvi od života. Šetnja do vrha je bila više nego ugodna, a na vrhu smo nagrađeni sjajnim vidikovcem. S njega smo trebali dobiti taj čarobni panoramni pogled na Budimpeštu, međutim, snijeg je odlučio osvježiti bjelinu i toliko jako je padao, da smo na vrhu Elizabetinog vidikovca uspjeli osjetiti samo visinu. Po potpun panoramu ćemo morati doći ponovo, što nam svakako neće biti problem jer smo već vidjeli dobra mjesta za roštilj i druženja u prirodi, tako da jedva čekamo provjeriti kakvo je proljeće na ovom čarobnom mjestu koje ume zimu slaviti. Dan smo završili u obližnjem wellnesu i to nikako nemojte izostaviti. Pa i mi prirodnjaci volimo ovakve ugođaje, a kada pronađete neke malo zabačenije centre, ova aktivnost može biti prilično povoljna.

Ovo je ono za čim smo tragali, zima i snijeg, grad i planina, rekreacija i odmor... Dobili smo all inclusive na budimpeštanski način i uživali u njemu. Budimpešta je izbor kada igrate na sigurno i kada hoćete dobiti sve.

Gorana Koporan

Elizabetin vidikovac

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

**MILENIJUM®
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Godište V.

ČASOPIS ZA
KNJIŽEVNOST
I UMJETNOST

nova **RIJEC**

br. 1-2

NOVA

Rijec

dijalektalna poezija
bačkih Hrvata

iz nepoznate baštine

kritička iščitavanja
hrvatske književnosti u Vojvodini

iz povijesti umjetničkih praksi
Hrvata u Vojvodini

novi autorski udžbenici
na hrvatskom jeziku

ISSN 1331 – 0321 UDK 821.163.42(497.13) : 7

Subotica, proljeće-zima 2017.